Părintele Arsenie Boca

Lupta duhovnicească
cu lumea, trupul și diavolul

AGATON

Coperta I: **Biserica şi lumea** - pictură realizată de Părintele Arsenie Boca la Biserica Drăgănescu

Coperta IV: **Chilia** Părintelui Arsenie din Munţii Făgăraş

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
ARSENIE BOCA, PROTOSINGHEL
Lupta duhovnicească cu lumea, trupul şi diavolul / părintele Arsenie Boca. - Făgăraş : Agaton, 2009
ISBN 978-973-1981-08-6

28

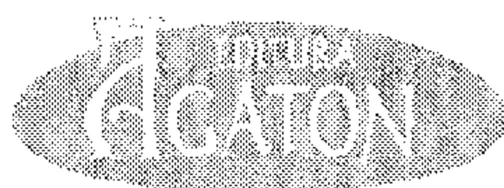
505200 Făgăraş, str. Nicovalei 15, jud. Braşov;
telefon: 0268211290; 0740798366
e-mail: edituraagaton@hotmail.com;
www.cartea-ortodoxa.ro

Grafica: Alexandru Stănese

Părintele Arsenie Boca

Lupta duhovnicească
cu lumea, trupul și diavolul

- ediție revizuită -

*Colecția „**Rugul Aprins**"* **- 2**
Făgăraş, 2009

Cartea conține scrieri ale Părintelui Arsenie Boca nepublicate până acum. Ne-am hotărât să le publicăm, atât pentru a nu se pierde nimic din scrierile sfinției sale, cât şi pentru caracterul lor inedit şi pentru importanța deosebită a sfaturilor privind înaintarea în viața duhovnicească a trăitorului creştin ortodox.

Comparând scrierile Părintelui Arsenie din manuscrisele găsite la credincioşii din Făgăraş, Braşov şi Codlea cu scrierile publicate deja la diferite edituri, am observat că unele din ele nu au fost publicate sau nu au fost publicate în întregime. Adunându-le la un loc şi aranjându-le într-o ordine tematică, am realizat această carte pe care o considerăm de mare folos duhovnicesc.

Textele cuprinse în paranteze drepte aparțin editurii. Notele, titlul cărții şi cele 5 titluri de capitole mari aparțin editurii.

Editura Agaton

O nouă ordine spirituală
Omul cel nou

Cine este Iisus?*

Iisus formulează **o nouă ordine, spirituală, în om.** Iisus s-a integrat naturii omeneşti, de aceea El e mereu viu: El vine ca ființă supremă vie în noi, ca ființă supremă şi posibilitate nesfârşită de desăvârşire.

„*Nu ştiți că Hristos e în voi? Afară, cumva, dacă sunteți creştini netrebnici*" (2 Cor. 13, 5). „*Nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăieşte în mine*" (Gal.2, 20). „*Pentru voi, copiii mei, trăiesc durerile de mamă, până ce Hristos va prinde chip în voi*" (Gal.4, 19). Spune Clement Alexandrinul: „*Dumnezeu s-a făcut om, ca tu de la om să înveți cum se face omul Dumnezeu*" [PSB 4: C,8,4]. Acesta e **omul cel nou,** făptura cea nouă, omul născut de sus, omul cu reflexul veşniciei lui Iisus, răsfrânt în afară de chip, simplu din toată ființa sa. Fiindcă Iisus e omul cerului şi s-a țesut pe sine în firea cea omenească, de aceea, El se impune tuturor oamenilor şi tuturor veacurilor, cu atât mai mult cu cât ar vrea unii să scape de El.

Iisus cere istoriei decizia existenței Sale. Dar istoria s-a arătat neputincioasă din primele ei zile. Aşa a rămas şi mai rămâne. Prin faptul că Iisus s-a țesut destinului omenesc şi

---

* Acest text a mai fost publicat, dar rupt în două părți fără legătură între ele şi cu greşeli

prin faptul că omul trebuie să se decidă ce face cu Iisus, se explică de ce istoria omului e aşa de zbuciumată şi veşnicia lui e aşa de hărţuită şi muşcată de şerpii îndoielilor şi contrazicerilor. Aşa se explică de ce pentru Iisus oamenii s-au iubit şi s-au urât, s-au măcelărit şi s-au ajutat, au cunoscut extremităţile pasiunii şi ale jertfei. De El a atârnat roata ştiinţei, a frumosului şi a rătăcirii. El este forţa interioară pe care veacurile n-au putut-o istovi. Amintirea Lui e vie pretutindeni, pe zidurile bisericilor şi ale şcolilor, pe vârful clopotniţelor, pe toate drumurile, la căpătâiul paturilor şi al mormintelor. Distrugeţi ferestrele de biserici, luaţi icoanele din altare şi din case şi Viaţa lui Iisus va umple muzeele şi bibliotecile! Daţi foc Liturghierelor, ceasloavelor şi cărţilor de rugăciuni şi Îl veţi descoperi pe El şi toate cuvintele Lui în cărţile literaturilor. Ba chiar şi cei care-L blestemă nu fac altceva, decât să mărturisească, fără să vrea, prezenţa Lui.

Răsunetul tuturor romanilor, stăpâni ai lumii, a încetat o dată cu zilele lor, şi cine se mai gândeşte să moară pentru faima postumă? În jurul multora s-a făcut mai multă gălăgie decât în jurul lui Iisus, dar după mii de ani, numai în jurul lui Iisus îşi pun oamenii problema şi astăzi, pe viaţă şi pe moarte, ca în primele zile.

Numai cineva mai viu ca romanii şi care este cu adevărat un idol nemincinos al omului, poate înteţi lupta aceasta permanentă între oameni. Şi astăzi, ca în ziua naşterii Sale, unii Îl iubesc, iar alţii Îl urăsc. Oamenii sunt antrenaţi înşişi într-o patimă pentru Patima Lui, iar alţii într-o patimă pentru Iubirea Lui. Unii sunt în destinul lui Iisus, iar alţii fără destin şi fără sens. Deci, dacă întrebarea „**cine este Iisus?**" a crescut în veacuri şi cere fiecărei generaţii un răspuns decisiv, noi nu putem răspunde decât printr-un glas cu Tatăl, într-o rostire cu

îngerii, într-o propovăduire cu apostolii, într-o mărturisire cu mucenicii şi cu toţi sfinţii şi într-o afirmare cu toată creştinătatea a două milenii:

***„Acesta este Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul lumii"*.**

Este răspunsul permanent al fiecărui Toma născut din îndoiala omenească şi certitudinea dumnezeiască. Dacă cineva a ajuns la siguranţa aceasta şi poate acoperi cu viaţa, în acela s-a născut Iisus, naştere care deschide calea veşniciei, încă fiind în veac. Cu Iisus se naşte şi explicaţia omului şi explicaţia lumii.

*

Cine este Iisus? – s-a întrebat Irod, care aflând de la magi cine-I, L-a osândit la moarte, crezând că omorând 14.000 de prunci, va scăpa de Iisus. S-a întrebat Irod Tetrarhul, care auzind toate câte făcea Iisus, nu se dumirea ce să creadă despre Dânsul.

Se întrebau cărturarii şi fariseii, smintindu-se pentru formalităţi înfrânte; se întrebau cine-I Acesta de iartă şi păcatele?

Se întrebau până şi apostolii: Cine-I Acesta că ascultă de El vânturile şi marea?

Şi s-a întrebat un şir întreg de nedumeriţi.

S-a întrebat puterea lumească.

S-a întrebat toată trufia minţii.

S-a întrebat toată necredinţa.

Toţi aceştia L-au refuzat, L-au osândit şi L-au omorât pe Iisus şi aceasta s-a întâmplat permanent în istorie. Cine este Iisus pentru noi?

Pe contemporanii lui Iisus îi înţelegem că le era greu să-L creadă pe Dumnezeu. Dar după dovada Învierii Sale, după dovada dumnezeirii Sale, după intrarea Sa mai presus de fire,

prin uşi încuiate, petrecerea nevăzută cu oamenii, arătându-Se lui Pavel şi altora din veac în veac, nu mai putem fi fără răspuns. Răspunsurile teologice sunt ştiute.

Pentru noi, Iisus e sensul vieţii, reazimul şi în ispite şi în furtuni. Este **asemănarea** după care tânjim şi însetăm de-a lungul deşertului vieţii. Este originalul nostru, autenticitatea noastră.

Dar, mai mult decât acestea, este Prietenul nostru, singurul care nu ne părăseşte niciodată. E Sfânta noastră Împărtăşanie cu desăvârşirea şi foamea noastră metafizică...

[Unde Îl găsim pe Iisus?]

Evanghelia despre bogatul căruia i-a rodit ţarina

La două feluri de oameni le-a zis Dumnezeu nebuni: la cei ce zic că nu este Dumnezeu (Ps. 13, 1-2) şi la bogaţii care nu se gândesc decât la stomacul lor (Lc.12, 19).

Peste aceste două feluri de oameni aduce Dumnezeu îndreptări; se întâmplă aproape întotdeauna, că aceste două feluri de păcate, două feluri greşite de a gândi, să se găsească la una şi aceeaşi persoană, sau la una şi aceeaşi grămadă de oameni; deci, când câştigă [când se îmbogăţeşte] toată lumea îşi vor pierde sufletul, iar cele adunate ale cui vor fi?

Ce laudă Dumnezeu? Singură înţelepciunea, îmbogăţirea în Dumnezeu, iar înţelepciunea lui Dumnezeu este Iisus Hristos. Deci unde şi cum Îl găsim pe Iisus Hristos? Iisus e ascuns în poruncile Sale; Iisus e ascuns în Sfintele Taine; Iisus e în Sfânta Sa Biserică; pe Iisus Îl găsim în orice Lazăr al lumii şi îl găseşti în conştiinţa ta de creştin.

Aşa de puţine cunoştinţe au creştinii despre Iisus! Am primit şi răspunsuri, că nu ştiu nimic!

Deci mai multă citire a Noului Testament! Dar tâlcuirea fără greşeală o are numai Biserica!

Învierea [lui Iisus]

Iisus a mai fost între oameni:

- Când a venit la Avraam petrecându-L, s-a târguit chiar cu Dumnezeu pentru scăparea Sodomei (Fc.18).

- Când s-a luptat cu Iacov (era noapte şi Iacov nu-L cunoştea că-i Dumnezeu - Fc.32, 24). **Dacă eşti om trebuie să te lupţi cu Dumnezeu o dată în viaţă. Dar, vai, dacă vei învinge tu pe Dumnezeu vei rămâne singur pe câmpul de luptă şi vei cunoaşte că nu tu ai învins, ci moartea.**

Ca să ne dăm seama cât de adânc a pătruns în oameni faptul Învierii lui Iisus e de ajuns să pomenim o întâmplare:

Un alt Iacov, însărcinat cu lichidarea afacerilor lui Dumnezeu pe pământ, ţine în faţa unei foarte numeroase adunări o strălucită cuvântare de câteva ceasuri, „dovedind" – chipurile – că nu este Dumnezeu. Şi, fiind încântat de cuvântarea sa şi de temeiurile „dovezilor", vru să mai dea o dovadă. Drept aceea, dete îngăduinţă ca acela care se va simţi în stare să-l contrazică are cinci minute liber s-o facă în faţa adunării. Din mulţime se desprinde un preot umilit la chip, dar cunoscător de oameni şi cu flacăra credinţei în inimă.

- Ai grijă, n-ai decât cinci minute!

- E şi prea mult, răspunse preotul.

Ajuns în faţa mulţimii se produse un freamăt şi începu cea mai scurtă cuvântare aşa:

- Fraţilor, Hristos a înviat! Şi toată sala răspunde:

- Adevărat a înviat!

Ce a urmat nu mai interesează. Faptul dovedeşte, însă, esenţialul: în străfundurile omului este o reacţiune esenţială faţă de negaţie, faţă de moarte.

„Hristos a înviat!" înseamnă: într-adevăr Dumnezeu există.

„Hristos a înviat!" înseamnă: într-adevăr există lumea cerească, ca lume reală şi fără de moarte.

„Hristos a înviat!" înseamnă: toate nădejdile bune ale omenirii sunt îndreptăţite.

Toate problemele principale şi grele sunt lămurite, cătuşele întunerecului şi ale tristeţii sunt sfărâmate fiindcă: „Hristos a înviat!"

Iată ce înseamnă a fi ucenicul Idealului întrupat: peste toate tristeţile veacului de acum, a fi martor – cu preţul vieţii – a învierii fiinţei omeneşti la destinaţia ei de obârşie!

Despre creatura omului

Toată creatura este făcută personal de Dumnezeu...

Mântuirea sau întoarcerea noastră acasă nu e posibilă decât prin **Iisus Cel cu Cruce**. Grijă să aveţi numai cu această temelie, piatra cea din capul unghiului (Iisus Hristos); fără aceasta nu e posibilă mântuirea. Este mai presus de natură, precum şi Dumnezeu este temelia nevăzută care locuieşte în noi, iar noi nu suntem ai noştri, ci ai lui Dumnezeu.

Voi nu cunoaşteţi că Iisus Hristos este în voi? - In.14, 20; Gal.2, 20). El este **omul cel nou**, care a venit din cer,

capabil de mântuire şi s-a altoit făpturii noastre omeneşti ca *„să tragă dragostea voastră către potirul sfânt*".

Avem aceste date precum că Dumnezeu locuieşte în noi şi vine vârsta [vremea] să afle cum suntem făcuţi din punct de vedere spiritual, să vadă cum ne este hotărârea, spre Dumnezeu sau nu.

De aţi *închina toate faptele numai lui Dumnezeu*, doresc ca încă să faceţi ultimul efort de a vă lumina (căci faptele închinate Domnului au această putere de a preface întunericul în lumină) că mântuirea nu este posibilă numai de la această hotărâre [de a închina lui Dumnezeu toate faptele], ci se poate şi prin viaţa noastră, cum a spus Sfântul Apostol Pavel: *„viaţa noastră să fie ca a lui Hristos*" - Rom.6, 4.

Când a greşit, Adam nu a mai văzut pe Dumnezeu şi toată pricinuirea este păcatul. Adam „vedea" numai pe auzite, iar după ce l-a scos din rai, nici glasul Domnului nu l-a mai auzit, ci din când în când câte un cuvânt.

Uite ce făcuse păcatul! Metoda aceasta a folosit-o satana, a dat în construcţia lui Dumnezeu. În Adam a dat încât l-a făcut bucăţi şi atunci i s-au luat puterile (puterea cuvântătoare, simţirea cugetătoare): puterile fiind despărţite una de alta de către păcat, Adam şi-a pierdut vederea de Dumnezeu.

Dumnezeu putea şi cu sila să ne mântuiască, dar a făcut totul la dispoziţia noastră: să ne primească dar, să nu ne silească, ci fiecare din dragoste.

*„Iarăşi grăiesc vouă că, —**dacă doi dintre voi se vor învoi pe pământ** în privinţa unui lucru pe care îl vor cere, se va da lor de către Tatăl Meu, Care este în ceruri. Că unde sunt doi sau trei, adunaţi în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor*"(Mt.18, 19-20).

„Dacă doi din voi s-ar învoi pe pământ” – tâlcuire de la Sfinții Părinți: cele două sau trei facultăți (puterea cuvântătoare și simțirea cugetătoare), după ce le-a gonit vrăjmașul din structura omului, toate s-au întunecat, iar mântuirea ar fi adunarea lor laolaltă pe pământ, care este trupul.

Spun Sfinții Părinți că dacă se vor aduna doi sau trei la un loc, orice vor cere se va da lor. Iar cererea noastră este:

- să ne vedem că ne-am îndrăgostit de cele dintâi, să ne întoarcem noi din desfătări și să ne nevoim întru sine și atunci să aflăm pe Tatăl. Acesta-i dorul nostru cel mai arzător. Dacă se vor uni doi sau trei în numele Meu - „și Eu sunt”, zice Domnul -, veți pune temelia cea veche;
- să fie omenie, să fie loc pentru Dumnezeu. Vedeți că trebuie să ajungem la alcătuirea noastră cea din rai și aceasta nu e cu putință decât în numele lui Iisus Hristos. De aceea, trebuie să zicem: *„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul”* cu mintea depănându-se mereu, neîntrerupt, ca să se îmbine laolaltă [mintea cu inima], iar mintea să mențină reazimul.
- să putem ajunge la auzirea celor veșnice.
- să poată dăinui Dumnezeu în noi și să vedem cele dumnezeiești după vederea lui Dumnezeu. Ca dovadă că credința nu este numai o părere, ci o realitate, să zicem cu Sfântul Apostol Pavel că *„mă îndoiesc de lumea cea văzută, dar de cea nevăzută nicicum”*. Făptura noastră cea chemată la mântuire să poată merge, la chemare, înaintea lui Dumnezeu.

Strădania pentru aceasta ne costă de multe ori chiar viața întreagă. Căci călugăria trebuie *să-și adune părțile sufletului și trupului* ca să fie în stare să ajungă la prima osteneală, să se bucure de vederea lui Dumnezeu.

Despre cei doi sau trei adunați într-un gând. Numai când cele trei facultăți ale sufletului sunt strânse în acelaşi gând (prin rugăciunea „*Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine păcătosul*"), numai în acest chip putem ajunge în starea de a zidi pe (Omul Iisus) în noi. Aceasta trebuie să ne fie strădania noastră ca să zidim pe (Omul Iisus) în noi; aceasta nu se poate în altfel fără numai a căuta să fim în **asemănare cu Dumnezeu** în viața pământească pe care a dus-o.

Noi trebuie să fim sălaş al Duhului Sfânt. Trebuie să ne străduim în acest lucru, căci numai în acest fel putem să ne învrednicim cu adevărat de această podoabă frumoasă care am îmbrăcat-o din dragostea către Mântuitorul care S-a jertfit pentru noi.

Praznicul Schimbării la față*

[al schimbării în bine a omului]

Praznicul Schimbării la față are mai multe înțelesuri. Despre Sfântul Serafim de Sarov, Motovilov a spus că Duhul Sfânt i-a luminat fața ca soarele. Este cu putință că a strălucit duhovniceşte, văzut cu acea lumină care a strălucit pe fața Mântuitorului.

Un om beat are fața schimonosită. Patimile şi păcatele slutesc chipul văzut şi nevăzut, adică chipul duhului şi al trupului; chipul omului virtuos e senin încât pare că se mută seninătatea lui de la el la tine. Fiecare credincios botezat are fața după silința pe care şi-o dă fiecare.

---

* Predică nepublicată în întregime în alte cărți

Ucenicii se pot schimba la faţă, din răi, buni, din urâţi, plăcuţi. Suntem datori a ne face mai buni şi suntem răspunzători de lenevire, de neascultare şi neînvăţare.

Dacă aţi fi numai călugări, v-aş spune cum e cu putinţă venirea în noi a luminii dumnezeieşti. Un fel de lumină a minţii, o bucurie a întregii făpturi, prin care sufletul şi mintea se lărgesc. Şi se pogoară de la Dumnezeu, ca un puhoi, cunoştinţa tainelor Sale, care trece dincolo de hotarul cunoştinţelor omeneşti şi de tainele naturii. Este fericirea raiului, unde Sfântul Apostol Pavel a simţit când a fost răpit în al treilea cer. Nu se poate spune în cuvinte. Numai cel ce are darul o simte pentru ca propovăduirea să fie pe temelia văzută, nu numai citită.

Toate strădaniile au temeliile următoare: Botezaţii au primit **Darul, Mirul şi Sfânta Împărtăşanie**. Astfel ne-a născut Tatăl a doua oară, de sus. În temeiul acestei naşteri am primit o comoară, talantul, care este un grăunte de Dumnezeu sădit în noi. Acest grăunte aşteaptă până ce mintea creşte, încât cu mintea pricepem darurile şi vine o vreme când odată ne hotărâm cu cugetul să petrecem potrivit căii lui Dumnezeu şi voinţei Lui. **Darurile [talanţii] se dezvăluie, cresc şi aduc roadă,** iar roada este sălăşluirea în noi a lui Dumnezeu Tatăl, a Domnului nostru Iisus Hristos şi a Duhului Sfânt. Este locuirea lui Dumnezeu în smeriţii Săi fii. Omul începe a avea **chipul** dumnezeiesc, să fie trăgător către Dumnezeu, cunoaşte şi iubeşte pe Dumnezeu şi [**asemănarea** cu Dumnezeu] i se face ca rost al vieţii.

Darurile de la Dumnezeu îţi arată să te poţi schimba în bine; fiecare botezat este purtător de Dumnezeu.

Hristos din noi creşte şi se dezvoltă. Altfel, la judecată eşti tras la răspundere pentru chinuirea lui Dumnezeu din noi.

Dumnezeu ne-a dat daruri şi noi avem datoria să le facem să crească. Noi suntem răspunzători de darurile lui Dumnezeu. Noi însă nu le cunoaştem, le ținem ca lucruri sub obroc, dar vom răspunde de ele la judecata din urmă. După moartea noastră de aici, dincolo vom afla măsura noastră, până unde trebuia să ajungem cu schimbarea în bine. Căci ne poartă îngerul păzitor. După ce trecem în vămile văzduhului (unde cunoaştem şi recunoaştem păcatele), ne ducem în rai şi ni se arată măsurile unde trebuia să ajungem funcție de înzestrarea de la Dumnezeu a celor botezați cu cinci, doi sau un talant. După acei talanți se cunoaşte datoria unde trebuia să ajungem cu sfințenia vieții pământeşti. Dacă n-am împlinit măsura aceasta vom fi traşi la răspunderea judecății după trândăvia noastră pe care am iubit-o mai mult ca pe Dumnezeu.

Totuşi, cei care au parte de asemenea biruințe ale Duhului asupra trupului, se tem de părerea de sine, de slava deşartă, de acul mândriei; de aceea, mai mult decât de **dar**, se țin de **smerenie**. Atari fenomene poate că au şi rațiunea de a dovedi că nădejdea noastră în cele ale veacului viitor nu constă în visuri, ci în realități duhovniceşti, vrednice de toată nevoința.

Lupta duhovnicească
(războiul nevăzut)

Duhul Rusaliilor. Cercarea duhurilor

Ştiţi ce s-a întâmplat cu oamenii? Să luăm pe Apostoli. S-au bucurat cu Iisus. Cu toate acestea, când au venit încercările, s-au temut. Erau fricoşi. Uite, acesta-i omul!

A înviat Iisus şi nu vroiau să creadă, unii de bucurie, alţii de teamă. Chiar de praznicul Sfântului Duh, abia în ziua pogorârii Sfântului Duh, au deschis inimile pentru totdeauna. De acum n-au mai stat cu uşile încuiate de teama nimănui.

Acum, fraţilor, controlaţi-vă, dacă vreţi să cunoaşteţi dacă mai este Duhul Sfânt în voi sau este duhul fricii – care nu-i al lui Dumnezeu. Prin urmare, controlaţi-vă ce duh e în voi! Dacă vă e teamă să-L mărturisiţi, atunci sunteţi fricoşii din Apocalipsă. De aceea, a trimis pe Duhul Sfânt, ca să ne tămăduiască de frică.

Ştiţi cui îi este frică? Celui care are conştiinţa încărcată. Cum să ieşim din frică? Dragii mei, folosiţi-vă de cuvântul lui Iisus: *„Luaţi Duh Sfânt, cărora veţi ierta păcatele, iertate vor fi şi cărora le veţi ţine, ţinute vor fi”* - In.20, 22.

Duhul Sfânt este Cel ce te curăţeşte pe tine atunci când ceri iertare. Căci pe nimeni n-a refuzat Dumnezeu, dacă s-a smerit. Lucrul acesta se face în faţa preotului. Vino în faţa lui şi cere-ţi iertare. De la Iisus avem acest Duh Sfânt. Dar nu putem ierta păcatele celor ce nu ne cer, celor ce nu vin. Nu

putem ierta păcatele în absență, nu putem ierta păcatele prin poştă.

Când ți s-au iertat păcatele în chip legal, cum e rânduiala Bisericii, atunci ai ieşit din frică.

Acum altceva!

Băgați de seamă că sunt două duhuri: Duhul lui Dumnezeu şi duhul satanei, duhul mândriei, care te ridică împotriva lui Dumnezeu. Dacă omul nu bagă de seamă, se întâmplă ca la grădină: se umple de mărăcini, se umple de păcate. Şi atunci, bietul om începe să se îmbolnăvească la suflet, la minte, se apropie de doaga nebuniei. Asta-i „binefacerea" pe care ți-o dau păcatele!

Ştiți, sunt şerpi care sug vacile. Tot aşa-i şi păcatul; e un fel de dulceață, dar în ea e venin şi otravă. Toate păcatele au ceva îndemnător în ele, pe urmă găseşti că-i venin şi otravă. Măi, fraților, nu fiți ca vacile! Omul are minte. Şi dacă te tot duci după păcate, te întuneci la minte: slăbeşti dinspre Dumnezeu, şi la necaz vine satana şi-ți aruncă ştreangul de gât ca să te câştige total. Biserica e oprită a se ruga pentru cei ce cu voia lor s-au dat satanei. Vedeți, omul, în prostia lui, vrea să fie al „aceluia" şi satana se foloseşte de omul prost.

Nu vă lăsați încărcați de păcate, căci cu cât te laşi mai mult, cu atât te trezeşti mai neputincios la vreme de necaz. Şi atunci, în loc să zici „Doamne ajută!" îți umblă prin cap gărgăuni să te omori, să te pierzi, să nu te mai poată scăpa nici sfinții lui Dumnezeu.

Asta este prezența Sfântului Duh. Ori de câte ori ceri iertare, Duhul lui Dumnezeu se roagă pentru mântuirea omului, Duhul care sălăşluieşte în noi de la Botez. Această sălăşluire a Sfântului Duh se înnoieşte cu fiecare Împărtăşanie. De aceea,

creştinii primelor veacuri se împărtăşeau în fiecare zi şi, de aceea, nu se temeau de prigoană. În ei nu era frică. Până şi copiii erau mai curajoşi, decât mulţi oameni mari de azi.

Altceva!

Dacă veţi avea şi răbdare în necazuri, să ştiţi că aveţi Duhul Sfânt. Iar dacă veţi avea şi putere să mulţumiţi în necazuri, străluceşte Sfântul Duh în voi. Şi să ştiţi că nu-i cu neputinţă!

Întoarce-te, dragul meu, după Sfântul Duh: ori de câte ori mulţumiţi vi se uşurează povara necazurilor. Dar voi veniţi şi ne lăsaţi crucile, fără să ştiţi că crucea noastră este mai mare. Însă de veţi asculta, darul Duhului îl veţi avea.

Este ajutor Duhul Sfânt. Primeşte-L! De câte ori zici: „Doamne, iartă-mă!", e Duhul Sfânt care **sălăşluieşte** în tine. Dacă rabzi în necazuri, sălăşluieşte Duhul Sfânt în tine. Dacă mulţumeşti în necazuri, Duhul Sfânt **străluceşte** în tine. Voi, care mă ascultaţi, nu ştiţi ce faceţi. Dar, când va veni vremea să ştim ce suntem, atunci veţi vedea. Zic sfinţii că atunci vom vedea. Avraam se va căi că nu s-a ostenit mai mult. De aceea, sfinţii se osteneau de bună voie, însă, tot din dar, nu din ambiţie, sfătuindu-se cu bătrânii.

Ca să vă tămăduiţi de frică, de frica de a mărturisi pe Dumnezeu, ca să vă tămăduiţi de păcate – de unde vine frica şi deznădejdea, înţelegeţi că viaţa este trecătoare, ca e o vreme în care îţi speli hainele trupului şi ale sufletului, fiindcă, cu cât îţi va fi mai curată haina, cu atât va străluci mai tare atunci când vom fi chemaţi la *nuntă*.

Cercarea duhurilor

Duhul lui Hristos este în voi (numai dacă nu aveți în voi hristoşi mincinoşi), fiindcă nimeni nu poate ca să pună o temelie a credinței fără ca să aibă în inima sa pe **Iisus Hristos Cel cu Cruce**. Aceasta, pentru că sunt oameni care au în inima lor hristoşi mincinoşi şi nu cred în Crucea lui Hristos; aceştia sunt sectarii sau mucării.

Pentru aceştia avem cuvânt scris în Scriptură, care zice aşa: „*Amin, amin grăiesc vouă: cel care primeşte pe cel care-L trimit Eu, pe Mine Mă primeşte, iar cel ce Mă primeşte pe Mine, primeşte pe Cel ce M-a trimis pe Mine*" (Ioan 13, 20; Matei 10, 25; Luca 10, 14). Acum să vedem noi cine sunt acei trimişi ai Mântuitorului, de care trebuie să asculte oamenii?

Mântuitorul Hristos a zis către Apostolii Săi: „*După cum M-a trimis pe Mine Tatăl, aşa vă trimit şi Eu pe voi. Mergeți şi vestiți Evanghelia peste toate semințiile pământului*" (Ioan 18, 18). Iată, deci, că **urmaşi ai Mântuitorului avem pe Sfinții Apostoli**, care, şi aceştia, după cuvântul scris, au lăsat ca **urmaşi ai lor pe preoții Bisericilor noastre de azi, Întăriți prin Taina Preoției**, prin care au putere, după cuvântul scris: „*Tot ceea ce vor lega pe pământ, să fie legat şi în ceruri, şi ce vor dezlega pe pământ, să fie dezlegat şi în ceruri*" (Matei 18, 18).

Şi în alt loc mai scrie: „*Amin, amin grăiesc vouă: cel care ascultă cuvintele Mele şi crede Celui ce M-a trimis are viață veşnică şi la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viață*" (Ioan 5, 24).

Deci, **strângeți-vă în jurul preoților şi rugați-i cât mai este vreme, pe acolo pe unde sunt, ca să se**

milostivească de voi ca, prin darul pe care-l au, să vă dezlege de faptele voastre rele pe care le-ați săvârşit.

Despre izvorul relelor

Izvorul răutăților este păcatul, isprăviți cu păcatul şi se isprăvesc şi relele. Ziceți, prin urmare, că păcatul nostru ne bate pe noi. Şi aşa ați aflat izbăvirea a tot necazul, că e destul să te întrebi, adică, în adâncul cugetului, de ce am pătimit necazul acesta sau celălalt şi vei vedea că în acela ai şi greşit cândva. De pildă, pățeşti necaz în vite; află că tot în vite ai vreo greşeală oarecare. Te-a pălit vreun lemn în cap şi ți-a făcut durere; află că ai făcut vreo greşeală cu capul. Necazul, prin urmare, spune şi păcatul pe care l-am făcut mai înainte de a veni necazul. Prin urmare, de azi înainte ia aminte ce mai semeni ca să ştii ce vei culege.

Tot necazul este bun!

E greu de crezut, dar, iată, cum vine. Să ascultăm pe psalmistul, cum spune în Psalmul 72 despre folosul necazurilor. Cât de bun este Dumnezeu pentru cei cu inima curată! Iar mie, puțin de nu mi-au alunecat picioarele pentru că am râvnit soarta necredincioşilor, văzând la necredincioşi propăşirea păcatelor şi că n-au nici o suferință până la moarte şi sunt plini de sănătate, cu oamenii la osteneli nu iau parte şi nu sunt supuşi la bătăi ca ceilalți oameni. De aceea, se îmbracă cu mândria ca şi cu o podoabă, şi ca şi cu un veşmânt se înfăşoară cu trufia. Obrazul le e umflat cu grăsime şi pofte le furnică prin inimă. Râd de toată lumea şi clevetesc cu răutate

şi de sus mătură pământul. De aceea, poporul se ia după ei, beau nelegiuirea din plin, ca apa, şi zic: Ştie oare Dumnezeu?

Calea mântuirii este calea pe care a mers Dumnezeu Însuşi ca Om adevărat ca să ne dea nouă îndrăzneală. Ceea ce era odinioară corabia lui Noe, astăzi este Biserica lui **Hristos Cel cu Crucea**. Ea umblă pe valurile acestei lumi şi cheamă pe cei prigoniţi. Arca lui Noe avea uşile încuiate pe dinafară, Biserica, însă, le are deschise. Diavolul umblă pe valurile acestei lumi, are peste 800 de corăbii sau hristoşi mincinoşi, ca să atragă lumea.

Cum ajunge cineva pradă înşelăciunii? Aici răspund celor ce se ţin mai presus de Biserică şi sfinţi. E destul să le aducem aminte de înşelăciunea în care au căzut jidovii, ucigătorii drepţilor, primii călători la iad cu Scriptura în mână. Nu după Scripturi au răstignit ei pe Dumnezeu? Scriptura e de vină? Mintea lor cea strâmbă care nu-i lasă să creadă şi nici să înţeleagă Scriptura!

Mântuitorul a întemeiat numai o singură Biserică, nu 800... Unii s-au învrednicit încă de aici să petreacă nevăzut cu Sfinţii, să fie cercetaţi de Maica Domnului şi de puteri cereşti şi chiar pe Domnul să-L vadă. Iar vrăjmaşii mântuirii sunt: **lumea, trupul şi diavolul.**

1. Lumea e gura satului, gura vicleanului şi, de multe ori, gura celor din casă cu tine. Aceştia sau lumea îţi iartă orice ticăloşie ai face, oricât ai îndărăpta cu sufletul, dar nu te iartă nicidecum să le iei înainte cu un pas şi să te faci mai bun. Cine vrea să biruie prima piedică în calea mântuirii are la îndemână aceste trei: ***răbdarea, iertarea şi rugăciunea.*** De aceea, cei ce biruie lumea nu sunt o adunare de leneşi, ci ostaşii lui Hristos. Şi precum le este lupta, aşa şi mântuirea...

2. Firea **trupului** fiind surdă, oarbă şi mută, nu te poți înțelege cu el decât prin ***osteneală* şi *foame***. Sufletul multor oameni n-ar mai vrea să le moară trupul, aşa s-au învoit şi s-au legat de tare cu plăcerea de lumea aceasta. Parcă auzim cuvintele bogatului: *„Acum, suflete, ai multe bunătăți adunate pentru mulți ani. Mănâncă, bea şi te veseleşte!"*. Iar Dumnezeu i-a zis: „Nebunule!" - Lc.12, 19.

3. Cealaltă parte de piedică ce ne-o ridică vrăjmaşul în noi înşine, e *iubirea de sine* „primul pui al **diavolului**".Arme asupra diavolului avem trei:

- ***numele Domnului,***
- ***numele Maicii Domnului*** şi
- ***Sfânta Cruce***. Aş întreba pe cei ce n-au Cruce: cu ce semn vă apărați de diavol? N-au semn pentru că nu-i lasă să-l facă!

Iar altă armă este ***smerirea*** sufletului în ceasul ispitei... Este vorba despre ispitele lui Iisus, atunci când s-a văzut diavolul bătut din Scripturi (a luat şi el Scriptura, căci ştie şi diavolul Scriptura; însă drăceşte, deoarece mintea lui, fiind nebună, îi strâmbă orice cuvânt...).

Ca o mărturie netrebnică, Îi ştiu dragostea cu care ne iubeşte El, şi asta nu o pot tăcea! Iar cine L-a şi văzut pe Domnul cu nemăsurata-I Cruce, pe care încă o duce printre oamenii ce-L pălmuiesc cu ură de fiară până la sfârşitul veacului de acum, unul ca acela sare ca ars din orice *iubire de sine* şi se roagă să aibă în lumea aceasta soarta iubirii lui Dumnezeu. Că nu Dumnezeu nu ne mai iubeşte şi nu ne mai vede, ci noi nu-L mai iubim şi nu-L mai vedem. Că **între noi şi El e zidul păcatului**, iar dincoace de zid, noi: o grămadă de cioabe, mereu zdrobindu-ne de zid şi în tot mai mare sfărâmare aflându-ne...

Iuțimea, care, *după fire*, avea să trimită ca un arc dragostea către Dumnezeu, iar către diavol mânia, ca pe o săgeată, [păcatul] a aprins-o *contra firii*, încât ca fulgerele zvârle săgețile în obrazul fraților și în fața Sfinților lui Dumnezeu, blestemând și cu râvnă dând dracului pe toate, chiar și pe sine însuși.

Iar biata **minte**, care, *după fire*, avea să fie oglindirea sau răsfrângerea lui Dumnezeu, [păcatul] fie că o întunecă, afumând-o cu mândria, fie că o aprinde să stea împotriva adevărului, fie că o sfărâmă în oricare din acestea, pune într-însa minciuna pustiirii sau idolul păcatului. Adică, se înscăunează vrăjmașul în minte și așa de tare o strâmbă *contra firii*, încât zice răului bine și binelui rău, întunericului lumină și luminii întuneric, cuminţeniei nebunie și nebuniei înțelepciune (cu care socotește că nu e Dumnezeu, ci numai natura, iar dacă-i vorba să fie vreun Dumnezeu, omu-i Dumnezeu). Iat-o pe biata minte înșelată desăvârșit și pe diavolul rânjind biruitor că a izbutit să pună minciuna lui în mintea omului, așa cum l-a asigurat când l-a scos din rai...

Toți creștinii sunt botezați și, totuși, nu toți se mântuiesc. De ce? Iată de ce: **darurile Botezului stau nevăzute înăuntrul făpturii noastre, așteptând sporirea vârstei și vreme minții, când, aflând noi de comoara cerească cea ascunsă în țărână [trup] ne învoim sau ba să o dezgropăm și să o punem în valoare**... Câtă vreme mergem în voia valurilor, în voia firii povârnite spre păcat, n-avem nici o luptă, nu ne trezim din cursele diavolului: stăm „pe bună credință" că mergem bine, ne isprăvim zilele în fericire și coborâm cu pace la iad! Dar, de îndată ce ne trezim cum trebuie să fim, de îndată puterile iadului vor sări să ne ceară socoteală pentru nesupunere... Lăcomia de avere, lăcomia de putere și fumul

mândriei pe mulți i-a luat de minte și s-au omorât. Dar și lenea poate face nebunia asta, când s-ar vedea în primejdie cu binecuvântarea muncii... Pe cei dornici de cuvântul lui Dumnezeu îi ispitește cu Biblia, încât în zilele noastre sunt mulți călători la iad cu Scriptura în mână. **Toți cei ce umblă după plăceri de orice fel, nu vor scăpa de primejdie, căci sub orice plăcere se ascunde un șarpe**.

Cu trecerea vremii, satana s-a mai iscusit în rele. Vicleanul bagă de seamă ce face Dumnezeu și face și el la fel. Trimite Dumnezeu slujitori, trimite și el. Trimite Dumnezeu vedenii, trimite și el. Propovăduiește Dumnezeu iubirea de oameni fără deosebire și hotare, propovăduiește și el printre ai lui.

E vremea de care ne-a prevenit Mântuitorul zicând: *„Băgați de seamă să nu fiți amăgiți, căci mulți vor veni în numele Meu spunând: «Eu sunt Mesia» și ceasul e aproape. Nu vă luați după ei*" (Mt.24, 23; Lc.13, 21). De aceea, e bine să lămurim, după putere, și acest ucigaș vicleșug al nălucirilor, căci de la o vreme încoace mulți înșelați se ivesc și multă tulburare fac printre oameni. Amăgitorul ajunge încrezut în sine și în hristosul lui, încât și moarte de om e în stare să facă, întemeindu-se, închipuiți-vă, pe Sfânta Scriptură... Cu îngăduința lui Dumnezeu, satana îi cerne pe toți cei ce umblă după plăceri în lumea aceasta, chiar și duhovnicești, dacă-i prinde că încă nu s-au lepădat desăvârșit de iubirea de sine și de orice spurcăciune a vieții, după atâta și atâta propovăduire a Bisericii...

Deci, ți-a dat Dumnezeu **dar**? Asigură-l cu întrebarea și ocrotește-l cu smerenia și, cu atât mai vârtos, nu ieși din ascultarea și povățuirea la unul din nebăgații în seamă slujitori ai lui Dumnezeu, cu cât e darul mai mare. Cu cât ești mai mare, cu atât mai mult te smerește și înaintea Domnului vei afla har...

Altfel, vine satana în locul lui Hristos... **Numai atât bine putem face unui om, câtă suferință putem ridica de pe el. Numai atâta mângâiere putem aduce între oameni, câtă amărăciune putem să bem în locul celor ce vrem să-i mângâiem...**

Năvala de gânduri să nu descurajeze pe începător. Toată grija să-i fie doar aceasta: să nu primească cele ce i se nălucesc minții, ci atenția să-i fie la „*Doamne, Iisuse*...". Cei curați cu inima și-au întors mânia și pofta de la cele de aici, unde zăcăreau [n.ed.: zăceau] în contra firii, scăpând de bărbatul sau femeia dintr-însul și venind la starea unui **suflet fecioară**. Sufletul fecioară e cel care are parte de crinul bunei vestiri a nașterii lui Hristos în noi...

Pe măsură ce sporește în noi lumina cea dumnezeiască a cunoștinței, pe aceeași măsură vedem câtă stricăciune ne-am făcut în vremea necunoștinței. Așa se face că, sub lucrarea Sfântă a harului, ne vedem cei mai mari păcătoși. Ne vedem, nu numai zicem! Sfinții sunt niște păcătoși convinși de păcatele lor. Cei desăvârșiți nu simt numai spinul păcatelor lor, ci găsesc într-înșii toate păcatele oamenilor. Deci, la aceste două măsuri aduce Dumnezeu pe cei ce L-au primit:

- **la o mare dragoste** și
- **la un adânc de smerenie**.

Dumnezeu ne iartă ușor, însă noi, fiind ușuratici și scurți la minte, trebuie să câștigăm cu osteneală sau cu nevoință iertarea lui Dumnezeu. Vinovăția ne-o iartă Dumnezeu îndată după mărturisire. Omul mărturisit e luminat la minte și liniștit și câștigă din nou nevinovăția. Celălalt, întunecat și îndărătnic, și mai rău se afundă. Foarte mari târcoale dă vrăjmașul în jurul celor ce se ispășesc, ca să-i scoată din calea mântuirii, ispitindu-i nu să se smerească, ci să-și apere „onoarea".

Totuşi, de ce îngăduie Dumnezeu aşa palme peste faţa dreptului? Pentru că nu este altă cale de sfinţire iar înaintea lui Dumnezeu nici cerul nu este destul de curat, şi **sfinţire fără umilinţă nu este**. Nouă, celor păcătoşi însă, pe calea ocărilor, ne aduce aminte păcatele noastre neştiute şi nemărturisite, ca să ni le mărturisim. Dacă ni le-am cunoaşte, ne-ar fi mai uşoară ispăşirea, dar dacă nu ni le cunoaştem, ni se pare în ochii noştri că suntem drepţi şi nu răbdăm cele ce ne vin asupra cu rânduiala lui Dumnezeu. Drept aceea, când auzi pe oarecine îngrămădindu-te de ocări şi blesteme, nu te pripi cu mintea şi nu sări cu gura răspunzându-i cum nu trebuie, ci zi ca David: „*Pentru păcatele mele, Domnul i-a poruncit să mă blesteme*" - 2Rg.16, 11.

Vremea de amărăciune ţine, de obicei, cât ţine mândria, căci celui smerit nu-i mai poate sta împotrivă, nici lucruri, nici oameni, nici dracii. Înaintea lui Dumnezeu adevărata mărire e smerenia. Smerenia tămăduieşte, curăţă şi întoarce toate, şi pe Dumnezeu... Ispăşirea nu-i pedeapsă, ci şcoală, lumină şi milă de la Dumnezeu.

Ce rol are suferinţa? Altfel uităm, dacă n-am învăţa suferind. Plăcerea e dascălul păcatelor, nu al cunoştinţei, iar odihna n-a învăţat pe nimeni nimic. De aceea, aşa de zornic să urmăm Mântuitorului toată calea Sa pământească, măcar cum ne zoreşte foamea şi setea după cele pieritoare. Căci între ascultare cu toate cercările ei şi neascultare cu toate osândele ei, e atâta depărtare cât între mântuire şi iad...

Vămile văzduhului trebuie trecute încă din lumea aceasta, pentru ca, la mutare [la moarte], cumpliţii vrăjmaşi, cunoscând focul dumnezeiesc ce a ars lucrările lor din noi, să nu ne mai poată găsi şi opri cu nici o datorie neplătită din vremea rânduită ispăşirii. Nu-i trebuie vrăjmaşului pustiire mai mare în lucrările sale ca ispăşirea cu dragoste.

Nu fericiți, așadar, pe cei ce n-au necazuri în lumea aceasta. Căci, cunoscându-i Dumnezeu că nu au minte să-I înțeleagă căile, nu le mai rânduiește o ispășire în lumea aceasta, ci osândă în cealaltă. Mulți, până nu-și înțeleg greșelile, se cred curați, zicând că ei n-au păcate, n-au omorât, n-au dat foc, n-au stricat casa nimănui. De fapt, ei sunt închiși la minte cu un văl de întuneric, care nu se sparge altfel decât *izbindu-le păcatele în obraz*.

În zilele noastre ni se pare că spiritismul sau vorbirea cu morții e o adevărată modă de lume mare și, fiind cea mai subțire dintre amăgiri, e și cea mai primejdioasă amăgire... Iar cu vremea, când încrederea ți-au câștigat-o (înșelat-o) desăvârșit, ispitele îți vor da, să zicem, o întâlnire la miezul nopții, undeva în loc pustiu, și-ți vor trage o mamă de nălucire, încât mintea îți va sări de spaimă de la loc și nebun rămâi. Și așa, ai gătat-o cu mântuirea, fiindcă nebunii nu mai au parte de Sfânta Împărtășanie sau de unirea cu Dumnezeu...

Iată cum, din neascultare și din nepocăință începe calea pierzării și sfârșește cu pierzarea veșnică. Iată cum, cei ce cu mintea plină de fumul mândriei și a iubirii de sine, la [apropierea de] moarte, cad din greșeli în greșeli și-n necazuri din ce în ce mai mari, și la urmă se aruncă în deznădejde și în amărăciunea de sine, prin care îi înghite iadul fără de sfârșit. Căci ucigașii de sine n-au iertare nici în veacul de acum, nici în veacul ce va să fie. Iată de ce au zis Părinții că *plata neascultării este pierderea mântuirii*. Și că: *pentru înmulțirea neascultării a ridicat Dumnezeu sfatul dintre oameni*. Iar Scriptura, pentru aceeași pricină, mărturisește că: *„Preotului îi va lipsi conștiința legii și bătrânului sfatul”* - Iez.7, 26. Iar aici, mărturisim de la Dumnezeu chemare, știind că pe nimeni n-are de pierdut.

Câteva răspunsuri

[explicarea suferinței prin credință]

Cuvintele, aş vrea să fie grele de scris, nu greu de înțeles. Vă mulțumesc de întrebări. Unele mi-au folosit şi mie. Am socotit să le țes într-un răspuns colectiv. Regret că cei care mi-au pus întrebările cele mai dramatice lipsesc de aici. Problema esențială, pe care v-o spun de la început, e întrebarea ultimă: „*Ce să fac ca să mă mântuiesc?*” (mi s-a pus şi întrebarea „*Ce să fac ca să pot pune început bun?*”). Nu găsesc ceva mai decisiv, mai hotărâtor, decât răscolirea din profunzime a sufletului cu întrebarea „Ce să fac ca să mă mântuiesc?”.

Provoc călugăria noastră să se trezească din somn. M-am pomenit credincios de copil. Când am intrat în preoție am aflat lucruri de speriat: teologi şi călugări care se îndoiesc de existența lui Dumnezeu. Am înțeles apoi că îndoiala până la o limită - întrucât e căutarea sinceră a unui răspuns - nu e un păcat, ci o discuție. Dar, dacă îndoiala trece la negarea lui Dumnezeu, e cădere, e decădere şi mântuirea ta s-a închis.

Una din pricinile pentru care Dumnezeu e pus la îndoială, e existența **suferinței**, existența răului, deşi suferința nu se poate asimila răului în întregime. Bătaia din copilărie nu mai e socotită un rău, când treci din copilărie. E drept, sunt şi suferințe greu de înțeles. De ce unul se naşte în palat şi altul în cort? Aceştia se vor lua la bătaie, altă suferință. Unul din Sfinții Părinți, meditând asupra **suferinței**, zice că aceasta vine asupra omului din iconomia providenței, corectură a greşelilor libertății noastre, astfel:

1. Pedeapsă pentru păcatele făcute.

2. Măsură preventivă pentru greşelile viitoare - pe care, fără fărâma suferinței, Dumnezeu ştie că le vom face, şi astfel te opreşti.

3. Încercarea credinței, ca la Iov.

Aceasta e o explicare a suferinței prin credință. Rațiunea însă, chiar când crede ceva, în fața suferinței se provoacă să discute rațiunile lui Dumnezeu. În fața datelor suferinței, rațiunea înclină să transforme suferința în argumentul contra existenței lui Dumnezeu. De fapt, **intenția nemărturisită a rațiunii este de a scăpa de Dumnezeu cu orice argument s-ar întâmpla să fie la îndemână**. În această manevră a rațiunii, se surprinde ispita originară, pe care satana a îmbiat-o omului: *Tu n-ai putere să fii Dumnezeu?*

Dumirirea noastră în fața durerii (suferinței) are trei vârste:

- prima e în viața aceasta, în care puțin ni se deslușește din pedagogia suferinței,
- a doua e după ce scăpăm de vălul trupului, când vom înțelege mai bine însă și viața pământească,
- și a treia e după Învierea cea de obște, când le vom înțelege toate.

Modul de luptă duhovnicească

[Ispita prin plăcere și ispita prin durere]

Modul de luptă duhovnicească ni l-a dat Iisus, în ce privește lupta noastră cu vrăjmașul. Iisus, care deși era Dumnezeu, *a luptat omenește*, ca să vadă omul că lupta pentru desăvârșire este cu putință. Mântuirea însă ne este dată nouă în dar de Iisus; n-a reținut-o pentru Sine, căci El nu avea nevoie de mântuire. Dacă nu ne era dată în dar, omul singur nu o putea obține niciodată. Trebuie însă să luptăm pentru ea cum s-au luptat iudeii vechi în Canaan și Iisus în pustia Carantaniei și pe Golgota. Să nu fim ca evreii, care s-au pierdut în pustiu după ce au ieșit din robia Egiptului, căci au fost nemulțumiți pentru

faptul că Dumnezeu le-a rânduit hrană şi mană numai pentru o singură zi (Ieş.16). Ei doreau pe mai multe zile, şi carne cât de multă. Dumnezeu i-a pedepsit prin moartea tuturor, în afară de 2 inşi. Dumnezeu a creat însă a doua oară pe om, prin creştinism, dând model pe Iisus.

Iisus este calea naturală şi supranaturală a desăvârşirii. El s-a jertfit pentru noi, căci noi suntem cei ce avem nevoie de mântuirea Sa. El nu avea nevoie de jertfă pentru Sine, fiind fără păcat, dar a făcut-o din dragoste pentru a noastră mântuire. Simțind nevoia arzătoare de mântuire a neamului omenesc, S-a dat pe Sine, măsura desăvârşirii. Deci modelul trebuie urmat, căci numai aşa se poate obține [desăvârşire]. Dumnezeu nu cere nimic peste puterile omului. Poți fi sigur că nu te încearcă mai mult decât poți suporta, căci, fiind Dumnezeu, ne cunoaşte mai bine de cum ne cunoaştem noi puterile noastre. Este însă o greşeală să credem că Iisus a făcut totul pentru mântuirea noastră şi nouă nu ne-a mai rămas nimic de făcut. Este foarte adevărat că El a făcut absolut totul din partea Sa. El, Dumnezeu, S-a slobozit din cer, a primit trup omenesc, S-a micşorat pe Sine şi a făcut totul fără păcat.

Era Dumnezeu, dar a mers omeneşte pe calea cea nouă, aşa zice Sfântul Maxim Mărturisitorul. Calea mântuirii e calea lui Dumnezeu, căci el a mers întâi pe ea. Să mergem deci şi noi pe ea, căci **Hristos Cel cu Crucea** ne ajută, dăruind prin Persoana Sa cele necesare. El se luptă pentru noi. Să-L urmăm deci întocmai pe calea pământească. Unii oameni, asemenea tânărului din Sfânta Evanghelie care dorea să se mântuiască, fac totul, până la lepădarea de sine, când se dau înapoi sau o fac numai din buze, nu din toată ființa. Dar cel ce vrea să se mântuiască trebuie să meargă toată calea, nu numai o vreme sau până la un loc, ci să meargă cu încredere în ajutorul lui

Dumnezeu, fără teamă de primejdii. Dacă ne temem sau nu ne primejduim pentru Dumnezeu, e semn că nu suntem demni de mântuire. Iisus s-a pogorât sub lege, ca păzind legea veche, să desfiinţeze osânda lui Adam, pe vrăjmaşul diavol, care ne pune în vrăjmăşie cu Dumnezeu şi legile Lui.

Cu duşmanul acesta se dă o luptă îndoită, prin cele două feluri de ispitire:

- **ispita prin plăcere** [neiubirea de Dumnezeu]
- **ispita prin durere** [neiubirea de oameni].

Cu aceste două ispite a fost încercat şi Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu. Iisus a rezistat şi a învins atât *momelile plăcerii* cât şi *ţepii durerii*. Metoda ne-o arată Sfântul Maxim Mărturisitorul, când ne spune că *„vrăjmaşul a căutat să-L facă pe Iisus a cădea prin* ***neiubirea de Dumnezeu*** *şi apoi prin* ***neiubirea de oameni***”.

Ispita prin plăcere [sau neiubirea de Dumnezeu]

În Sfânta Scriptură (Mt.4, 1-10) se spune: *„Atunci Iisus a fost dus de duhul în pustie, ca să fie ispitit de diavolul. Acolo a stat 40 de zile şi 40 de nopţi. În aceste zile n-a mâncat nimic, şi după ce au trecut acele zile a flămânzit*”. Diavolul, care a crezut că e om, L-a ispitit zicându-i: ;*„Dacă eşti Fiul lui Dumnezeu, porunceşte ca pietrele acestea să se facă pâine*”. Iată cum L-a încercat, prin ispita stomacului, după 40 de zile de post. Dar Iisus I-a răspuns, înlăturând ispita: *„Omul nu trăieşte numai cu pâine, ci cu orice cuvânt al lui Dumnezeu*”.

După aceea, diavolul L-a suit pe un munte înalt arătându-I într-o clipă toate împărăţiile lumii şi strălucirea ei. El a fost încercat prin frumuseţile pământului, prin slava puterii politice şi economice, ca Iisus să pună materia lumii mai presus decât

iubirea față de Dumnezeu. Mai departe zice: „*Dacă te vei închina înaintea mea, toate vor fi ale tale*”. Iisus însă, respingând ispita, îi răspunde: „*Înapoia Mea, satano... Singur Domnului Dumnezeului tău să te închini și numai lui să-I slujești*”. Diavolul a trebuit să se dea bătut și de astă dată.

Pe câți însă pofta de îmbogățire nu îi aruncă în fundul iadului? Că diavolul la fel ispitește pe om cu bogăția pe pământ, zicând că toate ți le dă numai să-i slujești, și cum mulți se lasă înșelați și uită de Dumnezeu, nu văd ispita și minciuna, căci a mințit diavolul și minte când spune că acestea toate i le dă, ca și cum ar fi ale lui, căci nici măcar nu sunt ale lui, și nici ale omului. Câți dintre oameni n-au avut bogății și le-au pierdut fie în timpul vieții fie că le-au lăsat toate la plecarea lor de aici, așa că amăgiți sunt toți cei ce-l cred pe el, care le spune că sunt proprietari, ca la urmă să vadă că nu sunt decât niște bieți chivernisitori, administratori temporari ai acestor lucruri, niște simpli chiriași în trecere, amăgiți și pierduți.

Văzându-se învins diavolul prin încercarea a doua, a luat și el Sfânta Scriptură, căci și el o cunoaște. L-a dus și L-a așezat pe acoperișul templului din Ierusalim. „*Dacă ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-Te jos, căci este scris în Sfânta Scriptură: «El va porunci îngerilor să te păzească și Te vor lua pe mâini, ca nu cumva să Te lovești cu piciorul de vreo piatră.»*”. Iisus i-a tăiat ispitirea zicându-i tot din Sfânta Scriptură: „*Să nu ispitești pe Domnul Dumnezeul tău*”.

Iată cum diavolul cere ca îngerii să-L scape pe Iisus de primejdie, și să se lase învins de sfatul viclean. Așa caută să înșele și lumea, ca atenția, nădejdea și închinarea să o facă omul nu lui Dumnezeu, ci altora. Așa te sfătuiește, de pildă, să amâni pocăința cât mai încolo, la bătrânețe, că ai timp s-o faci, sau poate o vor face alții pentru tine.

*

Preoții, care sunt mâinile văzute ale Mântuitorului, se străduiesc din răsputeri să producă omului schimbarea în bine. Fiindcă toți oamenii sunt păcătoși, deoarece cei ce poartă trup nu pot să nu greşească, iar ateul acesta, pe care-l poartă fiecare din noi, are grijă de a ne împinge spre păcat, de a ne ademeni prin pofte şi tânguială. Se cade ca toți deopotrivă să căutăm a ne îndrepta felul de viață de până acum, să înviem schimbându-ne, alungând patimile şi relele ce ne țin legați de păcat, iar întreaga ființă va lumina, virtuțile vor creşte, şi totodată cu aceasta va creşte şi dorința noastră puternică de mântuire.

Model de luptă pentru mântuire Îl avem pe Iisus Hristos în chip pământesc, care este şi pilda desăvârşirii. Acest model de luptă şi îmbărbătare, este foarte necesar celor ce vor să se mântuiască, este o descoperire la care toți trebuie să năzuim. Iisus este cărarea desăvârşirii, urmăritor de Dumnezeu. Legătura cu El ne-o face rugăciunea şi iubirea, iar această iubire ne este dată ca poruncă de Dumnezeu: *„Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău din toată inima şi din tot cugetul tău, şi pe aproapele tău ca pe tine însuți"* - Mt.22, 37. În aceste două porunci se cuprinde toată Legea şi Proorocii. Noi oamenii avem datoria de a urma şi realiza întocmai aceste porunci, care sunt strâns legate de mântuire, fiind foarte atenți față de cel potrivnic acestei stări de iubire. Potrivnicul este vrăjmaşul diavol, care a încercat să ispitească pe Iisus Hristos cu:

- neputința trupului – foamea,
- slava deşartă – bogăția lumii,
- ispitirea de Dumnezeu, când I-a cerut să se arunce jos de pe acoperişul templului,

încercări prin care Iisus l-a biruit pe vrăjmaş, care a trebuit să se dea bătut, plecând pentru a veni mai târziu să încerce prin al doilea fel de ispitire, *ispita prin durere*.

Dacă Iisus Hristos ar fi ascultat de vreo ispitire, dacă ar fi fost biruit, cădea din dragostea de Tată. Iată cum porunca iubirii este dată de Dumnezeu ca Tată al omenirii. Vrăjmaşul însă, urmăreşte să-l desfacă pe om de dragostea lui Dumnezeu şi să iubească orice altceva. De aceea vine cu felurite oferte ispititoare, plăcute trupului, care nasc pasiuni, pofte, ca să te ţină legat de împărăţia pământului.

Ispita prin suferinţă, prin durere [sau neiubirea de oameni]

Sfânta Scriptură ne spune că, după ce L-a ispitit pe Iisus în tot felul, diavolul L-a lăsat, şi a plecat de la El până la o vreme, căci ispitirea era făcută numai pe jumătate, restul urma să se săvârşească la prinderea, batjocorirea şi chinuirea pe Cruce. Iisus a biruit pe diavol ca om, nu ca Dumnezeu, căci, cu putere dumnezeiască [ca Dumnezeu] de mult l-a aruncat ca fulgerul din cer. Iată cum suntem puşi la luptă şi osteneală.

Biruinţa Sa n-a oprit-o pentru Sine, ci ne-a dăruit-o nouă, dacă ne luptăm ca El. Ne-a dat cunoştinţa meşteşugului şi puterea de luptă, ne-a dat cărarea de dincolo de mormânt, căci El de aceea a venit în lume, să surpe puterea diavolului.

Învins fiind la toate încercările, vrăjmaşului nu i-a rămas decât să-L răpună prin ispita prin care L-a încercat pe Iisus către sfârşitul vieţii Sale pământeşti [ispita prin durere], dar şi aici a fost învins.

Iisus a bătut pe satan şi printre oameni, deoarece acesta a încercat prin ei să-L ispitească şi aşa Mântuitorul s-a războit cu diavolul prin puternicii zilelor de atunci, cărturarii şi fariseii. Vrăjmaşul spera ca, făcându-I aceşti oameni rău, Iisus îi va urî, îi va blestema, sau va gândi rău despre ei şi atunci ar fi

păcătuit contra *iubirii de oameni*. Toate acestea constituie al doilea fel de ispită îngăduită de Dumnezeu prin mai-marii vremii aceleia, cărturarii şi fariseii, oameni slabi dar cu putere, ispita prin durere.

Creştinul este şi el supus ispitei prin plăcere şi durere şi e dator să nu se clatine, să ia aminte şi să urmeze ca model pe Hristos. Fiul lui Dumnezeu ne-a dat pilda cea mai desăvârşită de urmat. El, ca Fiu al lui Dumnezeu, n-ar fi avut nevoie de mântuire, căci noi eram şi suntem cei ce avem nevoie de mântuire, dar a vrut să ne dea nouă model de urmat şi dovadă că putem - ca oameni - să învingem aceste ispite. Trebuie să înțelegem că Iisus a suferit în chip omenesc deoarece era şi om, şi aşa a primit cununa Învierii, devenind pentru toate veacurile **Adam cel nou**. Prin Zaharia Proorocul s-a arătat modul cum iudeii vor cădea, cum va lupta Iisus cu diavolul. „*El, Îngerul, mi-a arătat pe marele preot Iosua stând în picioare înaintea îngerului Domnului, şi la dreapta pe satana ca să i se împotrivească*" (Zah.3, 1). Tot acolo li s-a descoperit Taina venirii Mântuitorului, căci zice îngerul: „*Ia aminte Iosua, că voi aduce pe Rodul Meu odraslă*" (Zah.3, 8).

Deci evreii, deşi erau înştiințați de acestea toate, n-au vrut să vadă adevărul, ci ei, care aveau Biblia în mână, n-au ascultat şi n-au împlinit Legea. Tocmai ei au fost cei care au răstignit pe Iisus Hristos. Iisus însă a împlinit Legea cu desăvârşire, ca nimeni altul, căci pentru aceasta a venit, după cum Însuşi mărturiseşte: „*N-am venit să stric Legea şi Proorocii, ci să împlinesc*" - Mt.5, 17. Şi a împlinit, dând dovadă de iubire totală față de Dumnezeu şi de oameni. Iată deci, cum se deduce că Dumnezeu este iubire, iubire împlinită.

Poruncile bat pe vrăjmaş, deşi el caută să le doboare. Cel rău ştie bine că în porunci stă ascuns Dumnezeu. Deci

oamenii sunt datori să asculte şi să împlinească poruncile lui Dumnezeu. Trăirea acestor porunci provoacă iadul la război.

Să nu uităm că Iisus a biruit pe vrăjmaşul, ca om, răbdând neputinţele durerii, din iubire a luptat cu neputinţa trupului, nepreţuind cele deşarte, ci acceptând suferinţa. Atunci vrăjmaşul, care nu mai putea răbda, a cerut nedreapta răstignire, prin Ana şi Caiafa, care erau aplecaţi spre rău şi care aveau Legea în mână. El a învins astfel pe potrivnic în duh, biruind prin răbdare şi prin dragostea lui Dumnezeu.

Noi fugim de încercări, de suferinţă. Nu ne dăm seama cât sunt de folositoare omului, întocmai ca şi furtuna în natură. Electricitatea adună aburii din aer, prefăcându-i în nori şi aceştia întunecă ziua precum suferinţa întunecă viaţa şi tulbură seninătatea, nimicind veselia. Se întâmplă că mai întâi furtuna scutură şi încovoie copaci, crengi putrede, ba şi din cele sănătoase se rup şi cad, aducând pierderi mari pădurii, dar la urmă furtuna curăţă aerul, aducând altul nou, îl purifică prin fulgere şi vânturi, apoi lasă să cadă o ploaie binefăcătoare care împrospătează şi înviorează natura. Aşa este şi cu omul: suferinţa curăţă trupul şi sufletul de înclinări păcătoase, deşteaptă în om cugetul evlavios, făcând pe om să se pocăiască şi să devină slujitor zelos şi iubitor al lui Dumnezeu.

Iată că demnitatea vieţii şi tăria caracterului se arată în încercări şi în suferinţă, cerând ajutorul lui Dumnezeu ca să le putem suferi, ca să nu deznădăjduim, să nu blestemăm, ci să ne rugăm să treacă cu bine şi această încercare de la noi, întrebându-ne şi gândindu-ne pentru care greşeli şi păcate ne-au venit toate acestea, ca să ne putem îndrepta, iar prin Sfânta Spovedanie şi Sfânta Împărtăşanie să primim iertare şi uşurare de urmările cele rele ale faptelor noastre. Se cade deci să începem de la **purificarea de patimi**. Teama şi spaima omului

stăpânit de rele patimi îl dezechilibrează până la epilepsie, ştiind că aceasta e foarte aproape de îndrăcire. Luptând cu patimile, înseamnă a merge aşa până la apusul vieţii pământeşti.

Să ne gândim tot timpul la cuvintele înţeleptului: „*Dumnezeu le trimite pe toate acestea spre a le învinge şi a le întoarce în folosul nostru, fără a cârti, necălcând porunca răbdării şi a iubirii, urmând pilda lui Iisus*". Cei mai mulţi nu înţeleg rostul suferinţei, caută să scape de ea, dând totdeauna vina pe alţii, ba chiar învinuind pe Dumnezeu. Satana a fost acela care a învăţat pe cărturari meşteşugul acestei ispitiri, pentru ca Iisus să calce porunca iubirii de oameni. Când a fost ispitit prin ei, Iisus nu i-a urât, căci El nu putea urî, ci doar îi mustra şi bătea prin ei pe cel ce-i învăţa să-L ispitească, adică pe cel rău. Hristos avea dragoste şi îndelungă-răbdare, pe cărturari îi mustra şi-i învăţa, iar, prin aceasta, pe satana îl ardea. Îi învăţa drumul spre mântuire, le vestea învierea morţilor, le descoperea taina, viaţa cea veşnică, iar pe atei îi bătea prin iubirea şi slava Tatălui şi iubirea de oameni. În felul acesta, în loc de ură pierzătoare, Iisus îl răpune pe tatăl iadului prin bunătate faţă de oameni şi prin cinstirea Tatălui ceresc.

Iisus l-a bătut [pe diavol] prin iubirea de Dumnezeu şi de oameni, dând Trupul Său (după ce a fost ocărât, pălmuit, biciuit, scuipat, batjocorit, sângerat) să fie răstignit ca un făcător de rele. Dar diavolul n-a ştiut că, învăţând pe oameni să ceară răstignirea nedreaptă, prin Cruce, va fi biruit de Iisus, şi că vor scăpa din iad toţi drepţii Vechiului Testament, că vor învia apoi pe vecie, cum s-a şi întâmplat [prin învierea lui Iisus – începutul învierii noastre] şi că va da oamenilor cel mai desăvârşit model de luptă, ca să fie învins şi de ei, prin pilda Sa şi prin strădania

lor. Oamenilor ne revine sarcina nu numai de-a crede în Dumnezeu, de-a cunoaşte învăţătura lui Iisus (cu asta nu s-a realizat problema mântuirii), ci trebuie să şi trăim pilda lui Iisus.

Sfântul Apostol Pavel a făcut aşa şi a biruit. Şi el s-a luptat cu dracii prin **neputinţa durerilor**, prin **ispita plăcerilor**, s-a luptat cu tot felul de încercări, dar a învins prin râvnă şi dragoste pentru Dumnezeu şi pentru oameni. A învins ura oamenilor, s-a rugat pentru duşmanii săi, a binecuvântat pe cei ce îl blestemau sau îi făceau rău, împlinind prin aceasta porunca dată de Dumnezeu. Pilda Mântuitorului i-a netezit ţinta, pentru a cărei atingere nici sfântul apostol n-a precupeţit nimic: „*Calea Ta, Doamne, am umblat, spre Tine am năzuit, lupta cea bună m-am luptat, credinţa am păzit, aştept acum cununa*" (2Tim.4, 7-8) - aşa zice Sfântul Apostol Pavel la sfârşitul vieţii sale. El a fost om care a luptat omeneşte, după lege, deşi era bolnav, dar s-a arătat mai presus decât lunecuşul plăcerilor şi durerilor. Adevărat e că firea omenească se învârteşte în **cercul vicios al plăcerilor, care la rândul lor produc numai dureri**.

Omul, dacă apucă pe drumul arătat de Iisus, nimeni şi nimic nu-l mai poate smulge din dragostea Domnului: nici plăcerea, nici suferinţa, nici bogăţia şi puterea şi nici sărăcia şi nedreptatea. Domnul doreşte mereu revenirea la Sine şi mântuirea oamenilor. Dorul lui Dumnezeu pentru întoarcerea păcătosului este mai mare decât dorul celui mai mare sfânt după Dumnezeu. Să ne trezim la chemarea sfântă a Domnului. Dar chiar acum, cu toată inima să ne întoarcem, să pregătim din timp untdelemn în candele, căci nu se ştie când va veni Mirele şi să nu ne surprindă nepregătiţi. Să ne grăbim deci, să ajungem la drumul care duce la Hristos, pe drumul mântuirii, fără nici o teamă de suferinţă, cu convingerea că Hristos ne va

ajuta şi ne va primi. „*Pe cel ce vine la Mine, nu-L voi scoate afară, căci Eu nu doresc moartea păcătosului, ci să se întoarcă şi să fie viu*” (In.6, 37). Deci, dacă vrei să-Mi urmezi Mie, ia-ţi crucea ta (suferinţa ce te întâmpină în viaţă), căci numai cu crucea în spate urcăm drumul mântuirii.

Iată cum Hristos este cea mai mare pildă, cel mai desăvârşit model de luptă pentru toată lumea. Mântuirea vine numai prin luptă, o luptă în care Iisus ne ajută şi ne îmbărbătează mereu. Iată cum ne încurajează prin cuvintele: „*Îndrăzniţi, Eu am biruit lumea*” (In.16, 33).

[Duhovnicul – un om simplu dar încercat] - Sfântul Isaac Sirul

Să nu ceri sfat de la cineva care nu vieţuieşte cu tine, oricât ar fi acela de înţelept. Ci mai bine arată-ţi gândurile tale unui om simplu dar încercat în lucrurile acestea, decât celui care vorbeşte cu înţelepciune din cercetare şi nu din păţanie. Şi ce este experienţa? A avea experienţă nu înseamnă să te duci să cercetezi vreun lucru fără să ai în tine cunoştinţa de el, ci să simţi prin încercare cu fapta dacă acel lucru este de folos, şi nu cumva pe dinăuntru este plin de păgubire. De aceea, unii oameni sufăr pagubă din lucruri care sunt în experienţă folositoare. Deci, ia-l sfetnic pe acela care ştie să pună la încercare şi prin răbdare lucrurile socotinţii.

De aceea, nu tot omul este vrednic de credinţă când dă sfaturi, ci numai cel care mai întâi a ştiut să se cârmuiască pe sine şi nu se teme de defăimare, nici de clevetire.

Când vei da de pace fără tulburare în calea ta, atunci teme-te căci stai departe de calea cea dreaptă pe care calcă picioarele

ostenitoare ale sfinților. Cu cât înaintezi în calea care duce la cetatea împărătească, cu cât te apropii de cetatea lui Dumnezeu, să-ți fie semn acesta: „te vor întâmpina ispite puternice”. Cu cât te apropii de Dumnezeu şi cu cât sporeşti, cu atât se măresc ispitele împotriva ta.

Despre smerenie

Fiule, când vrei să te apropii şi să slujeşti Domnului, găteşte sufletul tău pentru **ispită**.

Sfinții Apostoli, cei strămutați din lumea aceasta, de dragostea Mântuitorului, şi care, deşi se vedeau în lume, nu erau în lume, totuşi au fost prevestiți de Mântuitorul prin cuvântul către Petru: „*Simone, Simone, iată satana v-a cerut pe voi ca să vă cearnă ca pe grâu. Iar eu m-am rugat pentru tine ca să nu scadă credința ta*” (Lc.22, 31-32). Pricepem din aceasta cum că războiul nevăzut, care se încinge între suflet şi diavol, e îngăduit de Dumnezeu să se dea în stadiul vieții acesteia. El are legi, pe care trebuie să le urmăm întocmai, ca la sfârşitul alergării să consfințească Dumnezeu biruința noastră, cea slujită de el şi pe potriva puterii noastre, ca să nu pierdem vremea, mântuirea şi smerenia. Căci zic Sfinții Părinți: „*Ridică ispitele şi îndată nu mai e cine să se mântuiască*” (Pateric).

Războiul ispitelor lămureşte ca un foc ce suntem fiecare: lemne, aramă, paie, câlți, pământ sau cenuşă.

Războiul duhovnicesc seamănă întrucâtva cu războiul lumii. Şi unul şi altul te desface de lume, de viața aceasta. Numai ispitele, necazurile şi tot felul de încercări ale războiului nevăzut, izbutesc să ne tocească pe deplin gustul de lumea aceasta şi să ne ducă la un fel de **moarte față de lume, care-i smerenia deplină şi condiția de căpetenie a rugăciunii neîncetate.**

Necurăția sufletului. Invidia și clevetirea

Necurăția sufletului

Cea mai mare necurăție a trupului este nimica toată față de necurăția sufletului pângărit. Puțină apă și puțin săpun este de ajuns ca toată murdăria trupului să fie spălată: și noroiul, și murdăria, și păduchii și urâciunea. Însă murdăria sufletului nu se poate spăla cu nici un mijloc până ce nu se înnoiește sufletul. Un parchet murdar se spală fără să fie nevoie să-l înlocuiești cu altul nou, ca să fie curat.

Când camera are fereastră, este ușor ca aerul stricat să fie dat afară și înlocuit cu aer proaspăt. Însă cum se va împrospăta aerul și camerele lipsite de ferestre și uși? Sufletul care are vreo fereastră îndreptată spre Dumnezeu va fi ușor împrospătat, curățat, renăscut. Insă cum se va curăța sufletul întinat în care nu este nici o deschizătură îndreptată spre Dumnezeu, izvorul împrospătării și al întineririi sufletului!? [Un astfel de suflet, fără ferestre, are invidiosul].

Invidia

Un om care a fost plin de invidie a fost Saul, care a domnit înainte de David. Acesta a fost invidios și a făcut din aceasta pricină de război. După ce David a omorât pe Goliat și prin aceasta a biruit pe filisteni, poporul iudeu a făcut o frumoasă primire lui David învingătorul, devenind foarte iubit de popor, și au strigat: „*Saul a biruit mii, iar David zeci de mii*" (1Rg.18, 7). Regele Saul, în loc să fie fericit că David l-a scăpat de dușmani, în loc să-i fie prieten, s-a făcut dușman al lui David, zicând: „*Lui îi dau zeci de mii și mie doar mii? Nu-i mai*

lipseşte decât împărăţia!" (1Rg.18, 8). Şi i-a devenit duşman de moarte, fiind stăpânit de duhul cel rău al invidiei.

De două ori a căutat să-l omoare pe David cu suliţa, pe când acesta cânta. Regele, fiind invidios pe blândeţea cântăreţului, a aruncat cu suliţa, însă David s-a ferit şi aşa a scăpat. Duhul cel rău care pusese stăpânire pe Saul nu-i dădea pace, şi, temându-se de David, a căutat să-l omoare chiar cu mâna sa. Văzându-se urmărit, David a fugit, iar regele împreună cu 3000 de ostaşi s-a pus să-l caute ca să-l piardă, deşi nu-i făcuse nici un rău, ci binefaceri. Iată că, în loc de recunoştinţă, regele Saul caută să-l omoare. Totuşi, Saul a fost acela care a căzut de două ori în mâna lui David. O dată când dormea, însă David, deşi îl putea ucide, nu i-a făcut nici un rău. Dimpotrivă, i-a dovedit dragoste. În felul acesta Dumnezeu a păzit pe unul de moarte, iar pe celălalt de vărsare de sânge. Saul s-a văzut silit să recunoască faptul că David i-a făcut numai bine, iar el numai rău.

Şi acum auziţi răspunsul din gura celui urmărit [David]: „*Judece Domnul între mine şi tine, eu nu voi pune mâna pe tine. Răul vine de la cel rău, de aceea nu voi pune mâna pe tine. Domnul va vedea şi va judeca şi îmi va apăra pricina, făcându-mi dreptate, izbăvindu-mă de mâna ta*"(1Rg.24, 13,16). Iată o pildă vie de cum trebuie să procedeze fiecare creştin în atare situaţii. Să nu răsplătească răul cu rău, ci cu bine, căci dacă cineva aruncă cu pietre, tu să arunci cu pâine. Porunca Mântuitorului e categorică: „*Iubiţi pe vrăjmaşii voştri, binecuvântaţi-i pe cei ce vă blestemă, faceţi bine celor ce vă urăsc, rugaţi-vă pentru cei ce vă asupresc şi vă prigonesc*" (Mt.5, 44). David a dovedit din plin ascultarea faţă de Dumnezeu şi iubirea faţă de aproapele său, chiar când acesta voia să-l omoare.

Dar există şi aici o lege [Sf. Vasile cel Mare, *Despre invidie*]: invidiosul nu primeşte pe doctor pentru boala sa [invidia], şi atunci acesta nu poate găsi leac de tămăduire. Invidiosul caută să cadă cel invidiat. Cu alte cuvinte, o sălbăticie crudă îl stăpâneşte, mai mare decât a sălbăticiunilor care pot totuşi să fie îmblânzite cu timpul, cu răbdare şi pricepere. Pe câine, o coajă de pâine îl îmblânzeşte. Pe invidios însă, binefacerile îl supără, îl îndârjesc, îl mânie împotriva binefăcătorului. Rănile mândriei de aici vin, şi invidia nu suferă vindecare şi atunci iată-l pe Saul prizonierul propriei sale invidii. Saul nu a vrut să cunoască porunca iubirii, deşi, după ce David îi dăruie viaţa, el i-a făgăduit că nu-i va mai face nimic, nici un rău.

...Să ne hrănim şi noi cu rodul suferinţei ce o primim prin semenii noştri, căci actele lor, prin care ne aduc suferinţă, sunt adevărate daruri în drumul nostru spre mântuire. Prin răbdare şi seninătate îi hrănim pe cei care au nevoie, iar ei prin încercările şi prin neajunsurile ce ni le fac, ne uşurează drumul mântuirii, ne fac dar în Împărăţia Cerului. Să folosim deci cu înţelepciune aceste împrejurări ale vieţii spre cucerirea vieţii veşnice, darul cel mai mare pe care-l aşteptăm.

Clevetirea

Când cineva începe să clevetească pe fratele său de faţă cu tine, arată-te posomorât la faţă. Dacă faci aşa, te păzeşti de clevetiri şi în faţa lui Dumnezeu şi a clevetitorului.

În ziua în care deschizi gura ta ca să acuzi pe cineva, socoteşte-te mort în faţa lui Dumnezeu şi faptele tale zadarnice, chiar dacă ţi-ar părea că ai avut dreptate, căci... ca să te zideşti te-a îndemnat gândul să vorbeşti?!

Despre îngustimea sufletească

Când vrea Dumnezeu să aducă asupra omului necazuri mai mari, îl lasă în mâna îngustimii sufleteşti şi aceasta dă naştere în el la o putere mare de **trândăvie**, prin care sufletul e sugrumat şi care-i dă gustul glumii. Mai apoi, se ridică asupra omului duhul **ieşirii din minţi**, din care izvorăsc nenumărate ispite: tulburare, mânie, hulă, cârtire, gânduri de răzbunare, mutarea din loc în loc şi celelalte. Pricina acestora este lenevirea şi leacul este smerenia minţii. Smerenia poate să rupă gândul acestor răutăţi.

Smerenia trebuie căutată cu tot sufletul. Căci pe măsura smereniei tale ţi se va da şi răbdare în primejdiile tale. Şi pe măsura răbdării tale ţi se uşurează necazurile şi dobândeşti mântuirea.

[Războiul nevăzut al monahilor]

Pentru călugări

Pe măsură ce omul se fereşte să stea de vorbă cu alţi oameni, pe aceeaşi măsură se învredniceşte el să aibă îndrăzneală faţă de Dumnezeu cu mintea lui. Şi cu cât taie omul mai mult mângâierea din lumea aceasta, cu atât se face vrednic de a se bucura de Dumnezeu, întru Duhul Sfânt. Şi precum pier peştii din lipsă de apă, tot aşa pier şi din inima călugărului mişcările cele înţelegătoare, dacă el se amestecă şi petrece prea adeseori cu mirenii.

Mai bun este un mirean, oricât de ticălos ar fi şi oricâte rele ar pătimi în viaţă, decât un călugăr care păţeşte rele şi petrece împreună cu mirenii. Temut este de draci şi iubit este de Dumnezeu şi de îngerii Lui cel ce, cu mare fierbinţeală şi

râvnă, ziua şi noaptea, caută pe Dumnezeu şi dezrădăcinează din inima lui momelile care cresc de la vrăjmaşul. Pentru cel curat cu inima, locul înțelegător este în sine însuşi.

Iar mincinosul, cel iute, cel iubitor de slavă, lacomul, cel nesățios, cel învăluit de ale lumii, cel ce voieşte să-şi facă voile sale, cel amar ca fierea şi cel plin de patimi, aceştia îşi duc viața într-o învălmăşeală de noapte şi de întuneric, şi umblă pe pipăite, fiind în afară de țara vieții şi a luminii. Căci țara aceea este sortită celor buni, celor smeriți cu cugetul şi celor ce-şi curățesc inima lor.

Nu poate vedea omul frumusețea care este înăuntrul său, până ce nu dispreţuieşte şi nu urăşte frumusețea toată, care este în afară de el. Şi nu poate omul privi cu cunoştință spre Dumnezeu până ce nu s-a lepădat de lume în chip desăvârşit.

Cu cât limba se depărtează de multa vorbire, cu atât primeşte mintea mai multă lumină, ca să deosebească gândurile. Căci şi mintea cea mai binecuvântată se zăpăceşte prin multă vorbărie.

Cel ce e sărac de lucrurile lumii se îmbogățeşte în Dumnezeu. Şi cel ce iubeşte bogăția, sărac va fi de Dumnezeu.

Cine-şi opreşte gura de la clevetire, îşi păzeşte şi inima de patimi. În tot ceasul vede pe Domnul că doar cugetul lui este pururi la Dumnezeu şi alungă de la sine pe draci şi smulge rădăcinile răutăților.

Cel ce-şi cercetează sufletul său ceas de ceas, inima lui se bucură de descoperiri noi. Şi cel ce-şi controlează privirea minții înăuntrul său, acela vede raza Duhului.

Dacă iubeşti curăția, întru care poți vedea pe Stăpânul tuturor, să nu cleveteşti pe nimeni şi nici să nu asculți pe cineva, clevetindu-l pe fratele tău.

Iată, cerul este în tine, dacă tu eşti curat şi în tine vei vedea pe îngeri cu lumina lor şi Stăpânul lor împreună cu ei şi în ei.

Cel ce pe bună dreptate este lăudat, nu se păgubeşte. Iar dacă va deveni iubitor de laudă, atunci îşi va pierde plata.

Gura care nu grăieşte bucuros, tâlcuieşte tainele lui Dumnezeu, iar cel grabnic la vorbă se depărtează de Ziditorul lui.

Cel ce urmează pe iubitorul de Dumnezeu, se va îmbogăţi de tainele lui Dumnezeu. Iar cel ce urmează pe omul nedrept şi trufaş, acela se depărtează de Dumnezeu şi va fi urât de prietenii săi.

Cel tăcut va câştiga în orice lucru rânduiala smereniei şi fără nevoinţă va stăpâni patimile. Prin necontenită meditaţie despre Dumnezeu se dezrădăcinează patimile şi se alungă.

Precum în clipe de linişte şi de seninătate pe marea cea văzută [...] tot aşa, şi pe marea inimii, netulburată de mânie şi de pornire, mereu se mişcă tainele şi descoperirile dumnezeieşti şi o tulbură pe ea.

Despre puterea şi lucrarea răutăţii păcatului (cum se formează şi cum încetează ea)

Câtă vreme nu urăşte omul din inimă (cu adevărat) pricina păcatului, el nu este slobod nici de plăcerea de a-l lucra. Aceasta este o luptă foarte puternică care se împotriveşte omului până la sânge.

Păziţi-vă, iubiţii mei, de **nelucrare (trândăvie)** că o moarte vădită se ascunde în ea. Fiindcă, în afară de ea, nimic nu poate robi cu plăcere pe monah. În ziua Judecăţii nu pentru psalmi ne va osândi pe noi Dumnezeu, ci fiindcă noi, părăsindu-l pe Acesta, am lăsat dracii să intre.

Cel ce nu-şi supune voia sa lui Dumnezeu, supus va fi de vrăjmaşul său. Căci orice lucru bun voim să-l facem, nu-l putem face fără de Dumnezeu, după cum grăieşte Domnul în Scripturi.

Rugăciunea

Doamne, Cel ce eşti izvor a toată ajutorarea, Tu poţi să întăreşti în clipele acestea, care sunt clipe de mucenicie, sufletele cele ce cu bucurie s-au logodit cu Tine, Mirele Ceresc, şi au rostit făgăduinţele de sfinţenie, cu pricepere şi cu mişcări curate, fără vicleşug. De aceea, dă-le lor putere să surpe zidurile şi întăriturile şi cetăţile, câte sunt ridicate împotriva adevărului, ca să nu greşească ţinta din pricina silniciei, în clipa când se dă o luptă pe viaţă şi pe moarte. Amin!

Scriptura numeşte lumea ca fiind lucrurile naturale, iar lumeşti sunt cei care zăbovesc cu mintea în ele. Pe aceştia îi îndeamnă: „*Nu iubiţi lumea, nici cele din lume. Pofta trupului, pofta ochilor şi trufia vieţii, nu sunt de la Dumnezeu, ci de la lume*” (1In.2, 15-16).

Monah este acela care şi-a desfăcut mintea de lucrurile pământeşti şi prin înfrânare, dragoste, rugăciune şi cântare de psalmi se lipeşte statornic de Dumnezeu.

Sfaturi din scrierile Sfântului Efrem Sirul

Din toate puterile tale cinsteşte pe tatăl tău şi nu înfrânge rânduielile celui ce te-a născut pe tine în Domnul, ca astfel, să nu te învingă diavolii cei nebuni; îndeosebi, pleacă sufletul tău înaintea Domnului şi câştigă har, căci Domnul surpă casa surpătorilor şi aşează pe cei blânzi la locul lor (Prov. 16, 25).

Cel ce poartă vorba din casă în casă, se face nesuferit între vecini.

Dacă fratele se smereşte sub mâna ta, înţelegem că nu face aceasta temându-se de tine şi de aceea adu-ţi aminte de Domnul pentru care el rabdă, iar tu să nu-l asupreşti.

Nu căuta câştig în care este pagubă pentru suflet, căci ce este mai scump decât sufletul? Călugărul sărac care petrece în tăcere şi umilinţă e mai bun decât călugărul bogat, plin de mândrie şi semeţie.

Cine doreşte linişte trupească îşi găseşte multe boli, iar cel ce rabdă se mântuieşte. E bună, iubiţilor, ascultarea pentru Domnul, de aceea învaţă-te care ascultare e plăcută lui Dumnezeu, căci îţi aduce aminte sfinţenia până la moarte.

Fii stăruitor pentru sufletul tău şi de ai şi căzut nu te tulbura, pentru că este ruşine care aduce după sine păcat şi este ruşine în care stă harul şi slava.

Smereşte gândul mândriei mai înainte ca mândria să te umilească, aruncă gândul, fumul înfumurării, mai înainte ca el să te arunce, sfărâmă pofta mai înainte ca să te sfărâme ea pe tine.

Ia aminte, călugăre, să nu fii pe placul celor ce judecă lumeşte, nu ucide viaţa monahală, ci fii tu în toată ziua în frica lui Dumnezeu. Ce este caria la lemn, acea este îngâmfarea la călugăriţi; ceea ce este molia în haină, aceea este iubirea de arginţi în inima omenească.

Lipsa de frică naşte gânduri tinereşti, iar frica de Dumnezeu face bătrâni. Mai mult ca orice, fereşte-te să nu sminteşti pe cineva, pentru ca să nu fii dat afară din Împărăţia Cerurilor împreună cu lucrătorii smintelii. Unii îşi adună bani în chilia lor, iar tu adună rugăciuni şi milostenii. Alţii se veselesc cu flori şi cu muzică, iar tu călugăre, veseleşte-te cu înfrânarea şi sfinţenia. Alţii găsesc bucurii şi plăceri, iar tu caută în Dumnezeu, Care ţi-a gătit ţie şi celor ce-L iubesc cununa slavei. Sărbătoarea călugărului este păzirea poruncilor lui Iisus. Călugărul leneş nu-şi închide uşa chiliei până ce nu o izbeşte vântul. Patul bun hrăneşte somnul şi lipsa temerii de Dumnezeu îl măreşte. **La stârvuri se adună vulturi şi la sufletul disperat se adună diavolii.**

Fraților, dacă egumenii noştri lipsesc dintre noi şi sunt în alt loc, apoi cu noi este Cel Mare. Căci nu este mincinos Cel Mare, ce a zis *„unde sunt doi sau trei în numele Meu, sunt şi Eu în mijlocul lor"* (Mt.18, 20).

Cine a găsit calea răbdării şi a nepomenirii de rău, a găsit calea vieții. Mai bine este a tăia supărarea printr-un zâmbet, decât a te înfuria peste măsură. Şi omului înțelept îi este mai dulce plânsul decât râsul. Monahul care umblă după moştenirea de la părinții cei pământeşti cade în ispită, iar cel ce caută pe Dumnezeu se mântuieşte. Cine şi-a pus nădejdea în om nu va vedea cele bune, iar cel ce nădăjduieşte în Domnul se va mântui. Spune cuvânt de mângâiere celui neîngrijitor şi Domnul va întări inima ta.

Rostul monahilor în viața pământească şi cerească

Noi suntem vremelnici şi veşnici fii ai lui Dumnezeu şi ai oamenilor. De la Dumnezeu este sufletul nostru care este nemuritor. Noi [suntem liberi] de a ne alege în ce parte să înclinăm: spre lume sau spre Dumnezeu ca să ne câştigăm viața veşnică.

Dumnezeu ne-a trimis pe pământ şi ne-a dat şi darurile Duhului Sfânt prin Sfântul Botez, spre a putea duce cu uşurință viața după voia lui Dumnezeu.

Viața noastră pe pământ este împărțită în epoci: epoca vegetativă, epoca senzitivă şi epoca cugetativă. Epoca vegetativă este de la naştere până la etatea de şapte ani, epoca senzitivă de la şapte ani până la paisprezece ani, iar cea cugetativă este atunci când cugetul îndeamnă spre mântuire.

Omul este ajutat de darurile Duhului Sfânt atunci când începe a cugeta mai mult şi a înțelege, la unii mai devreme, la

alții mai târziu. Aceste daruri sfinte stau în pământ ascunse și pământul este trupul cu neputințele lui pământești.

Cele trei piedici în calea mântuirii sunt **trupul, lumea și diavolul**.

Lumea. Cu toate că noi zicem că ne-am lepădat de lume, însă în noi tot mai sunt urme lumești cu care diavolul ne ispitește și ne îndeamnă la tot răul, la tot felul de fapte urâte și rele: mândrie, slavă deșartă, încredere în puterile noaste, a drăcui. Acestea toate se aduc din lume în grădina mănăstirii și cei care vor să se mântuiască sunt cuprinși de aceste fapte rele, deși nu sunt îngăduite într-o sfântă mănăstire a se săvârși.

Trăim în mănăstire și zicem că am scăpat de lume, dar facem tot faptele lumii. În noi se luptă două firi, răul și binele – cum a spus Sfântul Apostol Pavel: „*Nu fac binele care îl doresc, ci răul, pe care nu-l doresc, pe acela îl săvârșesc*" (Rom.7, 19).

În noi se luptă păcatele care le moștenim de la părinți, bunici și străbunici. Noi trebuie să ne luptăm să avem toate însușirile Mântuitorului, care le-a avut ca om adevărat și fără de păcat. Nu este nici greu, fiindcă nu nouă ne este dată această greutate, noi trebuie numai să ne rugăm lui Dumnezeu și la El este ajutorul.

Noi, dacă am plecat din lume credem că am scăpat de ea, dar încă n-am scăpat atâta vreme cât facem tot faptele lumii. N-am scăpat de lume, cum spune Sfântul Macarie în drum spre cer, înconjurat de cetele îngerești, când a zis diavolul: „*Ai scăpat de noi, Macarie*", iar el a răspuns: „*N-am scăpat*". [Numai după ce a intrat în rai, a întors capul și le-a zis: „*Acum am scăpat*"].

Vai de creștinii care lasă mântuirea sufletului după moarte, că nu se vor mai putea mântui; după moarte nu mai este

mântuire. Mântuirea trebuie s-o cunoaştem încă din lumea aceasta. Împărăţia lui Dumnezeu trebuie să o avem în sufletele noastre, pentru că noi de unde am venit acolo trebuie să ne şi întoarcem, la Dumnezeu, unde am fost înainte de a ne încuia în închisoarea asta de pe pământ (adică trupul).

Mântuitorul când s-a rugat în grădina Ghetsimani, nu s-a rugat pentru lume, ci pentru toţi care fac voia lui Dumnezeu, zicând: *„Nu mă rog pentru lume, ci pentru aceia pe care Tu Mi i-ai ales din lume, că sunt ai Tăi*" (In.17, 9).

La răstignirea Domnului a rămas la picioarele Crucii dragostea, care era Sfântul Ioan, Maica Domnului, Maria Magdalena şi Maria lui Cleopa. Erau mai multe femei pentru că ele sunt mai credincioase şi cu mai multă dragoste.

Trupul - despre a doua piedică în calea mântuirii. Sfinţii Părinţi spun că a doua piedică în calea mântuirii este „iubirea de sine". De exemplu: dacă noi, oricare, ne uităm în oglindă şi vedem că avem chipul frumos, sau glas frumos, sau oricare dar pe care ni l-a lăsat Dumnezeu, dar care nicidecum nu este al nostru, şi ne iubim pe noi înşine pentru unele ca aceste plăceri, aceasta este *iubirea de sine* şi atât timp cât tu te iubeşti pe tine, tu nu mai poţi iubi pe Dumnezeu, Cel care te-a creat pe tine şi toată lumea.

Diavolul. Spune Sfânta Scriptură că *„Nu puteţi sluji la doi domni, şi lui Dumnezeu şi lui mamona*" (Mt.6, 24). Sfinţii Părinţi ne îndeamnă să fim la toate cu dreaptă socoteală, mai ales în **post** şi în **osteneală**. De acestea avem trebuinţă că altfel simţurile încep să ne înţepe, aşa este firea pământească. Dacă ne lăsăm leneşi, vrăjmaşul mântuirii noastre, trupul, pe care Sfinţii Părinţi îl numesc *temniţă* sau *măgar*, nu este deloc

templu al Duhului Sfânt cum ar trebui să fie, ci este ca o peşteră unde sunt adăpostiţi tâlharii patimilor.

Dacă începem să ne lenevim, urâm ascultarea pe care o făgăduim la primirea sfântului chip monahicesc, nelăsându-ne în pace gândurile care ne împrăştie în toate părţile. Trebuie ca noi să prindem bine firul gândurilor şi să nu lăsăm să se strecoare nici unul stricat.

Această luptă o ducem până la sfârşitul vieţii. [Vă spun din nou], Sfântul Macarie, când era înconjurat de îngeri suindu-se la cer, diavolii îi ziceau: „Ai scăpat de noi, Macarie", dar sfântul a zis: „*Încă n-am scăpat, până nu voi intra pe poarta cerului*".

Prin gânduri, noi spurcăm a doua făgăduinţă (păstrarea fecioriei). Avem nevoie de mărturisirea gândurilor noastre unui duhovnic care are darul de la Dumnezeu pentru a ne lămuri să putem călători pe calea mântuirii. Tot Sfinţii Părinţi au zis: „*Cel ce vrea să se mântuiască, cu întrebarea să călătorească*". Ne putem mărturisi unei maici mai în etate, mai în vârstă, trecută prin multe încercări.

Cuvânt despre iubirea de argint şi despre lepădarea de sine

Iubirea de arginţi este şi se numeşte rădăcina tuturor relelor (păcatelor), căci ea a pricinuit ură, furtişaguri, pizmuiri, despărţiri, duşmănii, certuri, ţinerea minte a răului, nemilostivirile şi uciderile. Nu vor lipsi valurile din mare, nici mânia şi întristarea din iubitorul de arginţi. Cel ce dispreţuieşte bunurile materiale s-a izbăvit de judecăţi şi de certuri. Dar iubitorul de agoniseală se luptă până la moarte pentru un ac. Cei ce vieţuiesc în ascultare sunt străini de iubirea de arginţi,

căci odată ce şi-au predat şi trupul lor, ce lucru mai au de agonisit pentru ei? De un singur lucru se mai pot face vinovaţi: de strămutarea uşoară în alt loc.

„*Toţi suntem fiii lui Dumnezeu prin credinţa în Iisus Hristos*” (Gal.3, 26). „*Nu ştiţi oare că voi sunteţi templul lui Dumnezeu şi că Duhul lui Dumnezeu locuieşte întru voi?*” (1Cor. 3, 16). „*Voi, însă, sunteţi tot trupeşti, câtă vreme este între voi pizmă, ceartă şi dezbinări... Oameni de rând, oameni slabi şi voi singuri nu vă cunoaşteţi bine, că Hristos Iisus este întru voi? Afară numai dacă nu sunteţi creştini netrebnici!*” (2 Cor. 13, 5). „*Dacă vă muşcaţi unul pe altul şi vă mâncaţi întreolaltă*” (Gal.5, 17), „*greu prinde Hristos chip în voi*” (Gal.4, 6). Şi “*fără Mine nu puteţi face nimic*” (In.15, 5).

„*Învăţătorule, care este marea poruncă din Lege?*”. El îi răspunde: „*Să iubeşti pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău şi cu tot cugetul tău*” (Mt.22, 36). „*Deci, voi fiţi desăvârşiţi precum Tatăl vostru cel ceresc desăvârşit este*” (Mt.7, 48). Calea voastră, a călugăriei, este calea urmării Domnului nostru Iisus Hristos, care face cu putinţă şi porunca desăvârşirii.

Sărăcia şi **fecioria** nu sunt aşa de grele; dar, **lepădarea de sine** dă foarte mult de lucru. Cu împlinirea acestei condiţii avem un adevărat război nevăzut: cu **noi**, cu **lumea** şi cu **diavolul**.

Dar, pentru aceasta s-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să sfărâme lucrurile diavolului (I Ioan 3, 8-10). Căci „acela” a învăţat pe om dintru început neascultarea şi călcarea poruncii lui Dumnezeu şi îi învaţă până astăzi pe oameni, şi pe cei care ascultă îi face fiii lui.

Noi, însă, prin Botez suntem născuţi (a doua oară) din Dumnezeu şi prin aceasta cunoaştem care sunt fiii lui Dumnezeu şi care fiii diavolului, ce face fiecare cu porunca

iubirii de Dumnezeu şi a iubirii de oameni. Deci, de aceea s-a întrupat Fiul lui Dumnezeu şi s-a făcut Om, ca să ne arate posibilitatea ascultării de Dumnezeu şi a împlinirii poruncilor Lui, ca Om adevărat asemenea nouă, afară de păcat. Creştinismul e a doua creaţie a omului, iar călugăria o cale a realizării lui.

„Cine vrea să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa în fiecare zi şi să-Mi urmeze Mie. Dar, cine nu se leapădă de sine şi de tot ce are, ba încă şi de viaţa sa, nu poate să fie ucenicul Meu" (Luca 16, 21-23). Deci, şi porunca morţii.

Aici stă viaţa ascetică a ucenicului şi greutatea toată: a lepădării de sine, a ascultării şi a tăierii voii proprii, pentru că nu sunt înţelese şi-s tare aspre. De ajutor este să ne amintim cuvintele Mântuitorului: *„N-am venit să fac voia Mea, ci voia Celui ce M-a trimis pe Mine"* (In.5, 30). Iar cu ascultarea a fost ascultător până la moarte (şi încă moarte pe cruce - *„Căci pentru aceasta am venit"* - Mc.1, 38; Lc.4, 43; In.18, 37). Cu aceasta a surpat stăpânirea morţii ca efect al neascultării omului. Că moartea mai dăinuieşte şi după Învierea Mântuitorului, dăinuieşte cu alt sens, ca moarte a păcatului fiecăruia, a omului vechi, nu a omului nou. Moartea e eliberare, nu mai e osândă, mutarea din moarte la viaţă, cum zic Predaniile.

Condiţia aceasta, a unei noi vieţi adusă de Dumnezeu şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos pe pământ între oameni, nu e înţeleasă bine şi uşor de noi, pământenii. Şi, ca urmare, nici realizată în toată adâncimea frumuseţii şi în toată valoarea ei.

Noi, prin naşterea trupească, suntem **omul cel vechi**, omul lipit prin cleiul simţurilor de faţa materială şi trecătoare a lumii acesteia, fapt care duce la toate patimile şi certurile care ne strâng şi ne îngustează orizontul minţii, ca şi cum

modul acesta de viață ar fi toată dimensiunea noastră. Să ne fie nouă bine aici, pe pământ. Minte de prostie omenească, bună de aruncat în mare – de ar avea cineva credință cât un grăunte de muștar.

Omul acesta vechi din noi nu suportă să se învinovățească pe sine. Că el, de bunăvoie se strivește sub greutatea muntelui sub care geme de prostia patimilor. Aceasta este voia care trebuie tăiată. Căci nimic nu le folosește oamenilor așa de mult ca tăierea acestei voi a lor, iar voia e propriu-zis mușcarea unei patimi spre satisfacerea ei (Filocalia IX). Deci, de aceea e grea lepădarea de sine, ascultarea și tăierea voii - care, în practica ascetică, sunt unul și același lucru -, pentru că sunt împotriva patimilor. Așadar, nu pentru pricina desăvârșirii e grea calea, ci pentru cleiul patimilor și a plăcerii mincinoase cu care suntem legați de gard, de aceea sunt neînțelese și refuzate **ascultarea, lepădarea de sine și tăierea voii**. Și nu mai scăpăm de aceste nesuferite unelte ale vieții de fiecare zi, pentru că ele ne sunt crucea de fiecare zi; căci și noi ținem **omul nostru cel nou, pe Iisus Hristos**, flămând, bolnav, în temniță, pe cruce. De aceea, cum zice Iorga: „*E primejdioasă temnița în care ne simțim bine*", iar temnița suntem noi.

Omul nostru vechi, dușmanul lui Dumnezeu, e cel care refuză dezlipirea de patimi, pentru că pune plăcerea simțurilor mai presus de omul cel ceresc, în persoana ceresc-pământească a lui Iisus Hristos... Din condiția tiraniei simțurilor, mântuirea ar fi imposibilă fără nașterea din nou din apă și din Duh. Toți avem Sfântul Botez, dar nu știm mai nimic despre el; nu ne-a devenit conștient și nu ne-a devenit putere cu care să ne biruim firea noastră și lumea din noi. Noi avem numai hârtia de Botez.

Bunul Dar al Botezului, bunul Cel ceresc, Iisus Hristos, aşteaptă vârsta priceperii şi convertirea noastră. Noi, însă, cu puteri proprii, nu putem să tăiem din noi egoismul, părerea de sine, dorința de slavă şi tot desfrâul deşertăciunilor. În privința acestor vlăstare sălbatice avem prevenirea Mântuitorului: „*Fără de Mine nu puteți face nimic!*" (In.15, 5). Dar, ceea ce la om e cu neputință, e cu putință la Dumnezeu. El este Cel care ne-a îmbrăcat la Botez, ne converteşte la o nouă minte – înnoirea minții – şi darurile Sfântului Botez încep să se dezvolte pe măsura izbăvirii noastre de patimi, cea după nevoință şi după credință.

El este sabia care taie toate mlădițele sălbatice ale omului nostru vechi, ca toată seva minții noastre să crească înspre omul nostru cel ceresc. E **creşterea noastră de la chip la asemănare**. Cel ce nu-şi cunoaşte şi natura divină e un mort. Cine nu munceşte în viața aceasta decât pentru traiul lui pământesc, iar pentru veşnicie nu face nimic, e mort. Iar călugării se mulțumesc că au ieşit din lume şi au îmbrăcat nişte haine călugăreşti; să afle că nu hainele fac pe călugăr călugăr.

„*Foc am venit să arunc pe pământ şi cât aş vrea ca acum să fie aprins în lume*" (Lc.12, 49). Dar, după Înviere, l-a pogorât în vifor şi cutremur pe pământ în Duminica Pogorârii Duhului Sfânt, ziua întemeierii Bisericii şi instituirii Sfintelor ei Taine (printre care, primul, Botezul). Duhul Sfânt dumnezeiesc – cum precizează Sfântul Serafim de Sarov –, a treia Persoană a Sfintei Treimi – e puterea dătătoare de viață în toată creația, puterea care a tămăduit de frică firea omenească a ucenicilor. Nemurirea a devenit mai evidentă ca moartea. Moartea pentru cauza lui Hristos a devenit o fericire mai evidentă ca martiriul. Aceasta e puterea nouă dată creştinilor, care nu poate fi combătută şi, deci, biruie lumea. Nu mai e o problemă a nu te teme de cei ce ucid trupul şi mai mult nu pot

face nimic. Există însă şi ispita muceniciei (!), dar aceasta-i deviere de la Ortodoxie şi de la socoteala minţii.

Prin Duhul Sfânt suntem antrenaţi ontologic într-o nouă cunoaştere a condiţiei umane, ştiinţa mântuirii, înnoirea minţii, ştiinţa îndumnezeirii omului. Dar până acolo e o cale şi „*Eu sunt Calea...*”, cale care trebuie cunoscută şi mers pe ea cu grijă şi dreaptă socoteală, din aproape în aproape, în fiecare zi, cu fiecare amănunt în parte neînsemnat, dar amănuntele având urmări în eternitatea noastră. Căci, în tot momentul, omul îşi exprimă aparenţa sa şi-şi precizează destinaţia sa, în tot momentul se verifică autenticitatea credinţei sale şi se împlineşte judecata sa. În jurul lui şi în el se exercită antagonismul ireductibil al (idolatriei) pământului şi al recunoaşterii singurului Domn Iisus Hristos ca sens al vieţii.

Cuvântul profetic al Sfântului Evanghelist Ioan invită pe credincios să aprecieze **gravitatea eternă a fiecărei clipe**. Gravitatea aceasta nu îngăduie nici distracţie, nici uşurătate, nici compromisuri, ci provoacă **angajarea imediată şi integrală a existenţei noastre în perspectiva celei de-a doua veniri a Domnului nostru Iisus Hristos**. Deci, Împărăţia lui Dumnezeu nu e numai un eveniment viitor, ci şi o realitate prezentă şi încă de cea mai stringentă prezenţă a oricărei clipe. Deci, războiul nevăzut trebuie bine cunoscut că-i de mare trebuinţă. Temeiul lui e că patimile pot fi stinse şi **faptele din afară pot fi îmbunătăţite numai după ce omul s-a deprins să-şi urmărească atent orice gând**. Celui ce ia seama la calea sa, acelui îi voi arăta mântuirea Mea! Şi cum îi arată?

Că nu trebuie să te împotriveşti sau să cârteşti când ţi se taie lăstarii tăi sălbatici, voile tale, care sunt, de obicei, draci. În vederea dobândirii cât mai evidente a chipului lui Hristos în noi avem rânduite: **lepădarea de sine, ascultarea şi tăierea voii**, care, tustrele, sunt unul şi acelaşi lucru, uneori şi aceeaşi

nevoință. Şi unul din defectele cele mai mari ale omului este acela că nu-şi poate da seama de defectele sale şi e ținut de puterea vicleanului în ciuda părerii că el ştie cum să trăiască. Dumnezeu a rânduit o ierarhie între oameni şi fiecare are pe cineva mai mare ca el, în dar şi rânduit, față de care-i dator să fie supus. Aşadar, pentru a trăi cu linişte trebuie să fii una din două:

- sau pe de-a-ntregul liber;
- sau pe de-a-ntregul supus.

Dar nu orice **libertate**, ci numai aceea pe care o dă **adevărul** după cuvântul Mântuitorului („*Adevărul vă va face liberi*" - In.8, 32). Nu adevărul iluzie, care e sectar, ci Acela care e persoană divină şi consacrată Bisericii soborniceşti. Numai acolo unde frații trăiesc în **iubire**, Dumnezeu trimite daruri desăvârşite. Iar această iubire pe care o apărați laolaltă [uniți] e ridicată la valoarea de semn al recunoaşterii că aceia sunt ucenicii şi prietenii Mântuitorului. Şi, cu cât cineva se apropie mai mult de Dumnezeu, prin ascultarea poruncilor, cu atât îşi vede mai mult defectele sale şi nu se mai ocupă de defectele altora. Atunci, ceea ce eşti vorbeşte mai tare decât ceea ce spui...

Deci, *„căutați, mai întâi, Împărăția lui Dumnezeu şi dreptatea Lui şi toate celelalte vi se vor da vouă"* (Mt.6, 33). Nu fi cu spinii grijilor în inimă, ci dă-Mi Mie inima Ta!

„Dacă vrea cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-şi ia crucea sa în fiecare zi şi să-Mi urmeze Mie (Lc.9, 23-24). *Aşadar, oricine din voi care nu se leapădă de tot ce are, ba încă şi de viața sa, nu poate să fie ucenicul Meu* (Lc.14, 33). *În lume necazuri veți avea din pricina Mea, căci vă vor ocărî şi vă vor prigoni pe voi şi, mințind, vor zice tot cuvântul rău împotriva voastră* (Mt.5, 11). *Iar când vor începe să fie toate acestea, prindeți suflet şi ridicați capetele voastre pentru că răsplata voastră s-a apropiat. Îndrăzniți, deci. Eu am biruit lumea* (In.16, 33). *Iată, stau la uşă şi bat"* (Ap.3, 20) .

Armele virtuților

Smerenia

[Atâta ține suferința, cât ține mândria]

Suferința pricinuiește la foarte mulți bătaie de cap. Nu puțini sunt cei care au considerat mântuirea ca scăpare de suferință. Trebuie înțeleasă situația că dacă sufletul se statornicește în buna trăire după poruncile Domnului, multe amărăciuni trec și vin multe bucurii. **Vremea de amărăciune ține atât timp cât ține mândria și celelalte păcate**. Cel smerit are cea mai mare mărire, în fața căruia nu poate rezista nimic, nici lucruri, nici diavolul.

Cel mai mult iubește Dumnezeu smerenia. Celui smerit lucrurile i se întorc în bine. Acesta înțelege a iubi pe tot omul, fără să-și pună nădejdea în vreunul. Nădejdea toată trebuie s-o punem în Dumnezeu, căci numai cu El suntem cei mai tari. Când El ne părăsește, suntem goi. Rând pe rând ne părăsesc rude, prieteni, binevoitori, iar vrăjmașul care lucrează întărește pe dușmani.

Psalmistul David ne arată în ce constă tăria omului prin psalmul în care zice: „*Nu arcul și sabia sunt tăria și nădejdea mea, ci Tu ești Doamne*" (Ps.43, 8). Iată cum acest rege mărturisește un adevăr, că nu în numărul supușilor și al armelor se reazemă, căci acestea pot oricând să aducă deziluzii, sunt nestatornice. Martoră ne este istoria, cu toți cei care s-au încrezut numai în forțele lor, în trufia lor, fără a ține cont de puterea lui Dumnezeu. Toți și toate s-au prăbușit, imperii sau împărați puternici, de nici urma nu li se mai găsește desluşit.

Sfânta Scriptură grăieşte categoric: „*Tot cel ce se înalţă se va smeri, şi tot cel ce se smereşte se va înălţa*" (Lc.18, 14). Este în aceste cuvinte cuprinsă o lege adâncă. În smerenie şi în răbdarea suferinţei se arată minunat lucrarea lui Dumnezeu, neînţeleasă la început de mintea noastră mărginită. Celor ce primesc suferinţa cu răbdare şi seninătate, după ce au trecut cu succes pragul încercărilor, li se fac prin acestea pricini de multe bucurii viitoare, aducând cu sine rodul necesar mântuirii.

Dumnezeu, în dragostea Sa, a dăruit lui David, în locul copilului mort, un alt fiu, pe Solomon, care a fost cel mai mare înţelept al oamenilor. În felul acesta, nu l-a lăsat pe Împăratul David să-şi plângă copilul prea mult şi, întocmai ca şi lui Iov, care trecuse cu succes încercarea îngăduită de Dumnezeu prin suferinţă, l-a răsplătit, dându-i pe Solomon, care a devenit apoi regele înţelepciunii. David a scris Psaltirea, în care se cuprind patimile sale. În ea descrie păcatul. Îşi plânge fărădelegile şi ne arată că suferinţa e singura mărturie care-i poate învăţa pe oameni ceva. În **Psalmul 31** sunt ascunse învăţămintele celor două fărădelegi: „*Ferice de omul căruia Domnul nu-i ţine în seamă nelegiuirile şi în inima căruia nu este viclenie. Ferice cel cu fărădelegea iertată şi de cel cu păcatul acoperit*" (1-2). Acest psalm a fost scris după ce i s-a iertat păcatul, după ce s-a mărturisit şi a arătat starea cea bună de fericire, de uşurare în care se afla sufletul după mărturisire. Iată cum descrie situaţia sa dinainte, tot în acest psalm: „*Câtă vreme am tăcut, mi se topeau oasele, şi gemetele nu mai conteneau, căci ziua şi noaptea mă apăsa mâna Ta şi vlaga mea seca ca de arşiţa verii*" (3-4).

Lucrul este clar, că atât timp cât nu se mărturisise, David nu avea linişte; nu avea odihnă câtă vreme conştiinţa era încărcată. Deci, se vede că orice om care păcătuieşte - şi e bine

să recunoaştem că toţi păcătuim, căci om fără păcat nu există - are nevoie de mărturisire, după care Dumnezeu ridică pedeapsa păcatului. Să ascultăm pe David, ce mai spune în acelaşi psalm: *„Atunci mi-am mărturisit păcatul meu şi nu mi-am ascuns fărădelegea şi îndată ai ridicat pedeapsa păcatului meu*" (6). Iată dovada scrisă în Sfânta Scriptură, exprimată prin gura psalmistului David, că e neapărată nevoie de mărturisire, căci numai în urma ei vine iertarea de păcate, ridicarea pedepsei. Îndemnul spre aceasta tot David îl dă, când zice: *„De aceea toată sluga credincioasă să se roage Ţie la vremea cuvenită, şi chiar potop de s-ar stârni, pe acela nu l-ar potopi*" (7).

Toţi trebuie să credem fierbinte în cele scrise, că Dumnezeu îndată după mărturisire ridică pedeapsa păcatului, însă după aceea vin încercările. Dovada am văzut-o tot la David. Nu este aşa cum cred unii, că de acum, imediat ce ţi-ai mărturisit păcatele îţi merge numai bine şi eşti scutit de orice urmare, căci pe cât e de adevărat că Dumnezeu te iartă imediat după mărturisire, pe atât de adevărat şi drept este că încercările vin, dar nu ca pedeapsă, deşi pot ţine ani de zile, ci încercări de învăţare permanentă a sufletului, un fel de înţepături de ac ale înţelepciunii, căci zice: *„Înţelepţi-te-voi şi-ţi voi arăta calea pe care trebuie să mergi. Sfătuitorul tău voi fi şi ochiul Meu va fi asupra ta*" (9). În continuare ne sfătuieşte: *„Nu fiţi fără de minte, cum e calul şi catârul pe care îl sileşti la supunere cu frâul şi zăbala. Bucuraţi-vă în Domnul, drepţilor. Scoateţi strigăte de bucurie toţi cei drepţi la inimă*" (10-12).

În **Psalmul 33**, David îşi exprimă bucuria că cunoştinţa şi sfatul fac joc. În acelaşi psalm, regele zice: *„Căutat-am pe Domnul şi m-a auzit, şi din toate necazurile mele m-a izbăvit. Apropiaţi-vă de El şi vă veţi lumina, şi feţele voastre nu se vor ruşina* (4-5). *Cunoaşteţi şi vedeţi că bun este Domnul.*

Ferice de omul care nădăjduieşte într-Însul. Mântui-va Domnul sufletele robilor Săi, şi nimeni din cei ce nădăjduiesc în El nu va pieri" (8-9). Iată o mărturisire strălucitoare de speranţă, o făclie de nădejde la Dumnezeu, un sfat strălucit: **răbdare, smerenie**, şi atunci vei birui toate ispitele. Prin Psalmii 31-33 înfige porunca în conştiinţa oamenilor, spre a le ţine viaţa curată. Prin aceste exemple şi prin celelalte din Vechiul şi Noul Testament se descoperă oamenilor că păcătoşii, în orice stare ar fi, să nu deznădăjduiască, căci dacă se vor mărturisi, Domnul este mare în mila Sa nemăsurată, încât mintea omenească mărginită nu poate uşor înţelege.

Spovedania omului lăuntric
[care duce la smerenie] *

La spovedanie nu trebuie să spui acele păcate [de care ai fost dezlegat la spovedaniile anterioare] pe care nu le-ai mai repetat, altminterea ar însemna că nu ai încredere în puterea Tainei săvârşite prin spovedanie. Nu trebuie să-ţi aminteşti de persoana cu care ai fost în clipa săvârşirii păcatului, ca să te osândeşti numai pe tine. Sfinţii Părinţi îi opresc pe credincioşi să-şi spună păcatele în toate amănuntele, ci să le recunoască în general, pentru ca nu cumva luându-le pe toate în parte să dea prilej de sminteală şi sufletului său, cât şi duhovnicului.

Cei care se mărturisesc şi spun păcatul numai pe jumătate şi restul nu, cei care nu iau hotărârea de a spune tot păcatul, aceştia sunt cu un picior la duhovnic şi cu altul la păcat. Tu ai venit să te pocăieşti şi totuşi nu te căieşti de păcate,

* Text publicat numai parţial în alte cărţi

fiindcă nu ştii să te pocăieşti cum trebuie, adică îţi aduci aminte de păcate în chip rece şi indiferent. Tu ai înşirat toate mărunţişurile, iar ceea ce este mai important ai scăpat din vedere. Nu ţi-ai mărturisit cele mai grele păcate, nu ai recunoscut şi nu ţi-ai notat că tu:

- nu iubeşti pe Dumnezeu,
- urăşti pe aproapele,
- nu crezi în cele ce spune cuvântul lui Dumnezeu şi
- eşti plin de mândrie şi de slavă deşartă.

În aceste patru păcate intră toată prăpastia de răutăţi şi toată coruptia noastră sufletească. În esenţă, ele sunt rădăcinile principale din care răsar toate vlăstarele căderilor noastre în păcate.

*

Întorcându-mi privirea cu toată atenţia asupra sufletului meu şi observând mersul lăuntric al stării mele, m-am încredinţat, din experienţă, că nu iubesc pe Dumnezeu, nu am dragoste pentru aproapele, nu cred în nimic din cele ce ştiu despre religie şi sunt plin de mândrie şi de iubirea de sine. Toate acestea se găsesc, într-adevăr, în mine, printr-o cercetare amănunţită săvârşită asupra simţurilor şi faptelor, acolo unde sunt.

1) ***Eu nu iubesc pe Dumnezeu***. Căci dacă L-aş fi iubit, m-aş fi gândit mereu la El cu o bucurie pornită din adâncul inimii. Orice gând despre Dumnezeu mi-ar fi adus în suflet o bucurie deosebită. Dimpotrivă, eu mă gândesc mai mult, mai des şi cu mai multă plăcere la cele pământeşti, iar gândirea despre Dumnezeu constituie o greutate şi o uscăciune. Dacă eu L-aş fi iubit, atunci convorbirea cu Dumnezeu săvârşită prin rugăciune, m-ar fi hrănit şi m-aş fi dus spre o neîntreruptă legătură cu El. Dar, dimpotrivă, departe de a mă desfăta în rugăciune, eu simt o greutate

tocmai în timpul când mă rog, mă lupt cu plictiseala, slăbesc din pricina lenevirii şi sunt gata să mă apuc cu mai multă plăcere de orice fel de lucru mai mărunt, numai ca să pun capăt rugăciunii. Din ocupaţiile mele nefolositoare, timpul trece pe neobservate, dar când mă apuc de lucruri dumnezeieşti, când mă aflu în prezenţa Lui, orice din ceea ce fac mi se pare un an. Cel ce iubeşte pe cineva se gândeşte neîncetat în tot ceasul zilei numai la acea persoană, şi-o închipuie, se gândeşte la ea şi, în orice ocupaţie, iubitul său prieten nu iese din gândurile lui. Eu însă, în cele 24 de ore abia dacă jertfesc o oră ca să mă cufund în adâncurile gândirii despre Dumnezeu, să mă înflăcărez de dragostea Lui, iar restul de 23 de ore le pun cu plăcere şi cu toată râvna pe altarul atâtor mii de patimi. În vorbirile despre lucruri nefolositoare, despre lucruri mici pentru suflet, eu sunt treaz, simt o plăcere, iar în discuţiile despre Dumnezeu sunt uscat, plictisit şi trândav. Şi chiar atunci când sunt atent, nevrând să ascult de convorbirile dumnezeieşti, caut să trec mai repede la discuţiile care măgulesc patimile, caut cu ele să-mi satisfac dorinţa de a dobândi cât mai multe cunoştinţe în ştiinţele lumii, în artă, în economie, iar învăţăturile Legii Domnului, cunoştinţele despre Dumnezeu, despre religie, nu lasă nici o urmă asupra mea, nu-mi hrănesc sufletul. De aceea, socot că toate acestea, departe de a fi ocupaţia esenţială a unui creştin, nu sunt decât subiecte singuratice şi de mâna a doua, de care nu trebuie să mă ocup decât în timpul liber şi numai aşa, în treacăt.

Scurt vorbind, dacă dragostea lui Dumnezeu se cunoaşte după împlinirea poruncilor Lui („*Dacă Mă iubiţi, veţi păzi poruncile Mele*”, spune Domnul nostru Iisus Hristos), iar eu, nu numai că nu păzesc poruncile Lui, ci-mi dau prea puţin silinţa ca să le împlinesc, atunci să trag încheierea potrivit

adevărului celui mai curat, că eu nu-L iubesc pe Dumnezeu. Asta o întăreşte Sfântul Vasile cel Mare când spune: *„Drept dovadă că omul nu iubeşte pe Dumnezeu şi pe Hristosul Său, este faptul că el nu împlineşte poruncile Sale"*.

2) ***Nu am dragoste pentru aproapele***. Că departe de a mă hotărî să-mi pun, potrivit Evangheliei, sufletul pentru binele aproapelui, eu nu jertfesc măcar cinstea, fericirea şi liniştea mea spre binele aproapelui. Dacă l-aş fi iubit, potrivit poruncii Evangheliei, ca pe mine însumi, atunci nenorocirea lui m-ar durea şi pe mine, iar fericirea lui m-ar umple de bucurie, pe câtă vreme eu, care ascult cu mai multă curiozitate povestirile privitoare la nenorocirile aproapelui, nu mă interesează sau, ceea ce e o crimă şi mai mare, parcă găsesc o plăcere în toate acestea. Eu, pe deasupra, nu acopăr cu dragoste faptele cele rele ale fratelui meu, ci le răspândesc. Văzându-i bunătatea, cinstea şi fericirea lui, nu mă înveselesc, ca şi cum ar fi ale mele proprii, ci, ca şi orice lucru străin de mine, nu trezesc în sufletul meu nici un simţământ de bucurie, ci, dimpotrivă, stârnesc în inima mea un fel de invidie sau dispreţ.

3) ***Nu cred în nimic din cele ce ţin de religie***, nici în nemurirea sufletului, nici în Evanghelie. Dacă eu aş fi foarte bine încredinţat că, fără nici o îndoială, dincolo de mormânt este o viaţă veşnică şi o răsplată pentru faptele pământeşti, atunci fără încetare m-aş fi gândit la toate acestea. Un simplu gând despre omenire m-ar fi îngrozit şi eu mi-aş trăi viaţa aceasta ca un pribeag care este gata să intre în patria Lui cerească. Dimpotrivă, eu nici nu-mi pun problema veşniciei, iar sfârşitul vieţii de aici îl socot ca un fel de margine a existenţei mele. Un gând tainic se umbreşte în inima mea: cine ştie ce va fi după moarte? Chiar dacă spun că cred în nemurire, o zic numai din minte, iar inima mea rămâne departe de

încredințarea puternică în viața veşnică, ceea ce dovedeşte fățiş că o mai bună parte a vieții mele trupeşti este ceva zadarnic. Dar, dacă Sfânta Evanghelie, ca un cuvânt dumnezeiesc, ar fi fost primită în inima mea cu credință, eu m-aş fi ocupat mereu de ea, aş fi învățat-o, m-aş fi desfătat cu citirea ei şi chiar o simplă privire aruncată asupra ei ar fi trezit în mine o adâncă evlavie. Înțelepciunea, fericirea şi iubirea sunt cuprinse în paginile ei şi m-ar fi umplut de bucurie, m-aş fi desfătat cu ele cum te hrăneşti cu pâinea cea de toate zilele şi aş fi purces din toată inima la împlinirea poruncilor ei. Nimic din cele pământeşti nu ar fi fost în stare să mă abată de la această hotărâre. Şi, totuşi, eu chiar dacă, din când în când, mai citesc sau mai ascult din cuvintele Domnului, o fac fie dintr-o necesitate, fie dintr-o curiozitate ştiințifică şi nu mă pot adânci cu cea mai mare luare aminte în spiritul Evangheliei şi simt cum mă cuprinde o uscăciune şi o lipsă de interes, ca şi cum aş fi în fața unei cărți obişnuite. Rămân fără nici un fel de roadă şi chiar bucuros o schimb pe orice fel de carte de lume în care găsesc mai multă plăcere şi multe subiecte pline de interes.

4) ***Sunt plin de mândrie şi iubire de sine.*** Toate faptele mele afirmă următorul lucru: văzând în mine ceva bun, doresc să-l scot la iveală sau să mă proslăvesc în fața altora, sau să mă îndulcesc înăuntrul meu. Deşi în afară arăt oarecare smerenie, totuşi o atribui propriilor mele puteri şi mă socot în fața altora cel mai desăvârşit sau, cel puțin, nu mai rău decât ei. Dacă observ la mine un neajuns, caut să-l acopăr cu aparențe, necesitate sau nevinovăție, mă supăr pe cei ce nu mă respectă, pe care-i consider drept nişte nepricepuți care nu ştiu să prețuiască oamenii; mă laud cu binefacerile mele, iar înfrângerile în întreprinderile mele le

socot jignitoare pentru mine; cârtesc şi mă bucur de nenorocirile vrăjmaşilor mei. Chiar dacă-mi dau silinţa spre ceva bun, am drept scop sau lauda, sau folosul meu duhovnicesc, sau mângâierea ce vine de la lume. Într-un cuvânt, eu fac din mine un ideal în faţa căruia săvârşesc o neîntreruptă slujbă, căutând în toate, fie plăcere pentru simţ, fie o hrană pentru patimile şi poftele mele sorbitoare de desfătări.

Din toate cele înşirate aici, mă văd mândru, neînfrânt, lipsit de credinţă, neiubitor de Dumnezeu şi urâtor de aproapele. Ce stare mai păcătoasă decât aceasta!? Situaţia duhurilor întunecate e mai bună decât a mea, căci acestea, chiar dacă nu-l iubesc pe Dumnezeu, îl urăsc pe om, trăiesc şi se hrănesc cu mândrie, dar, cel puţin, **cred şi se cutremură de atâta credinţă**! Dar eu? Mai poate fi o stare mai grea decât aceea care mă aşteaptă? Şi pentru care alte pricini hotărârea judecăţii va fi mai aspră, dacă nu pentru o astfel de viaţă dezordonată şi nechibzuită pe care o recunosc în mine însumi?

Dragostea arde relele, fericit cine o are

Cu păcatele nemărturisite are Dumnezeu altă socoteală: tot socoteală milostivă, însă pe noi ne usturǎ. Ştiind Dumnezeu nătângia noastră, nu ne lasă părăsiţi în întunericul necunoştinţei, ci ne trimite necazuri sau pocanii fără voie: dureri, pagube, vrajbe, tulburări, copii slabi şi orice altă suferinţă.

Ispăşirea de nevoie e, de obicei, mai aspră ca ispăşirea de bunăvoie, pentru că şi păcatele nemărturisite sunt mai mari decât cele mărturisite. Cu toate acestea, tu, în neştiinţă, te porţi

împotriva rânduielii lui Dumnezeu (în ceea ce îți trimite Dumnezeu spre ispășire), astfel că strici și întorci totul spre o mai mare osândă; căci toate le poate Dumnezeu fără tine, dar să te mântuiască din lumea aceasta nu poate fără tine. Nici tu nu te mântuiești fără mâna lui Dumnezeu și nici Dumnezeu nu te ridică dacă tu nu-I întinzi mâna. Destul îți este ție că te cercetează mereu și atât de mult te roagă.

Hotărâți-vă astăzi și vă mărturisiți și celelalte păcate nemărturisite ale voastre, căci acelea sunt verigile diavolului, în care-și prinde el cârligele. Luați seama că de nu vom rupe de la noi lucrurile diavolului, nu ne vom scăpa de ghearele iadului, care ne ia din minte pocăința ca să nu ne îndreptăm viața. Ba, dimpotrivă, lovim cu ocări milostiva mână a lui Dumnezeu; chiar când Dumnezeu ne întinde mâna, satana ne împinge să o scăpăm. Voi vă speriați auzind acestea, însă, ori de câte ori blestemați întru necazuri, să știți că lucrul acesta-l faceți și pentru el vine urgia lui Dumnezeu.

Aceștia sunt cei ce osândesc păcatele altora și nu le văd pe ale lor: vor cădea și ei întocmai, pentru că nu s-au rugat, ci au judecat.

O, toți cei ce se împotrivesc lucrului lui Dumnezeu în lume, de la aceștia se duce Duhul adevărului și intră într-înșii duhul satanei care „li se face dumnezeu". N-au crezut adevărului și nu l-au primit; iată, le-a trimis Dumnezeu lucrarea mincinoasă, să o creadă pe aceea. Așa se nasc toți sectarii pe lume și vine urgia lui Dumnezeu peste dânșii.

Alunecarea în păcate e o taină a rânduielii nevăzute; unii cad din neștiință, alții din amăgirea firii; unii din ispita diavolului, alții că-i părăsește Dumnezeu o vreme, ca să-I cunoască lipsa și, în sfârșit, căderea cea mai mare, cea din urgia lui Dumnezeu peste dânșii. Poți opri pe Dumnezeu să-ți

întindă mâna, dar după ce-ai oprit-o, nu-L mai poţi opri ca să nu-ţi plătească.

„Unde nu e Dumnezeu, e bătaia lui Dumnezeu!"

Despre iubire şi dragoste

În vremea ispitelor să nu părăseşti mănăstirea ta, ci suferă cu vitejie valurile gândurile şi, mai ales, pe cele ale deznădejdii şi ale moleşelii. Căci, aşa fiind probat cu bun rost, prin necazuri, vei dobândi o nădejde şi mai întărită în Dumnezeu. Iar de o vei părăsi, te vei afla neprobat, lipsit de bărbăţie şi de statornicie.

De vrei să nu cazi din dragostea cea după Dumnezeu, să nu laşi nici pe fratele tău să se culce întristat împotriva ta, nici tu să nu te culci scârbit împotriva lui, ci: *„Mergi şi te împacă cu fratele tău"* şi venind [la rugăciune], adu lui Hristos conştiinţa curată, prin rugăciune stăruitoare - darul dragostei.

Nu da urechea ta limbii celui ce defaimă, nici limba ta să nu fie iubitoare de ponegrire, ascultând sau grăind cu plăcere cele rele împotriva aproapelui, ca să nu cazi din dragostea dumnezeiască şi să te afli străin de viaţa veşnică.

Nu primi bârfeala împotriva părintelui tău, nici nu-l încuraja pe cel ce necinsteşte pe el, ca să nu se mânie Domnul pentru faptele tale şi să te stârpească din pământul celor vii.

Închide-i gura celui ce bârfeşte la urechile tale, ca să nu săvârşeşti păcat îndoit împreună cu acela: pe tine obişnuindu-te cu patima pierzătoare, iar pe acela neoprindu-l de a flecări împotriva aproapelui.

Să nu loveşti vreodată pe vreunul din fraţi, mai ales fără pricină şi fără judecată, ca nu cumva, nerăbdând jignirea,

să plece şi să nu mai scapi niciodată de mustrarea conştiinţei, aducându-ţi pururi aminte de întristare în vremea rugăciunii şi răpindu-ţi mintea de la dumnezeiasca îndrăznire.

Să nu suferi bănuieli sau măcar oameni care îţi aduc aminte împotriva altuia. Căci cei ce primesc smintelile în orice chip, faţă de cele ce se întâmplă cu voie sau fără voie, nu cunosc calea păcii, care duce, prin dragoste, la cunoştinţa de Dumnezeu, pe cei ce o iubesc pe ea.

Încă nu are dragoste desăvârşită cel ce se mai ia după părerile oamenilor. De pildă: pe unul iubindu-l, iar pe altul urându-l pentru pricina aceasta, sau aceea; sau pe acelaşi, odată iubindu-l, altădată urându-l pentru aceleaşi pricini.

Faptele milosteniei trupeşti şi sufleteşti

Faptele milosteniei trupeşti

1. A sătura pe cel flămând.
2. A da de băut celui însetat.
3. A îmbrăca pe cel gol.
4. A primi în casă pe cel străin.
5. A cerceta pe cel bolnav.
6. A cerceta pe cel din temniţă.
7. A îngropa pe cel mort.

Faptele milosteniei sufleteşti

1. A îndrepta pe cel greşit.
2. A învăţa pe cel neştiutor.
3. A da sfat bun celui ce stă la îndoială.
4. A ne ruga pentru aproapele.

5. A mângâia pe cel întristat.
6. A suferi cu răbdare asuprirea şi a întări şi pe alţii.
7. A ierta pe cei ce ne-au greşit şi a ne ruga pentru ei.

Despre ascultare

Ascultarea este aceea care ne duce pe noi, pe drumul nostru, în calea mântuirii. Mântuire fără ascultare desăvârşită nu putem dobândi. Exemplu de ascultare desăvârşită ne-au dat Sfinţii Părinţi care au trăit în obşte. Şi în Vechiul Testament avem exemplu pe Psalmistul David, care, văzând pe femeia lui Urie, pe bărbatul ei l-a trimis în război, iar el cu femeia lui a păcătuit, având şi un copil, şi fiind rege a fost certat de acest păcat prin Natan (2Regi 11, 2-17). Atunci a început să vadă păcatul şi, îmbrăcându-se în sac, desculţ, s-a pocăit; prin psalmul 31 şi-a plâns păcatul, iar prin psalmul 32 începe să mulţumească lui Dumnezeu, lăudând slava care este atât de mare. Tot cu aceşti psalmi arată până la ce grad de smerenie a ajuns Psalmistul David.

Exemplul cel mai bun şi mai simţitor ni l-a dat Mântuitorul, prin ascultarea cea desăvârşită, prin primirea morţii pe Cruce, ca să poată primi mântuirea drepţilor din Vechiul Testament. Numai prin această ascultare desăvârşită a putut Mântuitorul să scoată pe toţi drepţii din fundul iadului. Toate acestea, Mântuitorul le-a primit numai după firea pământească, căci, după cea cerească, de mult a biruit pe satana. Şi noi putem să ne asemănăm cu Iisus Hristos, după firea cea trupească.

Despre post şi cât e de vechi postul

Încă din rai i-a rânduit Dumnezeu lui Adam, strămoşul neamului omenesc, înfrânarea de la mâncare, şi n-a ascultat Adam. Iar neascultarea aceasta l-a scos afară din Rai. Şi a plâns Adam pe urmă! De atunci pribegim şi noi pe afară şi plângem plânsul lui Adam, căci de atunci noi nu mai putem vedea pe Dumnezeu. Aceasta întru pomenirea izgonirii lui Adam din Rai.

De atunci au postit toţi cei ce au făcut lucrul lui Dumnezeu: Moise, Proorocii şi toţi cei dinainte de Hristos. Nici nu mai vorbim de cel mai aspru post, pe care l-a postit Sfântul Ioan Botezătorul. Mântuitorul Însuşi a postit 40 de zile înainte de a-şi începe propovăduirea. Întru pomenirea acestui post al Mântuitorului au rânduit Sfinţii Părinţi aceste 7 săptămâni şi totodată pentru curăţirea sufletului pentru înviere [învierea lui Dumnezeu în noi]. Învierea Mântuitorului din morţi e o lucrare aşa de mare încât covârşeşte toată mintea şi nu poate intra în suflet necredincioşilor şi nici în trupul pătimaş. De aceea trebuie post căci cu Învierea Mântuitorului din morţi, mărturisim şi învierea noastră şi învierea lui Dumnezeu în noi.

Cine e împotriva postului?

Acestea:

Lumea, trupul şi diavolul, toţi aceştia sunt împotriva mântuirii noastre. Aceştia trebuie biruiţi. Postul, prin urmare, este o luptă aspră cu însuşi trupul tău. Dacă birui, bine îţi va fi, iar dacă nu, să ştii că ***toate relele de la stomac încep***, iar relele sunt patimile. De aceea, postul are următorul rost: să curăţească trupul până acolo încât să nu mai fie o piedică

pentru suflet. Să nu mai fie luptător nătâng, împotriva Duhului Sfânt. Căci, ***fără post, trupul se face unealtă duhului rău.*** La sfârşitul veacului (şi pare că-i aproape) anticrist tot cu stomacul va vădi pe oameni.

Deci, dacă toate relele de la stomac încep, apoi şi slăbirea tot de la stomac trebuie să înceapă. Prin post, închisoarea de pe noi se face mai străvezie şi întru material curat va veni Duhul lui Dumnezeu şi va avea pe ce să şadă, şi El va săvârşi lucrarea. Iar lucrarea e mântuirea omului. Înțelegeți dar, de ce cei trei - **lumea, trupul şi diavolul** - sunt vrăjmaşii mântuirii şi vrăjmaşii postului. Nu postul ne mântuieşte, ci darul lui Dumnezeu. Nu osteneala ne mântuieşte, ci mila Tatălui. Dar osteneală fă, că altfel nu vine Mila.

Cine nu poate posti?

Apoi, din cele până aici se înțelege destul de bine, căci mulți se plâng, aceia care au în sine frica de gura lumii, ori frica de slăbirea trupului, sau, mai bine zis, iubirea de sine, sau, în sfârşit, vreo lucrare a diavolului, căci acestea toate, la urma urmei, tot lucrarea diavolului se socotesc.

Să vedeți cu de-amănuntul cine nu poate posti. Cei ce n-au (postit) vrut să postească niciodată, cei ce au umblat prin locuri necurate, adică prin casele mucărilor (pocăiților), jidovilor, a celor ce au căzut de la dragoste şi dreapta credință. Cei ce fac desfrânări şi alte păcate şi nu se desfac de ele. Cei ce nu iartă pe aproapele. Cei ce suferă muncile de la duhurile rele şi toți cei ce suferă de duhul mut şi surd.

Dar şi bolnavii sau neputincioşii.

De ce nu pot posti aceştia?

Iată de ce?! Pentru că iubesc mai mult păcatul şi sfatul diavolului, pentru că n-au învățat iertarea, pentru că nu se spovedesc curat cu anii sau cu zecile de ani, şi ajung în vorba unei hule rele, stricate şi nu mai aud cuvântul lui Dumnezeu, decât numai stomacul care li s-a făcut Dumnezeu. Apoi, o altă mare pricină, din care oamenii nu pot posti, este aceea că postul este încă şi un dar al omului către Dumnezeu şi un dar al lui Dumnezeu către om. Şi este scris: când aduci darul tău, mai întâi te împacă cu vrăjmaşul tău sau cu fratele tău, şi apoi vino şi adu darul tău. Căci dacă tu nu ierți, nici Dumnezeu nu te iartă pe tine şi nici darul tău nu se primeşte, şi fără să-ți ajute Dumnezeu nu poți face nimic. Aşadar, **cine nu poate ierta, nu poate nici posti**. Țineți minte!

Cum să postim?

Iată şi măsura pe care au văzut-o toți Sfinții Părinți: lepădarea de carne, grăsimi şi înfrânarea de la săturare. Şi e drept că una este **foamea** şi alta este **pofta**; una-i *trebuință* şi alta e *patimă*, şi patima trebuie ucisă.

Postul Sfintelor Paşti (iată cum trebuie postit)

Fără carne, ouă şi brânză.

Duminica şi sâmbăta se poate mânca **untdelemn**, cine vrea, iar dacă nu, mai bine este.

În următoarele *zile de sărbătoare*: 24 februarie (Aflarea Capului Sfântului Ioan Botezătorul); 9 martie (Sfinții 40 de Mucenici); 25 martie (Buna Vestire) şi Duminica Floriilor se mănâncă **peşte**.

Cu dinadinsul trebuie postită *prima săptămână din post* aşa: luni, marţi şi miercuri, **pâine şi apă - o dată pe zi.**

În *Săptămâna Patimilor* :

- luni, marţi şi miercuri, **pâine şi apă - o dată pe zi.**;
- joi două mese, tot pâine şi apă,
- vineri şi sâmbătă, **post negru**.

Bolnavii pot mânca gătit cu untdelemn şi pot să bea în tot Postul Mare, vin.

Vedeţi, până acum fu vorba de înfrânarea stomacului – dumnezeul mincinos al multora. Acum să vedeţi ceva nou despre post. Vreme postului trebuie să fie şi înfrânarea trupească pentru soţi şi iată de ce: **tot cel ce se va feri cu înfrânarea trupească pentru soţi, *peste tot anul, miercurile şi vinerile, duminicile şi sărbătorile şi posturile*, va avea copii *binecuvântaţi* de Dumnezeu, iar cei ce nu vor păzi acestea vor avea copii *blestemaţi*, adică copiii aceia vor fi îndărătnici, neascultători şi necredincioşi, pentru că nici părinţii lor nu s-au temut de vremea neîngăduită. Aşadar, părinţii îşi vor vedea, prin copiii lor, păcatele lor**...

Multe şi mari sunt tainele lui Dumnezeu cu noi, şi nu pot fi cuprinse fără post, căci lucrurile lui Dumnezeu nu rămân să şadă într-un trup spurcat. Plin e cerul şi pământul de lucrurile lui Dumnezeu. Lucrurile lui Dumnezeu sunt tainele, iar lucrurile diavolului sunt păcatele.

Mănăstirea şi postul

După cum vedeţi, postul vostru a ajuns o salbă ruginită pe care de mulţi ani aţi aruncat-o la fier vechi, şi vă mai miraţi de mulţimea relelor care, după cum v-am spus, de la stomac încep. De aceea, dacă iubiţi mănăstirea sau Biserica, şi bine

faceți, trebuie să vă spun deschis că **postul este poarta, iar patrafirul ușa.** Toți ceilalți vă *fură vremea.*

Sfinții Apostoli au mai scris, în înțelegerea laolaltă, și niște orânduieli, numite ***așezăminte apostolești***, în care, într-un loc, nici mai mult, nici mai puțin, pomenesc așa: Dacă vreun episcop, sau preot, sau diacon, sau sub diacon, sau citeț, sau cântăreț, nu postește Sfântul și Marele Post sau miercurile și vinerile, să se caterisească (adică să i se ia darul). Afară dacă nu-i împiedicat de vreo boală. Iar dacă va fi mirean, să se afurisească, să se îndepărteze de la Sfânta Împărtășanie.

Așadar, lucrarea Mănăstirii ca și a tuturor bisericilor, a preoților voștri, este o ridicare mai curajoasă pe linia Bisericii, și vouă după asta vă tânjește sufletul. Ne-am sfătuit așa: de acum încolo nu vor mai fi împărtășiți la Mănăstire decât cei care păzesc cele 4 posturi și miercurile și vinerile, că pe ele sunt botezați. Peste an, când nu e post, nu vor fi spovediți decât aceia care bine au cugetat asupra păcatelor și au postit o săptămână. Iar după spovedanie, dacă duhovnicul îl va primi la Sfânta Împărtășanie, să mai postească încă o săptămână.

Asta să o știți toți! Asta-i poarta, asta-i ușa. Că de nu am face așa, ne-am tot târgui cu lumea cea deșartă și cu gunoiul ei și n-om crește în puterea de a primi lucrurile lui Dumnezeu. Copilăria noastră bărbătească să vină la vârsta bărbatului desăvârșit. **Hristos Cel cu Crucea** trebuie să prindă chip în toți. Ne spune Duhul că nu e timp de pierdut. Copiilor, mai repede!

Despre rugăciune

- rugăciunea lui Iisus
- rugăciunea de obşte
- rugăciunea cea curată

Despre rugăciunea lui Iisus

Din spovedaniile unui pelerin rus către duhovnicul său: Pentru mântuirea sufletului e necesară, mai întâi, adevărata credinţă. Sfânta Scriptură spune: „*Fără credinţă nu e cu putinţă să fim plăcuţi lui Dumnezeu*" (Evr. 11, 6); „*Cel ce nu va crede se va osândi*" (Marcu 16, 16). Credinţa nu vine de la noi, ci e un dar de la Dumnezeu. Şi credinţa, ca un dar duhovnicesc, se dă de către Duhul Sfânt: „*Credeţi şi vi se va da*" (Mc. 11, 24). Apostolii nu au fost în stare să trezească în ei înşişi, cu propria lor putere, o credinţă desăvârşită, dar L-au rugat pe Iisus Hristos: „*Doamne, măreşte-ne credinţa*" (Lc.17, 5).

Sfântul Ioan Carpatinul spune că atunci când noi chemăm numele lui Iisus în rugăciune şi zicem: „*miluieşte-mă pe mine, păcătosul*", răspunde la fiecare cerere glasul tainic al lui Dumnezeu: „Fiule, ţi se iartă păcatele". Şi tot el spune că la orice ceas rostim noi rugăciunile, nu ne deosebim întru nimic de sfinţi, de cuvioşi şi de mucenici, căci – după cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur – rugăciunea, chiar când e rostită de noi, care suntem plini de păcate, ne curăţim numaidecât. Aşa spun Sfinţii Părinţi: ***nici o rugăciune - ori este rea, ori este bună – nu este pierdută înaintea lui Dumnezeu.*** Uşurinţa, căldura şi dulceaţa ne arată că Dumnezeu ne răsplăteşte şi ne mângâie pentru această nevoinţă. Iar greutatea, întunecimea, uscăciunea dovedesc că Dumnezeu ne curăţă şi ne întăreşte sufletul. Iar prin această folositoare

răbdare îl mântuieşte, pregătindu-l cu toată smerenia să guste viitoarea dulceață harică.

*

...„Măreția rugăciunii lui Iisus", spunea el, se descopere din însăşi forma ei, care este compusă din două părți:

Prima, care cuprinde cuvintele: *„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu"*, te duce cu mintea la istoria lui Iisus Hristos sau, după cum se exprimă Sfinții Părinți, „prescurtează în sine toată Evanghelia".

În partea a doua, adică: *„miluieşte-mă pe mine, păcătosul"* înfățişează istoria neputinței şi păcătoşeniei noastre şi, în această stare de lucruri, ceea ce este remarcat e că nu se poate exprima într-un mod mai înțelept, mai substanțial şi mai concret dorința unui sărman suflet păcătos şi smerit, decât prin cuvântul: ***miluieşte-mă***. Orice altă exprimare n-ar fi fost mai rotunjită şi mai plină decât aceasta. Dacă, de pildă, am spune „iartă-mă", „iartă-mi păcatele", „slobozeşte-mă de fărădelegi", toate acestea exprimă numai o simplă cerere de izbăvire de pedeapsă, care e urmarea unei temeri şi a unui suflet lăsător, pe câtă vreme cuvântul *„miluieşte-mă"* nu închipuieşte numai o dorință de a primi cele cerute sub imboldul fricii, ci mai prezintă *un strigăt de adevărat fiu al dragostei care nădăjduieşte spre mila lui Dumnezeu şi recunoaşte cu toată smerenia* în ce priveşte înfrângerea voinței şi neplăcerea duhovnicească asupra noastră înşine. Este strigătul care cere îndurare, adică milă, şi care apare ca un dar al Duhului lui Dumnezeu, al Duhului care ne întăreşte ca să ne împotrivim ispitelor şi să biruim înclinările spre păcat. Este asemenea unui ***cerşetor*** care este plin de datorii şi cere credinciosului milostiv nu numai să-i ierte datoria, ci să-i mai facă şi alte

fapte bune, să-i fie milă de sărăcia lui cea mai de pe urmă. Această rostire *„miluieşte-mă"* exprimă, într-un fel, următoarele: *„Îndură-Te, Doamne, iartă-mi păcatele şi ajută-mi să-mi îndrept viaţa mea, trezeşte în sufletul meu râvna de a urma poruncile Tale fără lenevire. Fie-Ţi milă de mine, iertându-mi păcatele săvârşite şi întorcându-mi răspândita minte, voinţa şi inima numai spre Tine*". Aici e taina mântuirii şi a rugăciunii. Începe pentru el să se ridice perdeaua şi vede că a te ruga cu adevărat înseamnă să-ţi îndrepţi mintea şi memoria spre o neîntreruptă aducere aminte de Dumnezeu, să umbli în prezenţa Lui dumnezeiască, să-ţi îmboldeşti sufletul spre iubirea Lui, prin mijlocirea cugetării de Dumnezeu şi **să-ţi uneşti numele Domnului cu respiraţia şi cu bătăile inimii**, conducându-ne spre toate acestea de chemarea făcută, mai întâi *cu gura*, a Prea Sfântului Nume al lui Iisus Hristos sau, mai apoi, de rostirea neîncetată *în gând* a numelui lui Iisus Hristos în orice timp şi loc, indiferent de ocupaţia pe care o ai.

Taina rugăciunii constă într-o repetare deasă şi neîncetată a rugăciunii. Oricum ar fi, oricum s-ar rosti la început, este singurul mijloc puternic, atât pentru desăvârşirea rugăciunii lăuntrice, cât şi pentru mântuirea sufletului. Deasa repetare a rugăciunii este o temelie sau un fundament care ţine cercul lucrării de mântuire, aşa cum confirmă Sfântul Simeon Noul Teolog, zicând: *„Cel ce se roagă neîncetat şi-a întrunit într-un singur mănunchi toate ispitele bune: «Cereţi şi vi se va da vouă!*" (Luca 11, 9; Mt.7, 7). Apostolii nu au fost în stare să-şi trezească ei înşişi credinţa desăvârşită cu propria lor putere. Dar, L-au rugat pe Iisus Hristos: *„Doamne, măreşte-ne credinţa*!" (Lc.17, 5).

Adevărata rugăciune îşi are condiţiile ei: ea trebuie adusă în faţa lui Dumnezeu cu gândurile şi cu inima curată, cu o înflăcărată stăruinţă, cu o puternică luare aminte, cu o evlavie plină de cutremur şi cu cea mai adâncă smerenie.

Sfântul Macarie spune: *„Să te rogi oricum, dar des. Iar să te rogi cu adevărat este lucrarea Sfântului Duh"*. Sfântul Ioan Scărarul scrie: *„Când ţi se întunecă sufletul cu gânduri necurate, biruieşte-l pe potrivnicul cu numele lui Iisus, repetându-l des, cât mai des. O armă mai puternică şi mai plină de izbândă nu vei găsi, nici în cer, nici pe pământ"*. Mijlocul principal, unic şi mai potrivit pentru dobândirea faptelor ce ţin de mântuire şi de desăvârşirea duhovnicească este repetarea deasă a rugăciunii, oricât ar fi ea de neputincioasă. Roagă-te şi gândeşte-te la tot ce vrei şi gândurile tale se vor curăţi prin rugăciune; „roagă-te şi fă ce vrei" şi faptele tale vor fi plăcute lui Dumnezeu, iar pentru tine folositoare şi mântuitoare. ***Roagă-te şi nu te teme de nimic, nu te înfricoşa de necazuri, nu te înspăimânta de năpăstuiri, căci rugăciunea le va înlătura.*** Roagă-te oricum, numai mereu, şi nu te nelinişti de nimic; fii vesel şi liniştit cu duhul căci rugăciunea te va înţelepţi.

*

Dacă în inima noastră se deapănă în continuu *„Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieşte-mă pe mine, păcătosul"*, gândurile viclene nu vor putea fi primite în inimă, căci se izbesc de această piatră care este Hristos al vremurilor noastre, precum a fost Hristos piatra despre care ne vorbeşte David, când zice: *„Fiica Babilonului dornică de pustiire, ferice de cel ce va lua şi va zdrobi pruncii tăi de piatră. Ferice de cel ce-ţi va răsplăti ţie după câte ne-ai făcut tu nouă"* (Ps.136, 8-9). Fiica Babilonului de atunci e satana vremurilor noastre de

acum, iar pruncii sunt puii lui, care sunt gândurile cele viclene ce ni le trimite. Cel dintâi pui al diavolului este iubirea de sine. Slava deşartă de a ne iubi pe noi înşine ne înşeală să ţinem la trupul nostru peste socoteală. Să fim cu dreaptă socoteală când vom vrea să putem câştiga chemarea muceniciei.

Suntem legaţi mai mult de trup decât de suflet. Pentru o mică momeală a plăcerii acestei vieţi şi nefiind cu rugăciunea „Doamne Iisuse", nu putem să biruim pe vrăjmaşul. Acest vrăjmaş intră în toate locurile, afară de Sfântul Potir şi inima care este zidită pe piatra „Iisus Hristos".

*

Sfântul Ioan Gură de Aur zice: „*Rugăciunea mă curăţeşte imediat*". Sfântul Marcu Ascetul zice: „*Ca să te rogi într-un fel oarecare, stă în puterea noastră, dar ca să te rogi curat, este un dar de sus*". Dacă vremea vegherii tale va fi numai cu rugăciunea însoţită, atunci în chip firesc nu ţi-ar ajunge timpul pentru a face faptele păcătoase, dar nici chiar pentru a te gândi la ele. „*Iubeşte şi fă ce vrei; roagă-te şi fă ce vrei*".

Pentru a ne putea ruga trebuie să ţinem seama de anumite puncte:

1) Să ne adâncim în cugetare despre necesitatea superioară şi rodnicia rugăciunii pentru mântuirea sufletului.

2) Să ne convingem cu tărie că Dumnezeu cere de la noi, fără nici o discuţie, rugăciunea şi cuvântul Lui, peste tot.

3) Să ţinem minte că din pricina trândăviei şi a delăsării în lucrarea rugăciunii, nu putem propăşi în luptele de pietate şi dobândi linişte şi mântuire; din această cauză vom fi în chip inevitabil pedepsiţi, atât pe pământ, cât şi în viaţa de dincolo.

4) Să ne însufleţim hotărârea prin pildele plăcuţilor lui Dumnezeu care, toţi până la unul, au ajuns până la iluminare şi mântuire pe calea rugăciunii neîncetate.

Numai ***când Îl chemăm pe Dumnezeu nu trebuie să ne îndoim sau să ne fie frică***.

Un sihastru tăcut, prin însăşi viaţa lui, învaţă, povesteşte şi convinge către căutarea lui Dumnezeu. Despre însemnătatea tăcerii, Sfântul Isac Sirul scrie aşa: ***„Dacă într-o parte vom pune toate faptele vieţii de aici, iar în altă parte tăcerea, atunci vom vedea că tăcerea le cumpăneşte pe toate celelalte.*** *Să nu-i compari pe cei ce fac minuni şi semne şi puteri în lume, cu cei ce-şi petrec viaţa într-o tăcere plină de cunoştinţă; trebuie să iubeşti mai mult tăcerea nelucrătoare decât lucrarea celor flămânzi în lume şi decât întoarcerea multor popoare spre Dumnezeu. Este mai bine să te descătuşezi tu însuţi din lanţurile păcatului, decât să scoţi pe robi din sclavie*". Sfântul Ioan Scărarul zice: ***„Tăcerea e mama rugăciunii****, întoarcere din robia duhovnicească, un succes în fapte bune şi o neîncetată urcare la cer; ba chiar Însuşi Iisus Hristos, ca să ne arate folosul şi nevoia de o viaţă tăcută, singur, lăsând din când în când predica obştească, se retrăgea în locuri tăcute, pentru ca să se liniştească şi pentru ca să se roage*".

Pentru a lămuri **obiceiul creştinilor de a se ruga unul pentru altul**, de a cere rugăciunea fraţilor, vă amintesc că Iisus Hristos zice către Sfântul Petru: „*Dar Eu m-am rugat pentru tine ca să nu scadă credinţa ta*" (Lc.22, 32). Când Sfântul Apostol Petru era în temniţă, credincioşii se rugau pentru eliberarea lui. Mântuitorul spune: „*Mărturisiţi-vă păcatele unul altuia şi rugaţi-vă unul pentru altul, ca să vă vindecaţi, că mult poate rugăciunea dreptului în lucrarea ei*" (Ic.5, 16).

Iată care este taina rugăciunii! Lucrarea împreună, pentru ca cel tâmpit să capete minte ascuţită, cel leneş să se trezească printr-o lucrare vie... Un duh are putere să se

transmită altui duh, poate acționa în chip binefăcător unul asupra altuia, să-l atragă spre luare aminte, să-l încurajeze dacă e în deznădejde, să-l abată de la un viciu şi să-l îndemne spre o sfântă lucrare, iar în acest fel, ajutându-se unul pe altul, se fac mai cucernici, mai nevoitori şi mai plăcuți lui Dumnezeu. Iată felul în care trebuie să ne rugăm şi pentru aproapele!

În ce priveşte, însă, mijlocul de a ne ruga pentru aproapele, trebuie să băgăm de seamă că puterea acestei rugăciuni constă într-o sinceră părtăşanie creştină la necazurile aproapelui şi pe măsura aceasta are o influență asupra sufletului lui. De aceea, în timpul când ne amintim de aproapele trebuie ca, ridicând ochii minții spre Dumnezeu, să aducem rugăciune în chipul următor: ***„Milostive Doamne, fie voia Ta, care vrei ca toți să se mântuiască şi să ajungă la înțelegerea adevărului: miluieşte şi mântuieşte pe robul Tău (numele), primeşte această dorință a mea ca pe un strigăt de dragoste poruncit de Tine".***

Despre rugăciunea de obşte

După cum un cor cântă într-un singur glas şi dă o melodie îngerească, tot aşa şi sufletul trebuie să se strângă într-un singur duh şi să se înalțe către Dumnezeu.

Din şapte ore pe care le avem pe zi de pravilă, cel puțin şapte minute să le dăm cu adevărat lui Dumnezeu prin rugăciuni fierbinți pentru mântuirea noastră.

Sfinții Părinți spun că, în timpurile când Sfântul Vasile slujea, înainte de a se cânta Heruvicul lua parte la slujbă toată lumea, iar când se zicea „cei chemați ieşiți" se alegeau care erau începători şi nu erau destul de curați ca să poată cânta cu diaconii şi cu ceilalți mai înaintați, aceştia ieşind afară din

biserică, pentru că nu aveau lumina dreptei credințe în Dumnezeu și aceia nu aveau îngăduință să asculte sfârșitul, mersul sfintei slujbe, Prefacerea Trupului Domnului în Sfânta Împărtășanie. Cei chemați către luminare nu erau primiți pentru că Sfinții Părinți erau buni conducători ai tainelor lui Dumnezeu. Legătura tainică a sufletului cu Dumnezeu este rugăciunea, ei știind ce condiții trebuie îndeplinite, că altfel rugăciunea ta e o vrajbă în loc de aurul cel tare luminos de rugăciune.

Astăzi, neurmărind această purificare, obștea face numai o gălăgie ca un puhoi, jos, în loc să se suie la Dumnezeu, sus, din Care răsare luminarea.

Obștea numai atunci dănțuiește, când are cântarea și rugăciunea împreună, și când poate călca orice ispită de vrajbă. Trebuie să simți că ai datoria de-a birui orice ispită de la cel rău și să începi a cunoaște cum vine ispita, ori, dacă nu, să te despărți de fratele tău (din obște) căci și de Dumnezeu te-ai despărțit. Nu cânți în armonia dragostei care trece și dincolo de mormânt, nu ai iubirea de vrăjmași (cum și Mântuitorul i-a iubit) și atunci, în chip chinuitor, diavolul săgetează mintea și inima ta și te face să te desparți de Dumnezeu.

Despre rugăciunea cea curată

Rugăciunea este de cerere, sau de mulțumire, sau de slavă. Iar când mintea ajunge în stări duhovnicești, atunci nu mai e nici una din toate acestea. Una este rugăciunea și alta contemplația în vremea rugăciunii, deși nu au pricină una din alta. Cercetează și vei vedea: când mintea a intrat în contemplație, nu mai e nici una din toate acestea, nici nu cere ceva în rugăciune. Foarte rari sunt aceia care să se fi învrednicit, cu multă nevoință, să ajungă la rugăciunea cea curată.

Căci aveau Sfinţii Părinţi obiceiul de a numi rugăciune toate pornirile cele bune şi toate lucrurile cele duhovniceşti. Iată, vedem că atunci când preotul Zaharia stătea pregătit la rugăciune, cerând milă de la Dumnezeu, rugându-se şi concentrându-se cu mintea, atunci vine Duhul Sfânt, proorocindu-i naşterea lui Ioan Botezătorul. De asemenea, lui Petru, când se ruga în casă, în ceasul al şaselea, a venit acea vedenie care l-a îndemnat să cheme neamurile, când a văzut pânza cea pogorâtă din ceruri şi animalele care erau în ea. Şi lui Corneliu, în vremea rugăciunii, i s-a arătat îngerul şi i-a spus cele ce erau scrise despre dânsul (Fp.10).

Şi iarăşi, lui Isus, fiul lui Navi, când se plecase la rugăciune, i-a vorbit Dumnezeu. O, ce taină înfricoşată este aceasta! Astfel, **toate vedeniile care se descoperă în sfinţi, în vremea rugăciunii se arată**.

*

În veacul viitor nu ne vom ruga lui Dumnezeu ca să cerem ceva. Căci, în acea patrie a libertăţii, firea noastră nu se schimbă, nici nu se abate, ci desăvârşită este în toate. Lumea aceasta este o călătorie cu nevoinţă şi un stadiu de alergare. Şi răstimpul acestei vieţi este vremea de luptă. În ţara unde e luptă, deci în vreme de război, nu este nici o lege. Adică, împăratul nu pune margini şi măsuri ostaşilor săi până la sfârşitul războiului, când toţi oamenii se adună în faţa porţilor Împăratului împăraţilor şi fiecare este cercetat acolo. Dacă a avut răbdare în luptă, dacă nu s-a lăsat biruit? Sau dacă, dimpotrivă, a întors spatele şi a fugit?

Prin smerenie, chiar dacă nu ai fapte, multe păcate ţi se iartă. Iar faptele fără smerenie nu-ţi sunt de nici un folos. Dimpotrivă, multe rele se gătesc nouă. De aceea, în neputinţă, în necazuri, în temniţă, în lanţuri, în nevoi, fie de la fire, fie de la

fiii firii mele, fie de la vrăjmaşii mei, eu rabd toate ispitele mele ca să se sălăşluiască în mine puterea lui Dumnezeu.

Grija de lucrurile lumeşti tulbură sufletul monahului şi îmbolnăvirea cu ele tulbură mintea şi o scoate din liniştea ei. Se cuvine călugărului care s-a predat pe sine ca un ogor lucrării Celui din ceruri, mereu să fie fără nici o grijă lumească şi, cercetându-se pe sine, să nu afle nici un lucru al vicleanului, pentru ca, gol de aceste lucruri, să petreacă ziua şi noaptea, fără încetare, în legea Domnului.

Ostenelile cele trupeşti fără de curăţirea minţii sunt ca un pom care are numai frunze. Numai prin ele nu se poate apropia sufletul de Dumnezeu. Că ele fac trupul să se istovească, dar nu dezrădăcinează patimile din minte. De aceea, nu vor secera nimic. Nu este curat ca feciorul (feciorelnic) cel care-şi păzeşte trupul neîntinat de vreo împreunare, ci cel care se sfiieşte, se [smereşte, se curăţeşte neîncetat de păcate, pentru a avea o inimă curată, feciorelnică].

Umilinţă şi lepădare de sine

Răbdarea răului, primirea umilinţei la care te supune lumea aceasta, au cea mai mare putere asupra răului. Chip desăvârşit de umilinţă ne-a dat Iisus pe Cruce. El, Fiul şi slava Tatălui, Dumnezeu adevărat, nu S-a împotrivit necredinţei lui Iuda, ci a primit toate vânzările lui. A primit să treacă prin cea din urmă umilire pe pământ, căci, ca un Dumnezeu, ştia ce putere are umilinţa, răbdând bătăi, scuipări în obraz, cununi de spini, piroanele şi răstignirea pe Cruce, iar peste suflet hulirea celor fărădelege. Toate acestea însă nu erau crucea cea mai grea. Pe aceasta o avea la spate. Dar avea Iisus o cruce mai grea, pe care era răstignit cu faţa: era neasemănata durere a

milei Sale față de oameni. Crucea aceasta n-o simte decât omul care nu se mai sminteşte de om, ci, înțelegându-l, nesfârşit îl iartă şi îi stinge veninul cu roua cerului din sufletul său.

Oamenii aceştia, care boleau de răi ce erau şi care nu pricepeau nimic din dumnezeirea lui Iisus, reprezintă acea coaliție a veninului sufletesc contra lui Iisus. Otrăviți de răutate, ei reprezintă culmea invidiei omeneşti contra sublimului, contra lui Iisus. Căci, de ce a fost invidiat Iisus? Din cauza minunilor Sale printre cei săraci şi oropsiți, cei dintâi chemați la mântuire.

Flămânzii erau hrăniți, hrănitorul era duşmănit; morții erau înviați şi invidioşii mureau de ciudă; demonii erau alungați, iar Celui ce poruncea demonilor să iasă, oamenii Îi întindeau curse; leproşii erau curățiți, şchiopii umblau, surzii auzeau, orbii vedeau, iar binefăcătorul era prigonit. În cele din urmă, L-au osândit la moarte pe dătătorul vieții, au bătut cu biciul pe izbăvitorul oamenilor şi au condamnat la moarte pe Judecătorul lumii. Dar Iisus şi pentru aceştia S-a rugat Tatălui de iertare. Iubirea aceasta de oameni, aşa cum sunt, care n-a avut niciodată vreo urmă de cădere, I-a pricinuit lui Iisus o cruce neasemănat mai grea, pe care o poartă şi pe care Se țintuieşte cu fiecare din răutățile din fiecare zi până la sfârşitul lumii.

Şi noi suntem printre iudeii care-L pironeau pe Cruce – fiecare în veacul nostru, pentru că Iisus e în toate veacurile. Ar trebui să urmăm lui Iisus toată calea pământească, măcar tot aşa pe cât ne zoreşte foamea şi setea după cele pieritoare. Modelul, desăvârşirea lui Iisus, în ascultare şi în lepădare de sine pentru iubirea de oameni, a ridicat între creştini şirul fără de număr de cuvioşi şi buni biruitori mucenici, care, pentru dragostea Lui, erau fericiți şi sufereau şi ei chinuri înfricoşate de la necredincioşii vremurilor lor.

Iată „nebiruita armă”: lepădarea vieţii noastre pe Cruce, care a făcut sfinţi. De dragostea lui Iisus nu-i mai despărţea nici frica de moarte, nici dragostea de viaţă. Aceşti sfinţi s-au arătat mai presus, nu numai de durere şi de plăcere, ci au covârşit şi moartea şi viaţa. În ei se întâmplă şi moartea şi învierea lui Iisus.

Nouă, neputincioşilor, deşi cugetăm ale lumii şi umblăm în calea păcatelor, încă nu ne-a îndesat nimeni cununi de spini pe frunte şi nu ne-a bătut nimeni piroane în tălpi.

În noi nu sunt semnele sfinţilor. Îmi zic însă: Providenţa ştie hotărârea noastră; cine vrea să urmeze lui Iisus şi să semene cu El, în Cruce să se asemene.

Şi cât poate cuprinde firea omenească, **asemănarea cu Hristos** va fi.

Mersul vremii atârnă de mersul purtării

Dacă ne vom înţelege cum trebuie asupra acestui lucru, veţi vedea vremea umblând în bine.

Seceta este un necaz care usucă pământul şi seacă şi curajul omului. E un chip mai aspru prin care Dumnezeu cheamă pe oameni la îndreptare. *„La necaz cheamă-Mă pe Mine, zice Domnul, şi-ţi voi ajuta ţie!”*. Şi cum putem chema pe Dumnezeu? Îl putem chema şi cu gura şi cu rugăciunea. Dar cea mai ascultată chemare a lui Dumnezeu constă în schimbarea purtărilor – sfinţirea vieţii.

A-ţi face viaţa mai curată, a te elibera de păcat, o poţi face în orice vreme. Nu te opreşte nimic, creştine, să te faci mai bun, mai curat, mai cuminte. Drept aceea, când

cineva nu e liber de păcat, să nu pună vina pe altcineva! Să nu pună vina pe sfat sau pe împrejurări, ci pe sine însuşi, pe lipsa tăriei sale de credinţă, pe lipsa dragostei sale faţă de Dumnezeu, că întotdeauna cei care au trăit în păcat au pus vina pe alţii. Aceştia sunt mereu cu cârteala pe buze.

Dar ascultaţi un schimb de cuvinte între Dumnezeu şi oameni: *„Odată oamenii I s-au plâns lui Dumnezeu că o duc tare greu cu necazurile, cu lipsurile şi cu păcatele: Drept aţi spus, fiilor, că o duceţi greu cu păcatele... Dacă o duceţi greu, nu le mai faceţi!"*.

Omul se roagă de Dumnezeu să-l scape de necazuri, iar Dumnezeu se roagă de om să-şi schimbe purtările. Socotiţi şi voi, care de cine să asculte mai întâi?

Să nu daţi vina pe Dumnezeu, că ne usucă pământul de sub picioare şi vlaga din casă. Să nu-I faceţi nedreptatea aceasta. Toate necazurile, noi ni le-am pricinuit cu păcatele noastre, şi ele sunt urmările şi plata îndesată pentru păcate, până vom înţelege pentru ce ne vin (ne iau de nas) ca să ne săturăm odată de ele.

Iar precum că necazurile sunt un grai aspru al lui Dumnezeu cu oamenii, ne stau mărturie cuvintele Scripturii (Levitic 26, 1-7). Sunt 3500 de ani de când s-au scris cuvintele acestea, dar mereu rămân dovadă că noi silim pe Dumnezeu să ne bată. În capitolul scripturistic pe care vi l-am citit, aţi auzit despre „poruncile Mele". Să ştiţi că poruncile lui Dumnezeu sunt poruncile vieţii şi voi aveţi multe greşeli faţă de viaţa voastră, faţă de viitorul copiilor voştri şi faţă de viitorul neamului. **Dacă în sufletele drepţilor odihneşte Dumnezeu, închipuiţi-vă cât se chinuieşte în sufletul păcătoşilor!** Cât Se chinuieşte Dumnezeu într-o dărâmătură de om! La câtă umilinţă supun oamenii chipul şi asemănarea lui Dumnezeu.

Nicăieri nu am întâlnit atâta dărâmătură omenească cum am găsit în părțile acestea. Prin urmare, nicăieri atâta piedică în calea mersului vremii, ca pe aici! Trei păcate sunt grozav de rele pe aici; cruț urechile copiilor şi păstrez secretul. Conştiinţa fiecăruia are cuvântul. Dacă nu ascultați de conştiinţă, ascultați cuvântul mai răspicat al Scripturii. Dacă nu ascultați nici de cuvântul Scripturii, aşteptați din nou împlinirea lor.

Dar tot mai bine e să nu amărâți pe Dumnezeu, ci să vă întoarceți, ceea ce mă rog să vă ajute.

Fragmente

...Datoria şi puterea preoților este de a da sfaturi oamenilor să nu mai facă rele, că au să plângă lângă ele. Cine ascultă, l-am ajutat; cine nu ascultă, nu-l pot scuti de la lacrimi. Să vedem de aici înainte cine ascultă şi cine nu.

Ştiți că Mântuitorul şi Împăratul cerurilor locuieşte înlăuntrul nostru; de aceea, nu ne mântuim noi, ci El ne mântuieşte. Dar pentru neputinţa firii noastre, slăbită de păcat, nu trebuie să ne întristăm prea mult, că şi Dumnezeu se întristează de noi. Dumnezeu iubeşte o pocăinţă sinceră. Aşa că, pocăinţa cea mai plăcută lui Dumnezeu a fost a fiului care a greşit mult, dar în loc de orice altă pocăinţă, l-a iubit cu atât mai mult pe Iisus.

Vreau să zic: dacă nu v-ați măcina mintea cu păcatele – ajunge cât le pomeniți la spovedanie -, dacă nu v-ați otrăvi gândul cu ele, ați lăsa toate înapoi de dragul lui Iisus, de dragul lui Dumnezeu, care poate El ceea ce la oameni nu e cu putinţă. Seninătatea aceasta care nu cade niciodată, asta aş vrea să o primiți de la mine.

Duminica învierii și a judecății de apoi

Judecata de apoi

Au mai rămas o seamă de oameni care nu vor să-l primească [pe Fiul lui Dumnezeu, născut în trup omenesc la **prima Sa venire**]. Iudeii nu credeau în El şi căutau să-l osândească la moarte, atunci când a Înviat pe Lazăr din morți. (In. 11: 1-57).

Cam la capătul veacurilor va fi dezlegat Satana, care fusese legat de Mântuitorul Hristos pentru mii şi mii de ani şi aruncat în adânc, închis acolo şi pecetluit, ca să nu mai înşele neamurile, ca după aceasta să fie dezlegat, cu toată puterea lui, pentru puțină vreme şi lăsat liber pe pământ (Apoc. 11:2–3). Va ieşi cu toată puterea lui atunci când răutatea va fi coaptă şi bună de smuls pentru a fi aruncată în foc şi atunci când sporirea răutății va fi fără de margini. Atunci va veni Mântuitorul pentru **a doua oară**, pentru a judeca lumea, plin de slavă şi de mărire, nu cum a venit prima dată, umilit şi smerit, fără ca să-i cunoască cineva puterile. „*Voi deschide mormintele voastre şi vă voi scoate pe voi, poporul Meu, şi numai după aceasta veți cunoaşte că Eu sunt*" (Iez.37, 12-13). Această înviere va fi cu trupurile schimbate (aşa cum a fost al Mântuitorului înviat) şi la care toți vor învia şi se vor cutremura de slava Sa.

Când se va auzi glasul trâmbiței Sale, vor învia din morminte toți oamenii şi vor fi aduşi în fața scaunului de judecată, împărțiți în două cete. O ceată va fi de-a **dreapta** scaunului de judecată, formată din drepți, adică din cei ce au ascultat de

Dumnezeu. Altă ceată va fi de-a **stânga** scaunului de judecată, formată numai din cei răi.

Această judecată se va face de Mântuitorul nostru Iisus Hristos după două legi şi anume:

- Legea iubirii de oameni şi
- Legea iubirii de Dumnezeu

Se vor deschide două cărţi:

- Cartea vieţii şi
- Cartea morţii (Apoc. 20: 2).

La această judecată va aduce Dumnezeu şi martori:

- Maica Domnului, care neîncetat se roagă pentru noi;
- Sf. Ioan Botezătorul, pregătitorul căii Domnului.
- La această judecată, pe lângă toate seminţiile pământului care vor fi de faţă, va aduce Dumnezeu la judecată şi pe Satana cu toată ceata lui şi va fi tras la răspundere în faţa scaunului de judecată pentru răutatea făcută zidirii lui Dumnezeu, adică oamenilor.

Deci iată că nici diavolul nu va scăpa de judecată, şi odată cu moartea celor răi va fi tras la răspundere (Iuda 1: 6; Apoc. 20: 10). Dar diavolul se va împotrivi şi de această dată lui Dumnezeu şi va zice: „*Ce vrei Dumnezeule, nu vezi că mai mulţi mi s-au închinat mie decât ţie?*". Atunci, toţi cei răi împreună cu Satana vor fi aruncaţi în focul cel veşnic, pregătit diavolului şi celor ce l-au ascultat pe el. Cei răi vor fi chinuiţi în iad veşnic, **arşi de foc fără lumină**, iar cei buni vor fi **luminaţi** şi vor petrece în locaşul Domnului, după făgăduinţa dată lor de Tatăl.

Iată deci că oamenii, după judecată, vor petrece astfel:

- Cei drepţi vor moşteni fericirea veşnică
- Cei răi se vor chinui veşnic.

Dezbinarea de Biserică
[Judecata sectarilor]

[La judecata de apoi] ceata celor de-a **stânga** se va împărţi şi ea în două: va fi o ceată ce nu a voit să asculte de glasul Bisericii şi trimişilor lui Dumnezeu şi *au crezut [minţii lor]* ca să-i bârfească pe aceştia, socotindu-se pe sine fără de prihană. Pe aceştia i-a pedepsit Dumnezeu, cât au trăit în lume, cu amăgiri deşarte, pentru că nu *au crezut adevărului* şi s-au luat după mintea lor. Toţi aceştia se vor trezi alungaţi ca nişte lucrători ai fărădelegii. Pentru aceştia avem cuvânt scris care zice: „*La sfârşitul celor o mie de ani, când diavolul va fi dezlegat şi lăsat liber pe pământ, va ispiti pe toţi oamenii de pe urmă cu amăgiri deşarte*" (Ap.20, 7-8), adică: cei care preacurvesc, cu preacurvie, curvarii cu curvele, şi astfel au ajuns toţi plini de nelegiuire: *"vicleni, plini de răutate, de pizmă, de ucidere, de ceartă, de înşelăciune, de porniri sau răutate, sunt şoptitori, hrăpăreţi, urâtori de Dumnezeu, obraznici, trufaşi, lăudăroşi, nesocotitori de rele, neascultători de părinţi, fără pricepere, călcători de cuvânt, fără dragoste firească, neînduplecaţi, fără milă şi, măcar că ştiu hotărârea lui Dumnezeu, că cei ce fac asemenea lucrări sunt vrednici de moarte, totuşi, ei nu numai că le fac, dar şi găsesc de buni pe cei care le fac"* (Rom. 1, 29-32).

Unii vor ajunge, cu ajutorul demonilor, luându-se după amăgiri satanice, să pogoare chiar foc din cer, amăgind chiar şi pe sfinţii adevăraţi (Mt. 7, 22; 24, 24; Deut. 13, 3). Aceştia sunt mucării de azi, din mijlocul vostru, adică sectarii, care atunci când vor fi lepădaţi de Dreptul Judecător, vor zice: „*Doamne, nu am făcut minuni în numele tău? Nu ne-am*

închinat noi Ție?”. La toate acestea Dumnezeu le va răspunde: *„Duceți-vă de la mine blestemaților, fiindcă nu vă cunosc pe voi!”* (Mt. 7, 33).

Iată deci soarta celor care nu vor să asculte de preoți și de Biserică, iată că, ieșind de sub scutul lor, se numesc fiii diavolului (In. 8, 43).

Deci, treziți-vă până mai este vreme, fiindcă cât de păcătos ar fi omul, chiar ca un drac, dacă se pocăiește poate să iasă din fundul păcatelor sale în rândul sfinților aleși, fiindcă mulți dintre sfinți la început erau cei mai păcătoși, dar prin pocăință s-au ridicat la sfințenia desăvârșită.

Toți vinovații pentru neascultare sunt șterși din cartea vieții și scriși în cartea morții. Cărțile morții sunt scrise de diavoli și se păstrează până la Judecata de Apoi.

Ziua cea mare [a judecății]

„Fiți gata, că în ceasul în care nu gândiți, Fiul Omului va veni” (Mt.24, 44)

În predica despre **Taina Pocăinței** am stăruit asupra datoriei ce o avem față de sufletul nostru și mântuirea lui câtă vreme suntem în această viață plină de ispite și necazuri. Am arătat a doua mare milostivire a lui Dumnezeu pentru noi păcătoșii, în **Taina Sfintei Cuminecături**, și iată, astăzi, luminați de darul Sfântului Duh, batem la ușa tainei celei mari, despre care mereu se întreabă sufletul nostru: **Taina morții și a judecății din urmă**.

Este rânduit oamenilor o dată să moară, iar după aceea este judecata (Ev.9: 27-28). Măcar că viața este plină de desfătări, ea se va sfârși odată și vom sta în fața Dreptului Judecător,

având să dăm seama de toate faptele, cuvintele şi tainele inimii noastre. Aceste gânduri ale morţii şi ale judecăţii ce urmează acesteia ar trebui să ne însoţească în toate faptele noastre pe acest pământ, căci ele ne păzesc de multe ispite ale văzuţilor şi nevăzuţilor duşmani. Adică, să cumpănim faptele vieţii noastre cu cântarul veşniciei, fiind călăuziţi în tot ceea ce facem de credinţa că ochiul lui Dumnezeu ne vede şi ne judecă faptele noastre. Căci, iată ce învăţătură ne dă un Sfânt Părinte: *„Cel ce voieşte să se izbăvească de cursele diavolului, ca să nu cadă în înfricoşatul adânc al iadului, să aibă mintea şi inima lui totdeauna la înfricoşata hotărâre pe care o dă Dreptul Judecător împotriva păcătoşilor*".

Va veni ziua aceea în care Domnul va grăi şi omul va asculta înfricoşata hotărâre, care va pecetlui viitorul său veşnic. Câtă vreme suntem în lumea aceasta, ostenim şi suferim, ne întristăm şi suspinăm, fiind mereu în căutarea unei păci pe care lumea o făgăduieşte, dar nu o poate da. Când vom trece pragul vieţii acesteia şi vom călători pe calea cea fără întoarcere a veşniciei, avem să ne înfăţişăm la scaunul de judecată al lui Dumnezeu. Pe calea aceasta se călătoreşte cu toiagul zilei şi cu traista faptelor bune.

Ca să fim bine pregătiţi pentru ziua sfârşitului nostru, e bine să avem în minte întrebarea tânărului din Evanghelie: *„Ce să fac să moştenesc viaţa de veci?*" (Lc.18, 18). Cu cât te întrebi mai mult de veşnicia ta, cu atât mintea se scutură de grijile deşarte ale lumii şi se înţelepţeşte cu darul lui Dumnezeu. Căci, după înţelepciunea unui Sfânt Părinte, **gândul la moarte aduce sufletului fericire veşnică!** Altfel se deapănă viaţa omului când îşi dă el seama că fapta lui, vorba şi chiar gândul lui vor fi aduse în faţa judecăţii lui Dumnezeu. Câtă frică şi ruşine avem când ne vedem în faţa unui om căruia i-am greşit. Dar când vom vedea faţa lui Dumnezeu şi-L vom auzi grăind!

„Pocăiți-vă” este cuvântul ce începe propovăduirea Domnului și, prin acest cuvânt, Domnul cere nu numai ispășirea nedreptăților făcute față de semenii noștri, ci și o schimbare din temelie a vieții noastre, o înnoire a duhului nostru. *„Pocăiți-vă și credeți în Evanghelie”* (Mc.1, 15) este glasul dumnezeiesc ce răsună peste veacuri, chemând la mântuire sufletele noastre. Fără pocăință adevărată, cuvântul sfânt nu rodește în sufletele noastre.

De ce oare se trâmbițează așa mult această poruncă aspră a pocăinței? Și care este folosul pocăinței? Ne îndeamnă cuvântul sfânt la pocăință fiindcă ea este doctoria ce vindecă rănile sufletului și numai prin ea ne facem vrednici de darul lui Dumnezeu. A te pocăi înseamnă a-ți cunoaște păcatele tale, a le spăla în lacrimile părerii de rău și a lua hotărâre pentru o viață nouă. E lupta de o viață întreagă, dusă împotriva morții și a păcatului și pentru viața adevărată. Cu viața adevărată, duhovnicească, nu poți zice niciodată că ești gata, căci aceasta ar însemna mare cădere. De aceea nu putem sta pe loc, odihnindu-ne pe așternutul slavei deșarte, ci totdeauna să tindem mai sus. Sfinții s-au nevoit neîncetat întru păzirea poruncilor dumnezeiești și totuși nu s-au socotit vrednici de darul lui Dumnezeu. Sfântul Sisoe ne dă o minunată pildă. Fiind întrebat pe patul morții de ucenicii săi ce dorință are, a răspuns: *„Cer de la Dumnezeu să-mi dea vreme de pocăință”*. Căci *„mai de folos este omului să-și vadă păcatele sale și să se pocăiască, decât să vadă îngeri”*, a spus alt părinte.

Dumnezeu ne trimite darul Său întru cunoștința voii sfinte. Noi avem datoria să primim mâna ocrotitoare a Tatălui ceresc și să ne ținem de ea, luptându-ne cu valul păcatului ce amenință viața noastră. Zice poetul: *„Sunt candelă sub bolțile divine/ În haos spânzur, dar atârn de Tine”*.

Cu gândul acesta, al vieții călăuzite de slava lui Dumnezeu, să pășim înainte pe căile mântuirii ca să nu cădem pradă întunericului și morții. Să rugăm pe Hristos Domnul să vină și în latura vieții noastre și să împrăștie cu lumina darului Său toată negura păcatului. Căci mare este mila Sa față de noi păcătoșii, numai să ne întoarcem prin pocăință și să-L recunoaștem pe El Stăpân al vieții noastre. Amin.

Despre cele două învieri și două judecăți [semnul lui Iona]

„Și ***iarăși*** *va să vie, cu mărire, să judece viii și morții"*

Ca să înțelegem mai bine Evanghelia Judecății, trebuie să socotim și câteva din împrejurările acelei zile înfricoșate, care, după Sfinții Părinți, e tot o zi de duminică.

Răutatea oamenilor va spori (până cum n-a mai fost niciodată pe pământ) fiindcă satana, cel legat pe mii de ani, va fi slobozit puțin ca să înșele pe oameni să asculte de el. În vremea aceea, creștinii care vor mai rămânea vor avea necazurile cele mai grele ce s-au pomenit vreodată pe pământ; și pe Ilie, Enoh și Ioan îi vor omorî, cei trimiși să întărească pe creștini înainte de a doua înviere.

Când pe pământ se va ajunge la răutate desăvârșită, atunci **va veni Mântuitorul a doua oară, nu ascuns întru smerenie, ci cu dumnezeiască mărire și cu semnul Sfintei Cruci și-L vor cunoaște toți cei ce n-au vrut să-l cunoască.**

*

Cu nebăgare de seamă se întâmplă ca oamenii să creadă greșit: că nu-i Dumnezeu, că nu-i rai, nici iad. Va veni însă timpul când se vor convinge despre aceasta, vrând-nevrând, la

sfârşitul zilelor. Toţi oamenii, şi cei răi şi cei buni, se vor ciocni de Hristos, vor vedea toţi temeiul pretutindinităţii lui Dumnezeu şi primind sufletul, suflet dumnezeiesc, vor învia şi vor vedea pe Dumnezeu.

Mulţi se întreabă cum Îl vor vedea toţi de pe pământ, pământul fiind ca un măr? Aceştia vor vedea în conştiinţa lor venirea Mântuitorului.

*

Să ne aducem aminte puţin de cuvintele Mântuitorului către necredincioşii vremii de atunci, cei ce pătimeau de orbirea răutăţii, cât nici un semn al dumnezeirii Sale nu răzbea la inima lor cea vicleană şi dedată răutăţii. Făcea ochi unde nu erau din naştere, învia pe Lazăr, şi iudeii voiau să-i omoare pe amândoi ca să nu rămână semn. Pe aceşti iudei necredincioşi şi pe toţii urmaşii lor de atunci şi până astăzi, Mântuitorul n-a putut să-i vindece de răutatea fără de leac, de orbirea necredinţei. Neîntrerupt au stat împotriva Fiului lui Dumnezeu, cerând un semn, ca prin el să fie strânşi să creadă. Ei astfel ispiteau pe Dumnezeu, de aceea Iisus le răspunde cu cuvintele acestea: *„Neam viclean şi preacurvar cere semn, dar semn nu i se va da, decât* ***semnul lui Iona*** *Proorocul. Căci precum Iona Proorocul a fost în pântecele chitului 3 zile şi 3 nopţi, aşa va fi şi Fiul Omului în inima pământului 3 zile şi 3 nopţi"* (Mt.12, 39-40).

Dar necredincioşii (ateii) nu se dau biruiţi nici de semnul Învierii Domnului, ci se ţin morţiş împotriva Sa şi pe mai departe. Dumnezeu slăvitul, în nemărginita-i cunoştinţă prin care ştie toate înainte de a fi lumea, ştie şi aceea că **răutatea necredinţei nu va fi învinsă decât când fiecare dintre oameni va trece prin semnul lui Iona**. Şi nu numai trei zile şi trei nopţi, ci toate zilele şi miile de zile ce vor fi până la semnul ce va birui, care este **„Învierea morţilor":**

„Iată Eu voi deschide mormintele voastre, şi voi scoate pe voi poporul Meu din mormintele voastre, şi voi pune în voi Duhul Meu, şi veţi învia, şi ***numai astfel veţi cunoaşte că Eu sunt Dumnezeu****, Cel ce am zis şi am făcut aceasta*" (Iez.37, 12-14).

Iată **semnul lui Iona** prin care au să treacă toţi din toate vremurile şi locurile. Când spaima va fi mare, când mulţi vor vrea să moară, dar nu mai pot, tânguirea e degeaba.

Aşa vor fi de traşi de prin morminte în ziua înfricoşată, la darea de seamă a judecăţii din urmă. Veni-vor înspăimântaţi; numai în ziua aceea vor începe ei tânguirea. Acum crezi, nu crezi, poveşti popeşti, dar atunci vezi, şi nu mai trebuie să crezi de vreme ce vezi. Şi ce vezi, vedere minunată: toate faptele ce le-ai făcut întru ascuns, acum sunt date pe faţă. Şi le vezi nu numai tu, ci şi toţi oamenii dimpreună cu îngerii, văd deodată, întreolaltă toate faptele lor şi ale tuturor.

Mai mult, oamenii au să vadă şi toate urmările faptelor lor, în urmaşii şi înaintaşii lor, au să vadă cuvântul lui Dumnezeu pe care trebuia să-l creadă, să-l asculte şi să-l facă, ca să nu fi venit urmări ca acelea peste o mulţime de oameni.

Cuvântul lui Dumnezeu îi va judeca pe ei după faptele lor, vor vedea toate vorbele ce au spus cât au trăit în lume, şi-şi vor vedea şi gândurile şi cărţile ce au scris, toate urmările lor peste oameni. Părinţii îşi vor vedea faptele uciderii de prunci; toate, toate se vor descoperi în ziua aceea. Iată de ce o judecată dreaptă şi veşnică nu se poate face decât chemându-se toţi oamenii [la judecata de obşte] să-şi vadă toate faptele cu toate urmările lor. În asemănare cu judecata de pe pământ, şi judecata lui Dumnezeu se face după anumite legi. Pe pământ sunt adeseori puzderie de legi, dosarele faptelor şi martori, la judecata lui Dumnezeu sunt însă numai două legi: **legea iubirii de Dumnezeu** şi **legea iubirii de oameni**, în care sunt

cuprinse toate celelalte. În loc de dosare sunt **cartea morții** şi **cartea vieții**, în care sunt scrise faptele oamenilor, iar martorii sunt toată făptura lui Dumnezeu.

Cu aceste două legi sunt puse față în față faptele şi oamenii. Prin legile acestea îi desparte pe oameni în buni şi răi, precum desparte păstorul oile de capre, oile de-a dreapta şi caprele de-a stânga.

O mare iubire are Dumnezeu, căci nici la judecată nu uită pe săracii pe care i-a iubit, numărându-se în locul lor: „*Flămând am fost şi Mi-ați dat să mănânc, însetat am fost şi Mi-ați dat să beau, străin am fost şi M-ați primit, bolnav şi în temniță am fost şi ați venit la Mine. Că întrucât ați făcut acestea fraților mai mici ai Mei, Mie Mi-ați făcut*". „*Veniți binecuvântații Tatălui Meu de moşteniți împărăția cea gătită vouă de la facerea lumii*" (Mt.25, 34-40). Faptele iubirii de oameni, i-au adus în împărăția iubirii veşnice a lui Dumnezeu.

Iar celor de-a stânga, pentru că n-au făcut faptele iubirii de oameni şi de Dumnezeu, le va spune osânda: „*Duceți-vă de la Mine, blestemaților, în focul cel veşnic, gătit diavolului şi îngerilor lui, pentru că flămând am fost şi nu Mi-ați dat să mănânc, însetat am fost şi nu Mi-ați dat să beau, străin şi nu M-ați primit, bolnav şi în temniță am fost şi n-ați venit la Mine*". Se vor apăra zicând: „*Doamne, când Te-am văzut ca atare şi nu Ți-am ajutat Ție?*". „*Întrucât nu ați făcut acestea săracilor, Mie nu Mi-ați făcut*" (Mt.25, 41-45).

Dar între cei de-a stânga va mai fi de față cineva: Lucifer sau satana cu îngerii lui. Cel din urmă va fi judecat şi satana, şarpele cel mare care a amăgit atâta lume. El, Lucifer, care a fost odată înger, va fi judecat de sfinți. În scripturi, creştinii erau numiți „sfinți". Cei sfinți, în povară de trup fiind, au dobândit sfințenia, pe câtă vreme el, duh fiind, a pierdut-o şi pe oameni i-a făcut să piardă. Dar Lucifer, în nebunia răzvrătirii,

vrând să se facă mai presus de Dumnezeu, nici în ziua judecății nu se va supune soartei cu una cu două: „*Ce vrei Dumnezeule, asupra mea? Nu vezi că sunt mai presus de Tine? Că mai mulți sunt cei ce mi-au slujit mie decât Ție?*”. Satană, satană, dornică de pustiire, cu dor aștept ziua înfricoșatei judecăți să văd răsplătindu-ți Atotputernicul Dumnezeu după fapta care ne-ai făcut nouă... Că atunci Mântuitorul nostru, Dreptul Judecător, cu suflarea gurii Sale celei de a treia oară, îți va mătura pe toți dumnezeii nebuni cu tot, în moartea cea de a doua.

Așa începe iadul de conștiințe chinuite și de trupuri arse de un foc intens și fără de sfârșit. Căci trebuia să vă spun că Dumnezeu taie para focului [în două]:

- cu putere arzătoare, dar neluminoasă, arde păcătoșii, neluminându-i; întunecați și în întuneric în vecii vecilor...
- iar cu puterea luminoasă, nearzându-i, luminează pe toți drepții.

Se dăinuiește iadul ca mărturie veșnică pentru toată zidirea Sfântului Dumnezeu, ca să nu mai cadă nimeni de răutatea păcatului, care, desăvârșindu-și răutatea, a dărâmat atâta zidire.

Întru adevăr, pentru că n-ai fost milostiv cu săracii, frații mai mici ai lui Dumnezeu, pentru că nu le-ai dat să mănânce, nici nu i-ai îmbrăcat, nu i-ai primit când erau străini, nu i-ai cercetat când erau întemnițați, numai pentru atâta vină se poate ca Dumnezeu să te dea la diavolul, să te muncească în vecii vecilor. Nu pot să vă dezleg de taina acestor cuvinte: Cel flămând și însetat, gol, străin și bolnav și pe deasupra întemnițat, în înțelesul tainei, nu mai este cel sărac, ci Mântuitorul Însuși, pe care fiecare din noi Îl avem în noi, de la botez, dimpreună cu Duhul Sfânt.

Dacă nu ne întoarcem de la cele dinafară în cele dinăuntru, la făptura cea născută de sus, la Dumnezeu, la Hristos Cel ce

petrece în adâncul profund dar apropiat al fiecărui om, dacă vom uita darul naşterii noastre celei din Dumnezeu, atunci Hristos Iisus se află în noi flămând şi însetat, gol, străin şi bolnav de durerea întunecării noastre şi, pe deasupra, întemnițat. Nu se poate să nu se cunoască că Hristos este în noi dacă nu suntem creştini netrebnici, zice Sfântul Pavel aprinzându-se către corinteni.

Acum s-a făcut lumină. Adică fiecare din noi, ori ştim, ori nu ştim, ori credem, ori nu credem, purtăm pe Hristos Iisus şi pe Duhul cel Sfânt în temelia făpturii noastre celei duhovniceşti. **Hristos Iisus Cel cu Cruce**, este aşadar piatra cea din capul unghiului, cea de temelie, a zidiri noastre celei duhovniceşti. Asta pentru noi, toți cei botezați. Când însă credința se va stinge, se vor arăta cei nebotezați, care nu vor mai avea temelia lui Hristos şi va fi vai de ei ce viață vor avea.

Prin urmare, iată descoperite lucrurile noastre... Acum ştim pe cei ce flămânzesc şi însetează după noi, ştim pe cine ținem în temniță pe viață, dacă nu cumva şi răstignim zi şi noapte cât trăim.

„Nimeni nu poate pune altă temelie, decât cea pusă, care este Iisus Hristos. ***Dacă zideşte cineva pe această temelie****, aur, argint, piatră scumpă, lemne, fân, sau trestie, lucrul fiecăruia se va face cunoscut. Îl va da pe față Ziua Domnului. Pentru că ziua aceasta se descoperă prin foc, şi ce fel este lucrul fiecăruia, focul însuşi îl va lămuri. Dacă lucrul lui, pe care l-a zidit, va rămâne, va lua plată. Dacă lucrul lui va arde, va fi păgubit de plată, iar el se va mântui, aşa însă ca prin foc"* (1Cor.3, 11-15). Acum e limpede de dovedit: putem avea față de Hristos Iisus şi din Duhul Său cel Sfânt - temelia şi viața noastră cea după Dumnezeu -, **fie purtarea lui Iuda, fie iubirea lui Iisus**. Dar şi soarta lui în vecii vecilor.

Prin urmare, nu este nedreptate la Dumnezeu, dar nu ştim noi tainele. Tare mai sunt frumoase tainele lui Dumnezeu!

„Amin, amin grăiesc vouă, cine ascultă cuvântul Meu şi crede în Cel ce M-a trimis pe Mine, are viaţă veşnică şi la judecată nu va veni, ci s-a mutat din moarte la viaţă” (In.5, 24). Auziţi cuvântul lui Dumnezeu, că este chip de trecut la viaţa veşnică, fără a trece prin focul judecăţii! Doamne, ce taine se deschid?

Când a trimis Mântuitorul pe cei 12 ucenici, deprinzându-i la propovăduirea Împărăţiei Cerurilor, printre alte porunci le-a dat şi aceasta: *„Înviaţi pe cei morţi”* (Mt.10, 8). Porunca aceasta o avem şi noi preoţii, urmaşii Sfinţilor Apostoli, ucenicii de azi ai Domnului. Însă nu pentru trupuri moarte a avut Dumnezeu grijă, nu, ci pentru sufletele moarte, pentru oamenii ce le merge numele că trăiesc, dar de fapt sunt morţi.

A găsi în tine pe **Hristos Cel cu Crucea**, temelia ta dumnezeiască, şi a clădi pe ea viaţa ta, aceasta este **învierea cea din morţi, înainte de învierea cea de obşte**. *„Amin, amin grăiesc vouă, că vine ceasul şi* ***acum este****, când morţii vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu şi care vor auzi, vor învia”* (In.5, 25). Prin urmare aici este vorba de morţii aceştia, cărora le-a mers numele că-s vii, pe care îi ştiţi şi voi pe nume, că e vorba de o înviere îndeosebi, nu de învierea cea de obşte când vor învia şi trupurile, deoarece zice [că numai cei] *„care vor auzi vor învia”* [pe când, la învierea de obşte vor auzi şi vor învia toţi].

Glasul Fiului lui Dumnezeu cheamă la înviere prin preoţi, prin ucenicii şi trimişii Săi din toate vremurile: „să aveţi parte de **învierea cea dintâi”**. De aceea, pentru faptele din vremea asta de moarte, cereţi preabunului Dumnezeu, prin post şi rugăciune, **judecata milostivă** a lui Dumnezeu. Aceasta [judecata milostivă, judecata cea dintâi] este **Taina Mărturisirii** la preoţi - ucenicii şi tâlmacii lui Dumnezeu între oameni - ca să clădeşti de aici înainte viaţă nouă pe temelia **Hristos Iisus Cel cu Crucea** şi în Duhul cel Sfânt, în Biserica Sa. Amin.

Alte scrieri

[Sfânta Cruce] Schiță

[Crucea – aşternut picioarelor Lui]

Într-una din cântările Bisericii alcătuită după Psalmii lui David, preamărim pe Dumnezeu în cuvintele: *„Sfânt este Domnul Dumnezeul nostru. Înălțați pe Domnul Dumnezeul nostru şi vă închinați* ***aşternutului picioarelor Lui, că sfânt este***" (Ps.98, 5). O altă cântare bisericească preamăreşte **Crucea**: *„Acum vedem* ***aşternutul unde au stat picioarele*** *Tale, Stăpâne*". Astăzi, cu adevărat, cuvântul cel de Dumnezeu grăitor al lui David a luat sfârşit, că iată arătat ne închinăm şi aşternutului preacuratelor Tale picioare.

Deci, până la Răstignirea Domnului pe Cruce, crucea era lemnul morții celei mai de ocară, Domnul şi Dumnezeul nostru însă, prin Sfintele Sale Patimi, a schimbat Crucea în slavă, încât Pavel Apostolul nu a găsit alt cuvânt în care să se laude, decât în Crucea Domnului, mustrând pe cei ce sunt vrăjmaşii Crucii. Lemnul Crucii a fost prevestit prin prooroci, prin Moise şi David. Prin David Proorocul, Dumnezeu ne porunceşte să ne închinăm Crucii - aşternutului picioarelor Lui, că sfânt este.

Oare de ce zice de Cruce că este aşternut numai al picioarelor Lui? Fiindcă Domnul s-a răstignit pe Cruce nu cu dumnezeirea Sa, ci numai cu **persoana omenească**, nu s-a răstignit Ființa lui Dumnezeu, ci **Adam cel Nou**, ceea ce în graiul Profetului e tot una cu **picioarele lui Dumnezeu**.

[Crucea – suferință]

Ar mai rămâne să ne lămurim puțin despre înțelesul crucii ca suferință. Suferința necazurilor, a încercărilor, este cea mai necunoscută cruce, pentru că mai toți se roagă lui Dumnezeu să-i scape de această cruce. Nu-i bine așa. E semn că oamenii n-au cunoștință despre ce spune Sfântul Marcu din Filocalie: **prin aceasta se cunoaște dacă are cineva Duh Sfânt, dacă primește cu bucurie necazurile.**

Tot acest sfânt spune despre crucea încercărilor, că pentru trei pricini vin încercările asupra noastră:

1. Ca pedeapsă pentru păcatele săvârșite

2. Pentru ferirea de cele ce altfel le-am face

3. Pentru întărirea vieții

Să nu spui că se poate câștiga **virtute** fără necazuri, căci neîncercată în necazuri nu este întărită.

Cea mai grea încercare este necazul morții. Cum stăm față de o asemenea încercare? Stăm poate liniștiți, fiindcă Mântuitorul nostru, prin moartea Sa, a schimbat nu numai Crucea, din ocară în slavă, ci a schimbat și rostul morții și l-a făcut bun. Până la Iisus, **moartea era o plată a păcatului**, era o pedeapsă a firii omenești,. De la înfrângerea morții prin învierea Omului, moartea, cea mai grea încercare a vieții acesteia, s-a schimbat în **moarte a păcatului** și o izbăvire a firii omenești. Așa ne spune Sfântul Maxim Mărturisitorul.

Iată de ce, prăznuind Crucea, vorbim de Înviere și *a morții omorâre.* Acestea sunt cunoștințele duhovnicești care dau curaj vieții acesteia, îi dau înțeles și o liniște, cu atât mai mult cu cât este mai învolburată marea vieții, a societății omenești.

Iată pe ce temelie stă praznicul Înălțării Sfintei Cruci, când zicem: „*Crucii Tale ne închinăm Stăpâne și Sfântă Învierea Ta o lăudăm și o slăvim*”.

Pentru copii

O cruce mai uşoară

Copiii din veacul I: *Să nu vă lepădaţi de Hristos de grija noastră, că noi, copiii, Îl mărturisim pe Hristos.*

Despre o cruce mai uşoară, de povestit: cum că unui om i s-a părut că are o cruce prea grea şi atunci Dumnezeu l-a luat şi l-a dus într-o grădină plină cu cruci şi i-a spus să-şi aleagă crucea care i se pare că e mai uşoară pentru el, iar el tot crucea lui şi-a ales.

Sfintele Icoane

Cele mai vechi icoane creştine au fost:

- **Sfânta Năframă** şi
- **Icoana trimisă de Domnul lui Avgar**. Aceasta din urmă avea ca inscripţie: „*Dumnezeu din Dumnezeu, dumnezeiască minune*".

Aceste două sfinte icoane au servit de model pentru chipul Domnului în toate timpurile. Se mai cunoaşte în Roma o icoană a Domnului descoperită într-un trunchi de copac şi care este de la sfârşitul veacului I. Este chipul de durere al Domnului.

Maica Domnului a fost pictată de Sfântul Evanghelist Luca. Icoana se numeşte **Povăţuitoarea** şi este cea mai veche reprezentare a Maicii Domnului. Se spune în tradiţia creştină ortodoxă că pictorul, neîndrăznind să o privească în ochi pe Maica Domnului, a lăsat ochii până la urmă nelucraţi, când toate trăsăturile feţei erau pictate de acum. El s-a frământat cum să facă ca să termine de pictat chipul Maicii Domnului. Sfiala îl împiedica, şi respectul faţă de Mama Dumnezeului

nostru. Foarte încurcat, a pus de o parte portretul început, cu încredinţarea că nu va putea niciodată să-l termine. Dar a doua zi, Maica Domnului i-a spus: *„Fiul meu, adu-mi chipul pe care l-ai pictat”*. Iar el, când l-a luat în mână, a văzut că ochii, ca prin minune, erau pictaţi pe pânză şi aveau cea mai frumoasă expresie.

Un alt tip de icoană al Maicii Domnului este cea numită **Trihira (cu trei mâini)**. Se ştie că Sfântul Ioan Damaschin, care a susţinut şi a scris foarte mult despre dogma Născătoarei de Dumnezeu, a fost prins de perşi şi i s-a pus în vedere să nu mai scrie despre Maica Domnului, ci să scrie despre Allah şi Mahommed. Dar pentru că totuşi a continuat să scrie, păgânii i-au tăiat Sfântului Ioan Damaschin mâna dreaptă. El avea în casă o icoană foarte frumoasă a Maicii Domnului şi după ce i s-a tăiat mâna, plin de durere, s-a dus la Maica Domnului, i-a spus că numai pentru dragostea către dânsa i s-a tăiat mâna şi a pus ca o ofrandă mâna tăiată la icoana Maicii Domnului. Pe loc, ca prin minune, mâna i-a crescut din nou, iar mâna tăiată s-a lipit de icoana Maicii Domnului.

Cea mai renumită dintre toate icoanele ortodoxe este însă **Axioniţa**, care are directă legătură cu dogma Născătoarei de Dumnezeu şi cântarea Axionului. Era în Sfântul Munte Athos un bătrân cu o viaţă desăvârşită şi avea mare evlavie la Maica Domnului, şi îi slujea din tinereţe cu multă credinţă. Pe vremea aceea se cânta la slujbă numai *„Ceea ce eşti mai cinstită”*, necunoscându-se partea întâi, *„Cuvine-se cu adevărat”*. Bătrânul pustnic toată ziua cânta cu lacrimi Cântarea Maicii Domnului, atât cât se cunoştea. El locuia într-una din peşterile Athosului şi avea o cale de câtiva kilometri până la biserică. La unul din praznicele Născătoarei de Dumnezeu, bătrânul a fost apucat de slăbiciunea vârstei, încât n-a putut să meargă la

biserică. Totuşi, avea atâta evlavie la Maica Domnului, încât a început să plângă şi să-i vorbească aşa: „*Stăpâna mea, eu toată viaţa am cercetat biserica, şi mai cu seamă praznicele tale. Iar acum nu mai pot să vin la tine, în casa ta. Deşi sunt nevrednic, dar, te rog, vino tu la mine*". Şi după ce a zis aceste cuvinte, bătrânul a fost răpit şi a văzut pe Maica Domnului în slavă cu cei doi arhangheli. Îi ţineau coroana deasupra capului, iar Dumnezeu Tatăl o binecuvânta. Bătrânul a auzit în acelaşi timp şi coruri îngereşti, care au început cântarea Maicii Domnului: „*Cuvine-se cu adevărat*", şi de atunci această cântare s-a pus la Sfânta Liturghie.

Un tip de icoană foarte frecvent este **Maica Domnului Acoperitoarea**, care s-a făcut în urma minunii din biserica Vlahernei, când Maica Domnului a apărut în văzul tuturor celor din biserică, ţinând în braţe Sfântul Omofor, în timp ce toţi locuitorii cereşti - cetele îngereşti şi sfinţii - i se închinau.

Dragă ne este nouă, românilor, tipul de icoană al Maicii Domnului, **Prodromiţa**, care îşi are întâmplarea şi minunea la Prodromul, mănăstirea românească din Muntele Athos. Într-o vreme, la începutul veacului al XVII-lea, doi tineri au hotărât să plece la Sfântul Munte Athos, auzind despre sfinţenia locului şi a întregii vieţi de acolo. Până au trecut Dunărea, le iese în cale o femeie deosebit de frumoasă cu un copilaş în braţe. Ea i-a întrebat unde se duc. Ei au spus că se duc la Sfântul Munte Athos, care este Grădina Maicii Domnului şi loc pentru petrecere duhovnicească. Atunci, a strălucit în jurul femeii o rază de lumină şi ea le-a vorbit aşa: „*Bine faceţi că mergeţi la Sfântul Munte. Dar să ştiţi că şi ţara voastră este o grădină a mea şi am multe suflete devotate acolo*". După ce a zis aceasta a dispărut, lăsând în urmă un miros de toate florile de

pe lume, care nu are asemănare pe pământ. Din memorie s-a fixat chipul Maicii Domnului şi a dat icoana Prodromiţa.

Pictura ortodoxă, voind să proslăvească maternitatea Maicii Domnului, a admis să fie pictată în momentul când alăptează. Este icoana **Maica Domnului Trofusa (Hrănitoarea vieţii)**. Este frecventă în Rusia. Frumuseţea tipului acestuia de icoană constă în simbol, Pruncul Iisus întruchipând omenirea pe care Maica Domnului o hrăneşte cu harul ei.

Felul cum este prezentată Maica Domnului şi poziţia ei variază. Se spune că un pictor de icoane din Rusia, prin veacul al XV-lea, trebuia să picteze pentru marea Lavră Pecerska o icoană a Maicii Domnului. Fiind foarte evlavios, el s-a rugat ca Maica Domnului să-i descopere în vis poziţia şi felul în care ar prefera să fie pictată. În noaptea următoare, a simţit o căldură ca de foc şi a sărit din aşternut, crezând că-i arde casa. Dar a văzut în lumină pe Maica Domnului dându-i piept Pruncului Sfânt, şi aşa a pictat icoana.

La Sfântul Munte al Athosului se găseşte o icoană a Maicii Domnului cu mâinile ridicate de la coate în sus şi purtând un medalion cu chipul Domnului în dreptul pântecelui. Despre tipul acesta de icoană se povestesc următoarele: după căderea Constantinopolului sub turci, bătrânii atoniţi au intrat într-o frică mare şi au ascuns în pământ toate lucrurile de preţ cu amintiri creştineşti legate de ele. Atunci au ascuns şi această icoană. Peste noapte însă, Maica Domnului s-a arătat în vis stareţului de la Prafatos, zicându-i: „*N-am venit aici ca să mă păziţi voi, ci mai vârtos ca să vă păzesc eu pe voi*". A doua zi de dimineaţă, icoana, prin minune dumnezeiască, a fost aflată deasupra porţilor Mănăstirii Prafatos unde se găseşte şi azi; de aceea se numeşte **Portăriţa**.

Toate aceste tipuri de icoane sunt stilizate şi lucrate în variante deosebite (diferite). Dar cea mai apropiată de tipul Maicii Domnului, aşa cum l-a descris Sfântul Dionisie Areopagitul, este fireşte **Povăţuitoarea** şi o icoană străveche, care s-a păstrat în Lavra Pecerska şi care se presupune a fi tot de Sfântul Luca pictată. Se ştie de altfel că au fost trei icoane pictate de Sfântul Luca.

În Ortodoxie nu se îngăduie să se prezinte chipul Mântuitorului, al Maicii Domnului şi al sfinţilor, după fantezia artistului. În timpul când arta bizantină era în floare, ei au fixat anumite canoane de pictură bisericească, cuprinse în cărţile numite erminii, unde se indică în mod amănunţit şi compoziţia şi coloritul, rămânând la aprecierea şi la puterea pictorului numai expresia feţei.

Schiţe [de predici]

1. Iubirea de aproapele şi cine-i aproapele (Samariteanul)
2. Cine e mai mare? E comportarea superiorilor faţă de inferiori, înainte-stătătorii să fie animaţi de dragoste.
3. Atitudinea patronilor faţă de muncitori, stăpâni faţă de slugi, funcţionarii superiori faţă de inferiori (sluga sutaşului).
4. Cei ce deţin o putere sau slujbă nu trebuie s-o folosească spre profitul lor (parabola cu vierul necredincios).
5. Rolul intelectualilor: „Voi sunteţi lumina lumii”.
6. Condamnă pe cei necinstiţi (parabola economului necredincios).
7. Sfinţeşte munca şi condamnă lenea. Talanţii.
8. Iubirea să primeze faţă de stricta legalitate (parabola părţii egale).

9. Muncitorii au dreptul la avansare (Talanții și sluga credinciosului).

10. Condamnă bogăția care nu este întrebuințată spre folosul mulțimii și pe bogatul care n-a făcut binele (bogatul căruia i-a rodit țarina și bogatul nemilostiv).

11. Oprește dejosirea semenului nostru.

12. Condamnă lăcomia tiranului bogat. Principiul solidarității și iertării, răsplătind răul cu binele. Ce ție nu-ți place, altuia nu face.

Indisolubilitatea căsătoriei ridicată la valoarea femeii și copilului.

13. Supunerea față de stăpâni (dați Cezarului).

14. Cum a procedat Biserica Ortodoxă la rezolvarea problemelor sociale și economice. Biserica a păstrat cu demnitate de la început și până azi depozitul de credință încredințat de Iisus. Ortodoxia a trăit intens aceste adevăruri, a influențat conștiințe puternice, morale. Ortodoxia a fost aluatul care a format plămada de lut pentru a spiritualiza, care a transformat în roade sociale.

Ea a fost sucul care a străbătut ramurile ca: azile, orfelinate, institute pentru îngrijirea fetelor, spitale.

Prin reforma morală a omului, Biserica a lăsat puterii civile sarcina de a realiza, prin legiuirile sale, reforma socială și economică, precum și sarcina de a face dreptate reparatoare și cheltuielile materiale; așa cum a procedat Hristos, așa a procedat și ea. Și aceasta e atitudinea pe care trebuie să o aibă în chestiunile sociale și economice, în viitor.

„Așa a iubit Dumnezeu lumea, încât pe Unul născut Fiul Său L-a dat, ca tot cel ce crede în El să nu piară, ci să aibă viața veșnică" (In.3, 16). De ce l-a dat spre jertfă, și încă

jertfă de cruce? Pentru că singurul grai care răzbate la inima oamenilor e jertfa cuiva pentru ei. Când moare cineva pentru tine, pe acela nu-l poți uita niciodată.

O întrebare: dacă aşa de mult ne iubeşte Dumnezeu, cum se face că viața noastră e aşa de apăsată de tot felul de încurcături? Sau, dacă punem întrebarea cu cuvintele Scripturii: De ce pe cel pe care-l iubeşte Dumnezeu, îl ceartă, iar pe cel ce îl primeşte, îl bate? Cu alte cuvinte, dacă aşa de mult ne iubeşte Dumnezeu, de ce-i viața noastră aşa de necăjită?

Fiindcă altfel sunt judecățile lui Dumnezeu decât judecățile oamenilor. O mică pildă: altfel sunt judecățile unui tată care îşi ia la rost copiii, decât e socoteala copiilor, dar când vin la minte deplină, atunci înțeleg care a fost judecata tatălui lor când le-a dat bătaie.

Aşa şi noi, când suntem înfăşurați în trup, suntem cam destul de legați întru înțelegerea trupească a vieții, suntem prunci cu înțelegerea. Dar când vom scăpa de muritorul acesta de pe noi, atunci, cu mare recunoştință ne vom zori a-I mulțumi lui Dumnezeu pentru toate încercările la care ne-a supus când eram în lume.

Trebuie, prin urmare, să lungim vederea şi dincolo de zarea acestei vieți (nepricepând-o), în cealaltă Împărăție, că altfel nu putem pricepe nevoile vieții acesteia, şi nepricepând-o pe aceasta prin cealaltă, n-o putem nici răbda.

Dar dacă o înțelegem aşa cum este, pe una în legătură cu cealaltă, atunci oricât ar fi de necăjită, capătă o valoare neprețuită şi atunci se întâmplă un lucru minunat – omul iubeşte necazurile şi pe toți cei care-l necăjesc cu deosebire, cu alte cuvinte, creştinul care stă liniştit pe conducerea lui Dumnezeu, vede că orice cruce a vieții sale este o mărturisire a iubirii

pământeşti a lui Dumnezeu, orice cruce e o treaptă a desăvârşirii.

Deci, dacă ne împărtăşim des cu Sfânta Jertfă a Domnului, ne împărtăşim cu taina iubirii supreme a lui Dumnezeu, care împărtăşire, printre alte daruri, are şi pe acela că ne ridică de la înțelegerea pruncească a vieții, la înțelegerea pe care o avea Iisus, în temeiul căreia îi suntem următori convinşi şi liniştiți, oricât ar fi de neliniştită marea vieții de aici, la cârma Bisericii fiind Tatăl nostru.

Răspunsuri de aur [Sfântul Vasile]

La anul 372, însuşi împăratul Valena s-a dus personal în Cezareea Capadociei cu pretextul instaurării a doi prefecți în posturi. Motivul adevărat era însă atragerea Sfântului Vasile la arianism...

Drept aceea, aduse cu sine pe Modutulus, prefectul pretorienilor şi pe episcopul Evripius, care era arian. Pe acesta îl duse ca să provoace scandalul, ca prefectul să poată interveni cu armata. Evripius vru să slujească într-o biserică din Cezareea, dar Sfântul Vasile nu-l lăsă până ce nu va subscrie mai întâi la afuriseniile date de soborul din Niceea, cele asupra arienilor. Se plânse deci împăratului, care trimise la sine pe Modutulus, să-l înfricoşeze şi să-l atragă spre arianism, dacă nu va putea cu buna, cu amenințarea.

– Ce îndrăzneală ai tu, să te pui împotriva religiei împăratului? zice prefectul.

– Nu văd nici o îndrăzneală şi nici nu ştiu care e religia împăratului, ca să mă împotrivesc ei, răspunse Sf. Vasile. Eu ştiu că şi împăratul e creat de Dumnezeu ca şi mine şi, prin

urmare, şi el trebuie să aibă aceeaşi religie pe care o am eu şi credincioşii mei.

Prefectul începu cu ademeniri, zicând:

– Uite, n-ai vrea să fii în mărire asemenea împăratului? Asta vei avea-o, dacă vei mărturisi şi tu credința împăratului.

Sfântul Vasile răspunse:

– Eu sunt asemenea împăratului, căci amândoi suntem creați după chipul şi asemănarea lui Dumnezeu, iar în ce priveşte mărirea, aceasta se va vedea numai în viața viitoare. Apoi, spune tu dacă o va avea acela care face voia lui Dumnezeu, sau acela care lucrează împotriva ei?

– Dar tu nu te temi de relele ce ar putea veni asupra ta? – îi mai zise prefectul.

– Eu nu mă tem de rele – răspunse Sfântul Vasile – căci ştiu că Dumnezeu nu va îngădui mai multe decât sunt necesare pentru ispăşirea păcatelor mele.

– Dar nu ştii că împăratul ar putea să-ți facă atâta rău, cât nu vei putea răbda? mai adăugă acela.

– Ce anume ar putea să-mi facă împăratul? întrebă Sfântul Vasile liniştit.

– Să te despoaie de toate averile tale, să te exileze, să te ucidă chiar.

La aceasta, Sfântul Vasile râse, zicând:

– Toate acestea împăratul nu mi le poate face. Nu mă poate despuia de averi, căci m-am despuiat eu însumi demult, aşa că azi n-am nimic. Nu mă poate exila nicăieri, unde să nu fie Dumnezeu de față; apoi cu moartea nu-mi poate face altceva decât să mă trimită la viața pe care de mult o doresc. Spune deci stăpânului tău, împăratul, că, dacă n-are alte rele cu care să mă amenințe, de acestea de până acum nu mă tem, nici n-am de gând să-i fac lui pe voie, împotriva lui Dumnezeu.

Prefectul pretorienilor spuse împăratului totul şi încheie cu aceste cuvinte:

– Suntem biruiţi de către căpetenia acestei biserici. Ameninţărilor le este superior. Decât cuvintele este mai tare, iar decât ademenirile mai puternic. Dacă i-am zis: „Niciodată n-am văzut om ca dumneata”, ştiţi ce mi-a răspuns? „Poate că niciodată n-ai văzut episcop!”.

Împăratul se aprinse de mânie, şi zbieră, înfuriat:

– Să fie exilat numaidecât.

Şi el însuşi se apucă să scrie mandatul de exilare, dar de trei ori i se rupse peniţa şi nu putu scrie. Crezu că acesta e un semn de sus şi, de data aceasta, lăsă mânia pentru altă dată.

Ajuns la Constantinopol, din nou încercă să facă mandat de exilare pentru Sfântul Vasile, dar fără de veste i se îmbolnăvi copilul cel mai mare şi se zbătea ca în ghearele morţii şi nu se linişti, până ce nu îşi propuse să-l lase în pace pe episcopul din Cezareea Capadociei.

Sfântul Gheorghe

[Biserica luptătoare şi Biserica biruitoare]

Frumos ar fi dacă v-aş spune despre întâlnirea lui Luca şi Cleopa cu Iisus, în drum spre Emaos, dar vă las, şi vă spun despre Sfântul Gheorghe.

Viaţa mucenicilor se aseamănă una cu alta, pătimind pentru Hristos tot felul de chinuri. Ei sunt mult mai mulţi decât cunoaştem noi sau decât sunt în calendar, căci numai într-o singură zi s-au omorât 40.000 în Nicomidia. Ura împăratului Diocleţian s-a mărit contra creştinilor tot mai mult, căci el fiind păgân se închina la idoli, nişte chipuri făcute din aur, argint

şi alte materii, însă neînsufleţite şi nu numai că-i întrebuinţa pentru amintirea Dumnezeului celui adevărat, ci se închina la ei şi le aducea jertfă, crezând că aceia sunt dumnezeii lor, fiecare idol după denumirea lui era cinstitor al unui păcat; după cum unul era beţiv, altul al desfrâului, altul al înjurăturii şi aşa mai departe.

Odată, văzând împăratul Diocleţian că nu i se mai împlinesc proorocirile idolilor despre război, despre biruinţe şi despre altele, a întrebat pe popii idoleşti care este cauza că idolii nu mai pot prooroci şi i se răspunse că din cauza drepţilor, la care a întrebat „*Care sunt drepţii aceia?*" şi i s-a răspuns: „*Creştinii*".

Atât i-a trebuit împăratului ca să dea poruncă aspră asupra creştinilor, după ce mai muriseră destui din porunca lui. Imediat s-au strâns sfetnicii lui să se sfătuiască pentru a porni prigoana contra creştinilor. Printre sfetnicii săi cei mai mari era şi un tânăr voinic, frumos la chip şi cu slujba de arhistrateg (general), cu numele Gheorghe, îl ţinea împăratul întotdeauna lângă el, plăcându-i purtările lui. Însă acest tânăr era creştin, fără ca împăratul să ştie. Văzând Sf. Gheorghe ce planuri face pentru creştini, fiind lângă el, îi era foarte uşor să scoată sabia de la locul ei şi dintr-o mişcare să scape pe toţi creştinii de ceea ce li se pregătea. Dar nu şi-a murdărit mâinile şi conştiinţa, crezând că aşa este voia lui Dumnezeu să se petreacă toate. Ştia că el va fi cel mai chinuit când se va da pe faţă că este creştin şi totuşi nici prin minte nu i-a trecut să-şi murdărească sabia, ci s-a aprins de o dragoste nemaipomenită pentru Iisus Hristos şi aştepta cu nerăbdare momentul în care să-L mărturisească cu preţul vieţii sale, fără a se gândi să scape de aceasta. O singură grijă a mai avut, aceea ca să-şi împartă

toată averea rămasă de la părinți la săraci și încurajând pe toți la lupta cea dreaptă.

Într-o zi se întâlni cu împărăteasa Alexandra, care și ea era creștină, dar numai în taină. Iată cum pătrunde credința, nu numai la cei necăjiți, ci a pătruns până la curtea împăratului. Și la cine? La împărăteasa lui, de a cărui frică tremura întreg Imperiul Roman (cât ar fi câteva țări de azi).

Sfântul Gheorghe, când s-a declarat creștin, a fost pus la munci grele, dintre care câteva sunt următoarele: l-au bătut, l-au pus în temniță și acolo au pus o piatră mare pe pieptul lui ca să-l omoare, a fost încălțat cu încălțăminte de fier înroșită în foc și luat la fugă, a fost pus pe o masă care avea niște cuțite și au dat cu un tăvălug peste el ca să-l taie în bucăți; dar puterea credinței lui l-au scăpat de toate chinurile.

Însă, făcătorul de rele, Dioclețian, a poruncit ca Sfântul Gheorghe să fie aruncat într-o groapă cu var nestins și lăsat acolo 3 zile. A treia zi, împăratul a trimis slujitorii să meargă să-i culeagă oasele. Mergând ei, eu aflat pe sfânt întreg ca și cum ar fi fost într-o odaie, iar fața lui era plină de lumina rugăciunii. Auzind acestea, împăratul s-a îngrozit, văzând că toate muncile sunt zadarnice și nu știa ce să mai facă, și și-a adus aminte de un vrăjitor cu numele Atanasie, pe care l-a chemat la el și i-a spus: „*Iată, am pe acest rătăcit de la credința în idolii noștri, fă-i ceva*". Atunci vrăjitorul a spus că din două feluri de băuturi îl dă gata; un fel era amețitor, crezând că atunci nu-și va mai da seama ce vorbește și va spune după placul lor, iar al doilea era otravă ca să-l omoare. I le-a dat pe amândouă și n-a avut nimic. Văzând vrăjitorul aceasta s-a înspăimântat, însă vrând să-și păzească viața și să se pună bine cu împăratul, îi spuse: „*Idolii noștri toate le pot face, decât una nu pot, aceea de a învia morții, iar creștinii se*

laudă că cu credința lor pot şi morții a-i învia; să-l punem dar pe Gheorghe la probă".

Auzind împăratul o propunere ca aceasta, s-a bucurat de un asemenea sfat şi, ştiind un mort de curând îngropat, a poruncit să fie dezgropat şi adus de față, şi a zis Sfântului Gheorghe: „*Acum, acum se va vedea puterea ta, şi de vei face aceasta, atunci vom crede şi noi în Dumnezeul tău*".

Sfântul Gheorghe a răspuns: „*Nu eu, ci de va vrea Domnul pe Care eu îl voi ruga pentru ca să se arate slava Sa*". Căci Dumnezeu dă asemenea dar acelora bine curățiți de păcate cum era Sfântul Gheorghe, căci el din pruncie ducea viață curată, iar acum, prin atâtea chinuri s-a purificat, încât a fost vrednic de o asemenea minune. Însă nu s-a socotit vrednic, dar pentru credința lor, a cerut ca să se facă. Aducându-se mortul, Sfântul Gheorghe a zis, plecându-şi genunchii şi rugându-se aşa: „*Doamne Dumnezeul tuturor puterilor şi a toată suflarea, puternice Iisuse Hristoase, dă acestui neam viclean şi păcătos semnul cerut şi înviază acest mort spre slava Ta, în vecii vecilor. Amin*".

Când a zis cuvântul *amin*, s-a făcut deodată un cutremur mare, ca un tunet puternic, încât toți cei din jur au rămas înspăimântați, iar mortul s-a ridicat din putrejune şi sta viu, întreg, căzând la picioarele sfântului. Vrăjitorul, ruşinat şi biruit de Sfântul Gheorghe, a căzut la picioarele sfântului, spunând că mărturiseşte şi el pe Hristos. Iar împăratul necredincios a spus că s-au înțeles vrăjitorii între ei.

Împărăteasa Alexandra, fiind de față, a mărturisit față de toată lumea credința ei în Iisus Hristos. Iar soțul şi împăratul Diocletian a hotărât să fie şi ea împreună cu ceilalți omorâtă de sabie ceea ce a şi primit cu bucurie şi aşa au fost ucişi toți, mărturisind pe Hristos.

*

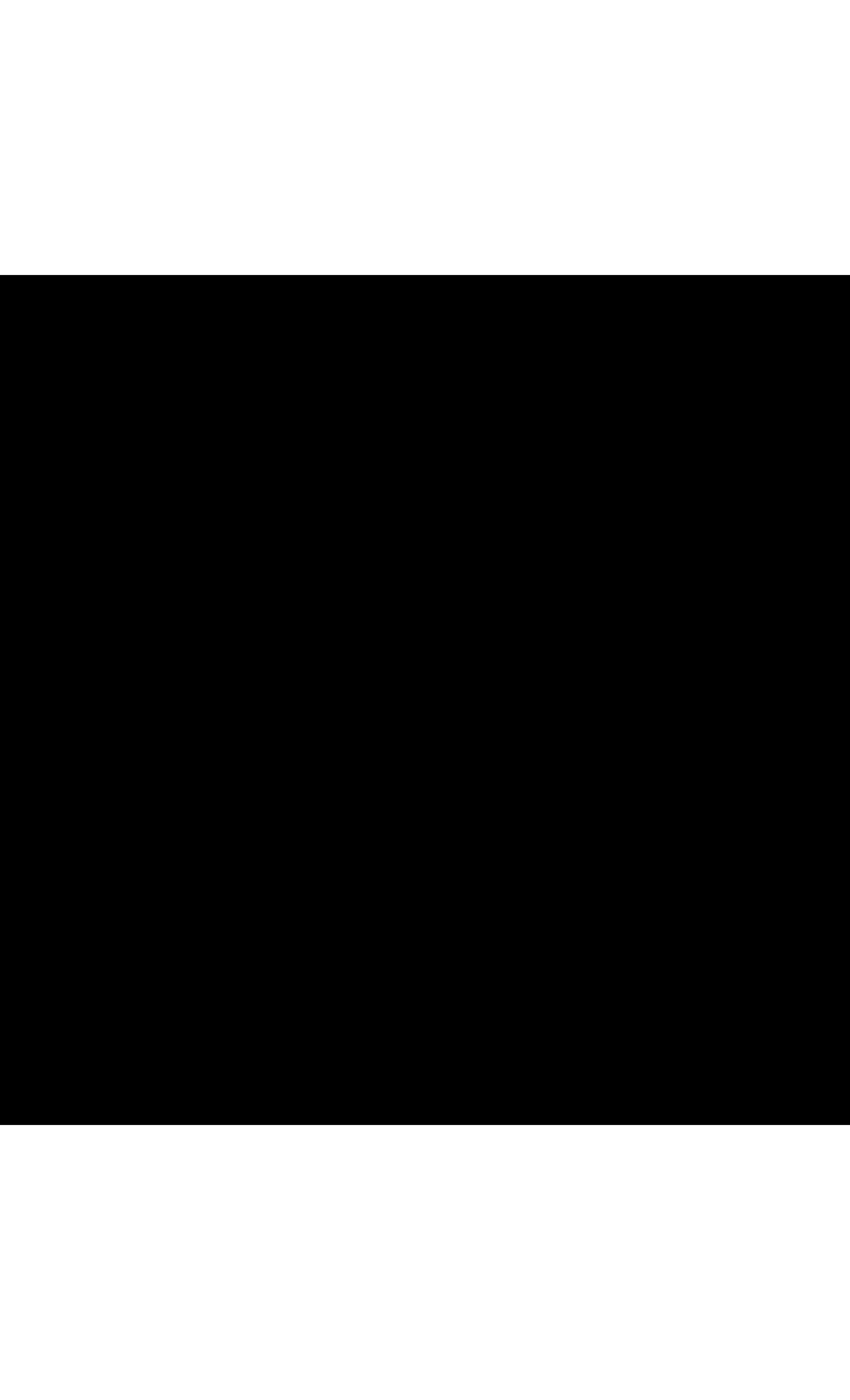
Cu ce rost facem pomenirea sfinților? Pentru că ne cam trebuie cât trăim în viața pământească. Știm că este o **Biserică luptătoare** sau **dreptmăritoare** pe pământ și o **Biserică biruitoare** în cer, unde sfinții, după strămutarea de aici, nu încetează a ne purta de grijă. Avem două motive să zicem așa:

- ei nu sunt pe deplin fericiți, pentru durerea că ne știu pe noi rămași în urmă aici, în necazuri,
- ei se roagă pentru noi ca să ne întoarcem cât mai repede acasă, [la „Tatăl nostru, Care este în ceruri"].

Sfinții, după trecerea din viața aceasta, au tot cam slujba pe care au avut-o aici... Aceia care au fost ostași în viața pământească, rămân tot ostași vrednici, însă nu văzuți de noi, și ocrotesc orașe, sate și țări. Niște creștini care au fost vrednici a vedea pe Sfântul Dimitrie, l-au văzut cum părăsea cetatea care îi era încredințată. Din porunca lui Dumnezeu și pentru păcatele oamenilor trebuia să părăsească cetățile pe care le păzea.

Trebuie să ne legăm strâns de **Biserica biruitoare**. Încercările creștinilor celor din urmă [până la dezlegarea lui satan] nu le vor întrece pe ale celor dintâi, nici fericirea celor din urmă nu o va întrece pe a celor dintâi. *Lupta cea mare* contra creștinilor o va duce satana [dezlegat] cu răutățile lui. Se va dovedi atunci ocrotirea sfinților (Bisericii biruitoare) asupra oamenilor pământeni (pentru cei ce sunt în trup – Biserica luptătoare).

Puneți la inimă ceea ce v-am spus și uniți-vă creștini din toate veacurile [Biserica biruitoare] și din toate părțile [Biserica luptătoare]. Până la mormânt nu este decât un pas. Nu vă descurajați! Bucurați-vă de orice vi s-ar întâmpla oricând, spre folosul sufletelor voastre. Amin.

Editura Agaton

Părintele Arsenie Boca

- **Mărturii din Țara Făgărașului despre Părintele Arsenie Boca (*) (8 lei;** 128 p.)
- **Noi mărturii despre Părintele Arsenie Boca (**) (8 lei;** 128 p.)
- **Alte mărturii despre Părintele Arsenie Boca (***) (8 lei;** 128 p.)
- **NOU: Părintele Arsenie Boca - un om mai presus de oameni. Mărturii - vol.4 (****) (12 lei - 224 p.)**
- **Ridicarea căsătoriei la înălțimea de Taină - Îndrumător duhovnicesc (10 lei** – 160 p.) (în lb. maghiară: 15 lei – 195 p.)
- **Pravila albă. Sfaturi pentru cei căsătoriți – (2,50 lei;** 64 p.)
- **Lupta duhovnicească cu lumea, trupul și diavolul – (8 lei;** 128 p.)

Arhim. Teofil Părăian

- **Credința lucrătoare prin iubire – predici la duminici (35 lei;** 480 p)
- **Sărbători fericite! Predici la praznice și sărbători (20 lei;** 256 p.)
- **Rugăciunea – piatra de încercare a tuturor lucrurilor (15 lei;** 192p)
- **Cum putem deveni mai buni. Mijloace de îmbunătățire sufletească. Îndrumător ortodox.** (**35 lei**; 476 p)
- **Cu fața spre veșnicia fericită** – A doua venire a Domnului Hristos. Judecata de Apoi. Raiul și Iadul. Împărăția lui Dumnezeu (**12 lei**; 188 p)

Virgil Gheorghiu

- **Reportaje de război** (Ard malurile Nistrului; Am luptat in Crimeea; Cu submarinul „Delfinul" la asediul Sevastopolului) (**25 lei;** 325 p.)
- **Marele exterminator și Marele Sinod Panortodox (12 lei;** 158 p)

Pr. Nicolae Tănase

- **Tinerii la răscruce: Hristos sau idolii secolului XXI (15 lei** – 192 p.)
- **NOU: De la prietenie la iubire. Căsătoria - taina iubirii creștine (16 lei - 288 p.)**
- **Să nu-L răstignim iarăși pe Hristos.** Predici și conferințe (**15 lei;** 224 p)

Fabian Seiche

- **Lumina lui Hristos vine numai la ortodocși - Sfânta lumină de la Mormântul Sfânt (12 lei;** 152 p.)
- **Sfânta Cruce și cele trei cruci ale omului (8 lei;** 96 p.)
- **Sufletul după moarte și până la înviere. Salvarea din iad a sufletelor morților noștri** – *F. Seiche și I. Cișmileanu* (**15 lei**; 192 p)
- **Greco-catolicii. Uniți cu papa, dar dezbinați cu Hristos. Uniți cu Roma, dar dezbinați cu România** - *F. Seiche* (**15 lei;** 204p)
- **Martiri și mărturisitori români din secolul XX. Închisorile comuniste din România** – *F. Seiche* (**45 lei;** 608 p.)

Pr. Dan Bădulescu si Pr. Platon Popovici

- **Conflict între „legile" științei și minunile credinței (15 lei;** 188 p)
- **Dialoguri despre facerea lumii.** Legătura spirituală dintre univers, pământ și om (**10 lei;** 108 p.)

Alti autori

- **Rugăciunea lui Iisus - Unirea minții cu inima și a omului cu Dumnezeu.** Îndrumător duhovnicesc - *Ierod. P. Cleopa* (**10 lei;** 128 p)

- **Carte de rugăciuni şi Îndrumător de spovedanie** (7 **lei**; 128 p.)
- **Creştinismul – sufletul neamului românesc.** *Despre frumuseţea şi puterea credinţei şi despre pericolele ce o pândesc* (**20 lei;** 260 p.)
- **Calea spre fericire.** Scrisori trimise din închisoare celor dragi-*studentul Valeriu Gafencu* (**2,50 lei;** 64 p.)
- **Meşteşugul bucuriei.** Cum dobândim bucuria deplină, ce nimeni n-o va lua de la noi – *Monahia Siluana Vlad* (**20 lei;** 288 p.)
- **Adevăratul Mormânt al lui Iisus Hristos** – *C. Şerban* (**8 lei;** 96 p.)
- **Împărăţia veşnicei Iubiri.** Povestiri duhovniceşti – *Pr. Costică Moroianu* (**10 lei;** 160 p.)
- **Sf. Ierarh Iosif cel Nou de la Partoş. Viaţa, minunile, acatistul** (**4 lei**; 48p.)
- **Buruieni crescute la umbra Bisericii.** Vedenii, proorocii şi epistole neadevărate. Urâciunea vrăjitoriilor şi a obiceiurilor păgâneşti – *PS Valerian Zaharia* (**2,50 lei**; 68 p)
- **Din isprăvile lui Pisic Mic** – povestire de Florica Elena Lorinţ; ilustraţii color de Alexandru Stănese (**9 lei**; A4 cartonată) (**7 lei**; A4 necartonată)
- **Pe urmele Bunicii Maicii Domnului. Paraclisul Bunicii Maicii Domnului** – *Maica Ecaterina Fermo* (**7 lei;** 72 p)
- **Maica Domnului - ocrotitoarea celor prigoniţi de comunişti. Mărturisirile unui condamnat la moarte** - *Neculai Aioanei* (**5 lei;** 60 p)
- **Mărturii din iadul închisorilor comuniste** – *Mihai Puşcaşu* (**10 lei**; 136 p)
- **Lupta pentru smerenie şi pocăinţă** – *Monah Proclu Nicău* (**7 lei**; 96 p.)
- **Calendar de buzunar 2011** (7x10 cm; **0, 20 lei**)
- **Întoarcerea partizanului. Brazii Făgăraşului vorbesc** – *Violeta Motoc* (**16lei** ; 240 p.)
- **NOU: Buchet de amintiri despre Părintele Serafim Popescu** – *Arhimandrit Visarion Joantă* (**8 lei**; 96 p).

Se oferă o reducere de 30% pentru comenzi de minim 100 lei

Cuprins

O nouă ordine spirituală. Omul cel nou

Lupta duhovnicească (războiul nevăzut)

Armele virtutilor

Duminica învierii de obște și a judecății de apoi

Alte scrieri

Fiule, când vrei să te apropii și să slujești Domnului, gătește sufletul tău pentru **ispită**. Căci zic Sfinții Părinți: *Ridică ispitele și îndată nu mai e cine să se mântuiască.* Războiul ispitelor lămurește ca un foc ce suntem fiecare: lemne, aramă, paie, câlți, pământ sau cenușă.

Războiul duhovnicesc seamănă întrucâtva cu războiul lumii. Și unul și altul te **desface de lume**, de viața aceasta. Numai ispitele, necazurile și tot felul de încercări ale războiului nevăzut, izbutesc să ne tocească pe deplin gustul de lumea aceasta și să ne ducă la un fel de **moarte față de lume**, care-i smerenia deplină și condiția de căpetenie a rugăciunii neîncetate... Și numai când Îl chemăm pe Dumnezeu nu trebuie să ne îndoim sau să ne fie frică ...

Iar toți cei ce umblă după **plăceri** de orice fel, nu vor scăpa de primejdie, căci sub orice plăcere se ascunde un șarpe. Numai atâta mângâiere putem aduce între oameni, câtă **amărăciune** putem să bem în locul celor ce vrem să-i mângâiem ... (*Părintele Arsenie Boca*)

ISBN 978-973-1981- 08-6